

Erhvervs- og Vækstministeriet
Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO: 20. januar 2015
SAGSNR.: 2014 - 3929
ID NR.: 330076

fti@erst.dk

Høring - over forslag til lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation mv. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven

Ved e-mail af 16. december 2014 har Erhvervsstyrelsen anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

1. Bemærkninger til lovforslagets § 1 vedrørende Graveloven

Lovforslagets § 1, punkt 7, ny § 9 k.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet har ret til efter anmodning at få adgang til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur.

Af lovforslagets bemærkninger, side 42, fremgår det, at:

"Adgangen til bygningsintern fysisk infrastruktur skal i øvrigt udøves i overensstemmelse med ejendomsretten for ejeren af den bygningsinterne fysiske infrastruktur, herunder i tilfælde, hvor indehaveren af brugsretten til den bygningsinterne fysiske infrastruktur ikke er ejer heraf, og i overensstemmelse med ejendomsretten for andre tredjeparter såsom grundejere og bygningsejere."

Idet forpligtelsen til at give adgang til den bygningsinterne fysiske infrastruktur netop påhviler indehaveren af brugsretten dertil, og altså ikke tillige bygningsejeren og/eller grundejeren, bør lovbemærkningerne, hvis ikke selve loven, beskrive mere specifikt, hvad der skal forstås ved, at adgangen skal "udøves i overensstemmelse med ejendomsretten for ejeren af den bygningsinterne fysiske infrastruktur". Indebærer dette f.eks., at indehaveren af adgangen til den pågældende infrastruktur lovligt kan afvise en anmodning med henvisning til en aftale med bygningsejeren

og/eller grundejeren, der f.eks. påbyder indehaveren af brugsretten ikke at give tredjeparter adgang? Med andre ord, vil en indbyrdes aftale mellem indehaveren af brugsretten og f.eks. bygningsejeren kunne indgå som led i vurderingen af, hvorvidt der er tale om en rimelig anmodning?

Lovforslagets § 1, punkt 7, ny § 9 q.

Det følger af § 9 q, at Erhvervsstyrelsen kan sanktionere manglende efterkommelse af styrelsens påbud med tvangsbøder. Af hensyn til muligheden for at kunne overskue lovforslagets og lovens konsekvenser, bør det fremgå af lovteksten eller lovbemærkningerne, hvorledes sådanne bøder skal beregnes, herunder hvilke elementer, der skal tages i betragtning og eventuelt i hvilket omfang.

Med venlig hilsen


Torben Jensen

Sendt til lii@erst.dk

● HØRINGSSVAR TIL LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF TELELOVEN

HORTEN

Under henvisning til Erhvervsstyrelsens høringsbrev af 16. december 2014 om forslag til lov om ændring af teleloven m.fl. skal jeg på vegne af Albertslund Kommune fremsætte følgende bemærkninger:

1. Telelovens nye § 60 b

Det fremgår af lovforslagets § 2, pkt. 4, at der indføres en ny § 60 b i teleloven, hvorefter kommuner kan stille netværk (fx wifi) gratis til rådighed, forudsat at dette sker i områder, hvor der er aktiviteter rettet mod turisme.

Det er en betingelse herfor, at adgangen til det kommunale wifi alene gives for en time pr. døgn (afsnit 2).

Hertil kommer, at kommunen ifølge lovforslaget skal købe adgangen til netværket af en privat udbyder til markedspris og på markedsvilkår (afsnit 3).

2. Tidsbegrænsning

Det fremgår ikke af lovforslaget, hvorvidt den ene times adgang skal beregnes per attraktion, kommune eller turist (uanset, hvor i landet turisten befinder sig). Dette bør præciseres i lovforslaget.

Uanset, hvordan tidsbegrænsningen nærmere skal beregnes, er én times adgang til det kommunale wifi efter kommunens opfattelse ikke tilstrækkelig til at imødekomme hensynet bag lovforslaget, nemlig at skabe et mere turistvenligt Danmark.

Én times gratis adgang til wifi på en hel dag med sightseeing er ikke meget, hvis du som turist både skal hente information om den kollektive trafik, læse Den Lille Havfrues historie og dele oplevelserne på Facebook, Instagram osv.

Det er heller ikke tilstrækkelig tid til at besøge DOLL Living Lab ("DOLL"), som åbnede i Albertslund Kommune i september 2014. DOLL er et test- og udstillingsområde i Hersted Industripark, hvor virksomheder kan opstille og teste intelligent udendørsbelysning og Smart City-teknologi. DOLL er så at sige en digital "legeplads" til udvikling af nye bæredygtige og miljøvenlige løsninger.

DOLL fungerer på den måde, at virksomhederne installerer forskellige former for enheder (sensorer og intelligente devices), som indsamler og sender data til et centralt kontrolcenter, hvorfra løsningerne, fx et belysningsanlæg, styres. Sensorer kan fx opfang, at en cyklist nærmer sig, og at lyset på cykelstien derfor skal tændes i takt med, at cyklisten kommer frem, og tilsvarende skrues ned, når cyklisten er passeret. Denne datakommunikation sker via wifi.

Når gæster bevæger sig rundt i DOLL, kan virksomhederne via kontrolcenteret sende information til gæsterne – og gæsterne kan sende information retur til virksomhederne. På denne måde tester og præsenterer virksomhederne deres Smart City-applikationer, hvilket også sker via wifi.

Det er derfor af afgørende betydning for DOLL's aktiviteter, at den digitale infrastruktur er frit tilgængelig for virksomheder og gæster sådan, at gæsterne ikke afstår fra at afprøve produkter og løsninger i DOLL eller fra at sende evaluering og viden til kontrolcenteret som følge af dyre roaming-afgifter, når gæsternes besøg varer længere end én time.

DOLL strækker sig over ca. 9 km veje og stier i et område på samlet 1,63 km². Det tager langt længere tid end én time at besøge DOLL og afprøve de mange løsninger og applikationer. Det er vores vurdering, at et tilfredsstillende besøg i DOLL tager 3-4 timer.

Hvis gæsterne alene har én times adgang til at afprøve de mange applikationer og løsninger i DOLL, vil gæsterne ikke få det fulde udbytte af deres besøg i DOLL, hvilket kan afholde gæster fra at besøge området, og den store internationale bevågenhed, som DOLL allerede har fået fra bl.a. CNN, Cisco, NewScientist og Focus Global News, vil dermed ophøre. Hvis DOLL ikke får besøg af internationale gæster, har virksomhederne ikke incitament til at deltage og teste nye produkter og løsninger. Derved går kommunen og Danmark glip af muligheden for at skabe rammerne for udvikling og test af bæredygtige og miljøvenlige løsninger.

DOLL er et pilotprojekt og forventes derfor også fremover at få massiv international bevågenhed og besøg af mange udenlandske gæster. Foreløbig har 25 virksomheder tilsluttet sig DOLL, herunder Phillips, Thorn og Osram, og flere forventes at komme til. Siden åbningen af DOLL i september 2014 har der været ca. 500 gæster, hvoraf en stor del har været udenlandske.

Fordi Albertslund Kommune – som reglerne er i dag – ikke kan stille wifi gratis til rådighed for virksomheder og gæster i DOLL, har kommunen været nødsaget til at inddrage en privat udbyder i DOLL for at sikre, at projektet kunne realiseres. Vi kan dog ikke være sikre på, at private udbydere fremover vil investere i DOLL eller lignende projekter, idet det potentielle indtægtsgrundlag ikke står mål med etableringsomkostningerne for den private udbyder. Det skaber et noget usikkert eksistensgrundlag for DOLL.

Teleloven bør derfor tage højde for kommunikationsbehovet for attraktioner som DOLL og for potentialet for markedsføring af Danmark via turisternes dokumentation af deres besøg på de sociale medier. Tidsbegrænsningen i den nye § 60 b bør således helt fjernes eller alternativt ændres sådan, at det kommunale wifi kan stilles til rådighed i et større tidsrum, fx inden for sædvanlig åbningstid.

HORTEN

Som anført, er det mange steder ikke rentabelt for private teleudbydere at stille Smart City-wifi til rådighed. Det understøttes af lovforslaget, hvoraf det fremgår, at lovforslaget ikke har negative økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, og af to rapporter fra Cisco¹ fra 2013, ifølge hvilke kommunalt wifi ikke udgør et alternativ til private teleudbydernes produkter, men derimod et supplement, idet størstedelen af datatrafikken foregår i hjemmet. Albertslund Kommune forventer, at det kommunale wifi primært skal anvendes til at sende oplysninger om "byens tilstand" til turisterne, fx om aktuelle arrangementer, forsinkelser i trafikken, byens historie osv. – og til turisternes deling af oplevelserne på de sociale medier. Denne kommunikation vil foregå i byrummet – og ikke i private hjem.

Mange kommuner oplever, at det er på dag 2, at turisterne begynder at bruge penge i byen. Adgangen til at kunne kommunikere med omverdenen kan bidrage til at "holde" på turisterne. En udvidet adgang til det kommunale wifi og dermed adgang til information om de mange muligheder i byen kan efter Albertslund Kommunes vurdering være med til at gøre det nemmere for turisterne at gebærde sig og give turisterne en bedre oplevelse af byen.

HORTEN

3. Køb hos privat udbyder

Det fremgår af lovforslaget, at kommunen som udgangspunkt ikke selv skal eje eller drive det kommunale wifi, men at opgaven skal varetages af en privat udbyder. Samtidig bemærkes det, at overkapacitet i et af kommunens net allerede i dag kan sælges til markedspris til en privat udbyder, som så kan "sælge tilbage" til kommunen til brug for *indendørs* wifi.

Vi forstår lovforslaget sådan, at samme konstruktion skal gælde for *udendørs* wifi efter den nye § 60 b. Dette bør dog også præciseres i lovforslaget.

Efter vores opfattelse forekommer det unødigt problematisk og fordyrende, at kommunen først skal sælge sin overkapacitet til en privat udbyder, for derefter at købe den tilbage af samme udbyder.

Albertslund Kommune har overskydende kapacitet i kommunens eksisterende fiber-net. Det er forbundet med store omkostninger at afvikle denne kapacitet. Kommunen ønsker blandt andet at anvende overkapaciteten til at stille gratis wifi til rådighed for virksomheder og gæster i DOLL. Som følge af usikkerheden omkring reglerne – herunder i forhold til, at DOLL både er inden- og udendørs – var kommunen som beskrevet ovenfor heldig at få en privat udbyder med i projektet.

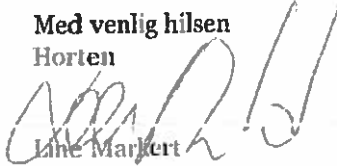
Hvor kommunen allerede besidder fibernet eller lignende, som rummer betydelig overkapacitet, ville det dog alt andet lige være betydeligt nemmere og bedre foreneligt med princippet om økonomisk forsvarlig forvaltning, hvis kommunen kunne anvende sin overkapacitet i egne net til at stille wifi til rådighed i områder inden for de rammer, som lovforslaget giver mulighed for, som fx i DOLL. Lovforslaget bør efter vores opfattelse give kommunerne mulighed for dette. Dette kan betinges af, at overkapaciteten ikke er kunstigt etableret og at udnyttelse af overkapaciteten ikke er forbundet med særligt omfattende foranstaltninger.

¹ "Understanding the Changing Mobile User: Gain insights from Cisco's mobile consumer research" og "Understanding the changing mobile user: Gain Insights from Cisco's mobile consumer research".

Kommunen står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående, hvis ministeriet ønsker det. Vi formidler også meget gerne en rundvisning i DOLL, da det kan bidrage til forståelse af de problemstillinger, som er beskrevet ovenfor.

● Side 4

Med venlig hilsen
Horten



Line Markert

HORTEN

Erhverv, Uddannelse og Beskæftigelse
Landemærket 26 3700 Rønne

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Sendt per email: fti@erst.dk



Bornholms Regionskommune
Erhverv, Uddannelse og
Beskæftigelse
CVR: 26 69 63 48

19. januar 2015

J. nr. 24.10.00K04-0025

Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om graveadgang mv., teleloven og konkurrenceloven

Hermed følger Bornholms Vækstforums høringssvar vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om graveadgang mv., teleloven og konkurrenceloven, fremsendt den 16. dec. 2014.

Bornholms Vækstforum takker for muligheden for at komme med bemærkninger til det fremsendte lovforslag.

Høringen omfatter ændringer af en række forhold, i flere love:

- Implementering af dele af direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014, Infrastrukturdirektivet (lov om graveadgang og ekspropriation mv.)
- Udmøntning af Kommissionens henstilling 2013/466/EU (teleloven)
- Indførelse af sektorspecifik fusionskontrol på telemarkedet (teleloven, konkurrenceloven)
- Indførelse af hjemmel til, at kommuner kan udrulle wifi til turismeformål (teleloven)

Bornholms Vækstforums primære interesse er rettet mod sidstnævnte og høringssvaret er således afgrænset til dette område.

Turismen bidrager med 6,7 % af det samlede udbud af varer og tjenesteydelser på Bornholm. (CRT for Visit Denmark: Turismens økonomiske betydning i Danmark, 2012). Omregnet i kroner er det knap 2 mia. Og dermed er Bornholms Regionskommune blandt de kommuner, hvor turisterhvervene både forholdsmæssigt og reelt spiller en betydelig rolle for den regionale beskæftigelse og værdiskabelse.

I forhold til lovforslagets turismeformål stiller Bornholms Vækstforum sig generelt positiv over for, at forslaget åbner op for, at kommuner kan stille elektroniske kommunikationstjenester gratis til rådighed for turister. Ikke mindst set i lyset af, at infrastrukturen allerede er implementeret på en række arealer – herunder de kommunale havne.

Det er afgørende for især de udenlandske turisters oplevelse af Danmark som rejsemål, at de har adgang til nemt, billigt og hurtigt internet i hele landet. Derfor er dette et vigtigt skridt på vej mod at højne serviceniveauet for turister, hvilket vil være til gavn for turismeerhvervet generelt.

Bornholms Vækstforum vil dog gerne fremsætte følgende bemærkninger til § 60 b:

- Bornholms Vækstforum finder, at den fastsatte begrænsning på en times gratis adgang til elektroniske kommunikationstjenester pr. døgn ikke stemmer overens med det behov, som en turist kan forventes at have til netadgang på en aktivitet. Bornholms Vækstforum opfordrer derfor Erhvervsstyrelsen til at undersøge mulighederne for at udvide den tidsmæssige adgang til elektroniske kommunikationstjenester inden for de øvrigt fastsatte afgrænsninger og under hensyntagen til statsstøtteregele.
- Bornholms Vækstforum ser gerne, at ordningen bliver udformet så fleksibelt, at det er muligt at justere den, hvis det viser sig, at ordningen ikke dækker turisternes behov for adgang til elektroniske kommunikationstjenester i områder med turistaktiviteter.
- Bornholms Vækstforum vil gerne henstille til, at adgangen til elektroniske kommunikationstjenester bliver tilgængelig for aktiviteter rettet mod international turisme i alle egne af landet. Det overordnede formål om at forbedre kvaliteten i dansk turisme bl.a. i kraft af bedre service i forhold til adgangen til turistinformation skal både være gældende for storbyturisterne og for de mange turister langs de danske kyster. Derfor skal lovforslaget følges op af en fortsat udrulning af initiativer for at sikre tilgængelige og hurtige elektroniske kommunikationstjenester i hele landet.

Høringssvaret indgives med forbehold for, at det pga. tidsfristen ikke har været muligt at behandle politisk.

Venlig hilsen

Niklas Dalsjø
Specialkonsulent

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Sent only by E-mail to: fti:erst.dk

Copenhagen, 16 January 2015

Colt Technology Services A/S,
Borgmester Christiansens,
Gade 55,
2450 Copenhagen SV

Tel: +45 70 21 23 30
Fax: +45 70 21 23 31
www.colt.net

Ref: Erhvervsstyrelsen consultation on draft law amending the law on access and expropriation etc. for telecommunication purposes, the law on electronic communications networks and services and the competition law.

Colt Technology Services A/S response to the consultation

Colt Technology Services A/S (hereafter 'Colt') welcomes that Erhvervsstyrelsen is consulting the parties in Denmark that will be affected by the draft law, particularly with respect to the implementation of the directive 2014/61/EU of the European parliament and of the council of 15 May 2014 on measures to reduce the cost of deploying high-speed electronic communications networks (hereafter the Directive). Colt will only comment on the relevant parts in the draft law regarding the Directive.

General

Colt welcomes the implementation of the Directive in the Danish legislation and believes that it will promote and facilitate the roll out of high-speed electronic communications networks, especially create a potential for a broader range of different type of infrastructure covering areas where there had previously only been very few or no alternatives of access to physical infrastructure. In addition, it should create more cost-effective solutions with improved underlying processes and praxis. Colt has noticed and is very pleased that Erhvervsstyrelsen has in some parts gone beyond what the directive prescribes, which Colt believes will with respect to the Danish conditions better achieve the objectives of the Directive.

The Directive enables the opportunity to take advantage of the physical infrastructure of the infrastructure owners who do not normally provide physical infrastructure for high-speed networks for electronic communications purposes.

But Colt is of the view that there is still the access to TDC's infrastructure (especially the ducts) that is best suited to achieve the objectives of the Directive, because TDC's infrastructure is just built to support electronic communications networks with national coverage, which offers all different segment types, i.e. long distance, backhaul and access.

The existing SMP regulation (wholesale physical network infrastructure access at a fixed location (existing market 4, future market 3a)) is addressing the competition problems and remains the most efficient way of enacting any regulatory obligation in telecoms because the processes are tried, tested, well understood, and has a documented working record. Therefore the Civils Directive, which primarily aim is to reduce the cost of deploying high speed electronic communication networks, can in no way be considered as a substitute for the existing SMP obligations and must remain in force, otherwise there is a risk to impair the competition in the

wholesale market for physical infrastructure access, pls see below under the section "The Directive is not a substitute to the SMP regulation" for a more detailed analysis.

Colt has some comments below about Erhvervsstyrelsen's draft law as follows.

Paragraph 9e, definitions

Colt suggests the following additions to the definitions.

In addition to the definition of "Passive Physical Infrastructure", include a definition of "Physical Infrastructure", pls see further under paragraph 9f below.

Concerning the definition of "Access Point (Adgangspunkt)" add that it must be room for active equipment, pls see further under paragraph 9j.

Paragraph 9f, section 2

Colt believes that pricing has a great impact on the competitive market conditions and is very fundamental. By only indicate that the prices shall be based on reasonable and fair conditions invites to uncertainty and disputes.

Usually a reasonable price normally refers to no existence of excessive charges or charges which leads to inefficient allocation of available resources. On the other hand an operator shall get compensation for its costs involved and a reasonable return on the invested capital.

Colt supports Erhvervsstyrelsen's guidelines in the explanatory notes, regarding the circumstances that can affect how a fair and reasonable charge should be calculated. However, Colt believes that a fair and reasonable price must be determined even with regard to the prevailing competitive situation on the market, and suggests adding this to the explanatory notes.

Paragraph 9f, section 4, point 6

Colt can conclude that the Directive contains a large number of limitations with specified reasons which could form the basis for exclusion or rejection.

Among others, the possibility of rejection based on the offering of (alternative) access to Physical infrastructure suitable for the provisioning of high-speed electronic communication networks. To avoid ambiguity Colt suggest that it should be stated in the legal text and explanatory notes clear guidelines on the nature of the alternative Physical infrastructure that can be accepted. Here it must be the requesting operator's needs in focus and not the infrastructure owner's own assessment of what types of alternative Physical infrastructure accesses to be considered as equivalent. According to Colt's experiences dark fibre is the most used alternative to duct access where the availability of duct capacity is limited, and should be one of the alternative supported.

Consequently Colt proposes to add a definition of Physical infrastructure, stating the options that can be allowed in paragraph 9e.

Paragraph 9g, section 2

According to the Colt's experiences from the European countries where access to ducts is a proven and viable wholesale service, it is imperative that an offer contains functional interfaces, processes and support systems, in particular that an access seeker can get information about where a duct is and its actual availability. For example, in Portugal the inventory database is so well updated that an operator can begin to deploy its fibre cable, five days after the first inquiry, if the on-line information shows that the duct is accessible and useful for the requested route. Further it turns out to be very costly and time consuming to investigate the availability of a duct for the access seeking party, why Colt suggests that the obligation in the Directive under article 4, paragraph 2 on the provision of minimum information, should be extended with an obligation to provide the availability of the requested duct, i.e. if there is room for other network elements

(mainly fibre cable) in a duct and if it is possible to deploy dark fibre cable. Although it is possible to argue that this is not possible and too burdensome for an infrastructure owner, it is nevertheless a fact that the owners of the infrastructure in most cases have full control over its infrastructure inventory data. By default an infrastructure should have a functioning and well maintained infrastructure inventory database. It should not be an acceptable rejection that the infrastructure owner states that he does not know where a duct is located, in what condition it is, or to what extent there is overcapacity in the ducts.

Paragraph 9g, section 4

The Directive Article 4, section 4 stipulates that the minimum information shall be available within two months if the information not is available via the central information point. During the initial phase of a civil work aimed for a customer installation project or tender for electronic communications services, it is important to get prompt information about the availability of the infrastructure and if it can fulfil the function required. Especially if a provider of public communications network services in turn will use the infrastructure in a tender procedure, two months is not acceptable. Colt welcomes therefore Erhvervsstyrelsen's proposal to reduce the delivery time to two weeks. The requirement is not particularly onerous when it must be assumed that all network operators have an updated documentation of their existing network infrastructure.

Paragraph 9h, section 3

The Directive Article 4, section 5 stipulates that a network operator shall meet reasonable requests for on-site surveys of specific elements of their physical infrastructure within one month from the date of request. During the initial phase of a civil work aimed for a customer installation project or tender for electronic communications services, it is important to get prompt information about the availability of the infrastructure and if it can fulfil the function required. Especially if a provider of public communications network services in turn will use the infrastructure in a tender procedure, one month is not acceptable. Colt welcomes therefore Erhvervsstyrelsen's proposal to reduce the delivery time to two weeks. The requirement is not particularly onerous when it must be assumed that all network operators have the needed minimum resources needed to give access to its infrastructure for site surveys with relatively short notice.

Paragraph 9j, section 1

In almost all cases a provider of electronic communication services needs to place active equipment, (e.g. customer premise equipment) in an access point in or close to the building where a customer is located, to realise the service. Therefore it's of outermost importance that there is room for the active equipment in an access point, and Colt suggests that Erhvervsstyrelsen add this requirement to the definition of Access point in paragraph 9e and in the explanatory notes.

Paragraph 9m- 9q, disputes resolution

The Directive stipulates that the national dispute settlement body shall resolve a dispute within the shortest possible time frame and in any case within four months. However no time lines are stated in the proposed draft law, therefore Colt proposes to implement the time lines according to the Directive which Colt believes bring more clarity and predictability for the Network operators.

The Directive is not a substitute to the SMP regulation

Colt refers to the 2010 EU recommendation on regulated access to Next Generation Access Networks (NGA) and the 2013 EC recommendation on non-discrimination and costing

methodologies. The EC Recommendations actually contain key elements on duct access, which the national regulators are required to take utmost account of, and which is not reproduced in the Directive, which has a different purpose.

The existing SMP regulation (wholesale physical network infrastructure access at a fixed location (existing market 4, future market 3a)), on the one hand, and the implementation of Directive 2014/61/EU, on the other hand, DO NOT AT ALL achieve the same outcome; indeed these approaches result in radical differences in the regulatory landscape, for the reasons set out below.

1) The overall aim of the SMP regulation is to cure the competition problems on the market for wholesale physical network infrastructure access, in contrast to the Directive which aim is to increase and speed up the implementation of the digital agenda and reduce the cost of deploying high speed electronic communication networks.

2) The 2010 EC Recommendation on regulated access to Next Generation Access Networks clearly states that *where duct capacity is available, NRAs should mandate access to the civil engineering infrastructure of the SMP operator, subject to Equivalence of Input* (Recommend 13) and *at cost-oriented prices* (Recommend 14). It also provides for a *reference offer* from the SMP operator (Recommend 15).

3) The 2013 EC Recommendation on non-discrimination and costing methodologies actually provides a cost-orientation methodology for reusable civil engineering assets (incl. ducts) which is the *regulatory accounting value net of the accumulated depreciation at the time of calculation, indexed by an appropriate price index* (Recommend 34) and states that the lifetime of ducts is not less than 40 years (Recommend 36).

4) Whilst the 2010 and 2013 EC Recommendations are in force today, Directive 2014/61/EU, by contrast, has an implementation date of 1 July 2016, therefore the Directive 2014/61/EU WILL NOT produce immediate effects, and WILL not produce the same effects as an SMP condition, because:

(i) The Directive (Article 3) provides a system of negotiated duct access (with dispute resolution proceedings) which is completely different from mandated duct access under an SMP obligation; the Directive enables refusal of access (to be motivated) which is completely different from mandated access under an SMP obligation. Disputes on the legitimacy and extent of duct access under the new Directive are likely to have to be resolved by the regulatory authority, causing delay, and the outcome of which is uncertain.

(ii) The Directive (Article 3) does not require non-discrimination (and in particular not internal-external non-discrimination) for duct access, not to mention Equivalence of Input. Hence, under the system of the Directive, the duct owner is legitimately entitled to privilege itself and to grant access on different terms to different third parties. This is extremely different from the Equivalence of Input standard set by the 2010 EC Recommendation.

(iii) The Directive (Article 3) states that access should be *on fair and reasonable terms and conditions, including price*. This is completely different from the cost-orientation obligation contained in the 2010 EC Recommendation, and from the costing methodology provided by the 2013 EC Recommendation. The charges for access in application of the Directive are therefore likely to be significantly higher than the charges for access as an SMP obligation, in accordance with the 2010 and 2013 EC Recommendations.

(iv) The Directive (Article 4) provides for some information requirements, but does not provide for a reference offer for duct access, again this stands in sharp contrast with the 2010 EC Recommendation, which requires the publication of a reference offer. Experience with telecoms regulation demonstrates that reference offers are necessary to make widespread access an

operational reality.

Should Erhvervsstyrelsen require any additional information, or wish to discuss the matters at hand in more detail, please do not hesitate to contact us.

Yours faithfully,

Ulf Wahllöf
Regulatory Specialist

Colt Technology Services A/S

**Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø**

Danmarks Rejsebureau Forening
Kirstine Finnemann
Politisk konsulent
Telefon: 35 30 12 57
E-mail: kfi@travelassoc.dk

Frederiksberg, 8. januar 2015

Danmarks Rejsebureau Forenings høringsvar vedr. "forslag til lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven".

Indledningsvis skal Danmarks Rejsebureau Forening (DRF) takke for muligheden for at kommentere på udkastet til lovforslaget om ændring af graveloven, teleloven og konkurrenceloven. I nedenstående kommenteres udelukkende på den del af lovforslaget, som vedrører kommunernes mulighed for at stille gratis internet til rådighed til turismeformål, som led i gennemførelsen af vækstplanen for dansk turisme.

Generelle kommentarer til lovforslaget

DRF finder det meget positivt, at forslaget følger op på vækstplanen for dansk turismes målsætning om at tilbyde trådløst internet til turister på udvalgte steder i landets kommuner.

Gratis adgang til internettet bidrager nemlig til, at turister får en forhøjet serviceoplevelse, når de besøger Danmark og endvidere, at de får nemmere ved at planlægge deres ferie, når de har mulighed for at være online på feriedestinationen. Det kan gavne dansk turismes image i udlandet og dermed medføre, at flere turister vælger at tilbringe deres ferie her i landet. Dette er ikke kun til gavn for den enkelte kommune, som udbyder trådløst internet, men også til gavn for Danmark som helhed, hvor en øget tilgang af turister er med til at skabe markant flere arbejdspladser og i det hele taget sætter gang i dansk turismeindustri.

DRF sætter derfor pris på, at intentionen med lovforslaget er at give kommunerne lov til at udbyde gratis internet, om end i begrænset omfang, til turismeformål.

DRF vil dog påpege, at den med lovforslaget ønskede hensigt kun kan opnås, hvis visse forudsætninger er opfyldt, når ordningen om gratis internet til turister træder i kraft. Disse forudsætninger uddybes nedenfor:

Fri placering af adgang til internet

Det bør være op til den enkelte kommune selv at afgøre, hvor det er mest egnet og mest attraktivt at placere de såkaldte hotspots. Hvis en kommune ønsker at tilbyde gratis internetadgang til turister er det endvidere vigtigt, at kommunen ikke begrænses geografisk ved eksempelvis kun at kunne udbyde internet på placeringer, som er i nær beliggenhed til kommunale institutioner, hvor kommunen har mulighed for at benytte sig af en allerede etableret kommunal elektronisk kommunikationstjeneste. Formålet med lovforslaget bør netop være,

at turisten kan være online udendørs de steder, hvor der er behov for det, og ikke kun ved eksempelvis rådhuset, skoler eller det lokale bibliotek.

Fri adgang

For at gøre adgangen til gratis internet så attraktiv og let tilgængelig som muligt, bør wifi ved de forskellige hotspots kunne tilgås uden brug af password eller anden form for påkrævet login. Brug af password besværliggør ofte processen med at logge på et gratis wifi og ligeledes kan annoncering af et password over for internationale turister være upraktisk og uhensigtsmæssigt, da det kan være svært at finde en kommunikationsplatform, som samtlige turister gør brug af under deres besøg i Danmark.

Udvidet brug af gratis internet fra sted til sted

Hvad angår bestemmelsen om at begrænse den gratis internetadgang til max. en time om dagen på de udvalgte steder for hotspots, så skal ordningen, hvis der i det hele taget skal være en tidsbegrænsning, indrettes således, at turister kan være online i op til en time på de forskellige steder og op til flere gange om dagen. Således bør fem minutters online aktiviteter på ét sted ikke betyde, at man kun har 55 minutter til rådighed et andet sted indenfor den samme time. Årsagen til dette krav er, at turister, og især de, som opholder sig i Danmark i en kortere periode, ofte besøger flere forskellige turistattraktioner på samme dag. Det vil derfor ikke give mening at begrænse deres netadgang i den periode de er i landet.

Funktionelt internet

Inden en kommune indgår i ordningen, skal det sikres, at der kan leveres en stabil internetforbindelse på de udvalgte hotspots. Endvidere er det væsentligt, at der ved de forskellige hotspots er kapacitet til, at mange brugere kan være online på samme tidspunkt. Problemer med at tilgå internettet kan nemlig medføre, at det, som oprindeligt var ment som en ekstra service til turister, blot bliver et irritationsmoment og derved får en negativ indvirkning på turistens samlede oplevelse af besøget i Danmark.

Vi ser frem til at modtage et svar fra Erhvervsstyrelsen, som bekræfter, at ovenstående forudsætninger vil blive indfriet,

Såfremt styrelsen måtte ønske en uddybning af ovenstående kommentarer, står DRF naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

DANMARKS REJSEBUREAU FORENING



Lars Thykier
Direktør



Kirstine Finnemann
Politisk konsulent

København d. 19.01.2015

Erhvervsstyrelsen
Langelinie Allé 17,
2100 København Ø

Vedr. Lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester og konkurrenceloven.

Vi har fra Dansk Byggeris side gennemgået ovennævnte høringsforslag. I den forbindelse vil vi gerne fremsætte følgende bemærkninger:

1. Lovforslaget forholder sig kun i stærkt begrænset omfang til anvendelse af trådløse elektroniske kommunikationsnet.
Kravet om at etablere højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur i alle nye bygninger vil, om end i begrænset omfang, være omkostningsdrivende for byggeriet og bør undlades, såfremt der alternativt vil være adgang til at etablere trådløse højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.
2. Afsnit II § 9 e. nr. 4: Bygningsintern fysisk infrastruktur defineres som "Passiv fysisk infrastruktur ... beregnet til at huse ... trådløse elektroniske kommunikationsnet, hvor sådanne elektroniske kommunikationsnet kan ... forbinde bygningens adgangspunkt med nettermineringspunktet". Der savnes en definition af "nettermineingspunktet". Endvidere betyder definitionen, at det ved anvendelse af trådløse elektroniske kommunikationsnet er hele bygningen, der er "bygningsintern fysisk infrastruktur", som udbydere af elektroniske kommunikationsnet har ret til at få adgang til jf. § 9. k stk. 1. Det bør ikke være tilfældet.
3. Afsnit II § 9 i.: Omfanget af nyopførte bygninger, hvor der stilles krav om etablering af højhastighedsforberedt bygningsintern fysisk infrastruktur, må begrænses til kun at omfatte bygninger, hvor adgang til elektronisk højhastighedskommunikation har relevans, således at eksempelvis cykelskure, cirkustelte, p-huse, hø-lader og tilsvarende er undtaget.
Såfremt det jf. stk. 4 er ministeren, der skal fastsætte disse undtagelser, skal de i givet fald være fastlagt inden lovens ikrafttræden og fremdeles i samråd med Dansk Byggeri og eventuelt andre relevante parter.
4. Afsnit II § 9 j. stk. 1: Det bør præciseres, at det kun er højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, som udbydere af elektroniske kommunikationsnet har ret til at etablere frem til en bygnings adgangspunkt.
5. Afsnit II § 9 l: Der anvendes her betegnelsen "en abonnent" i stedet for "slutbruger". En abonnent vil almindeligvis ikke være abonnent hos en udbyder af et elektronisk kommunikationsnet.

Med venlig hilsen

Jan Alstrøm
Chefkonsulent
Erhvervs- og brancheservice

dansk byggen

Vi samler byggeri, anlæg og industri
Nørre Voldgade 106 · 1358 København K

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø
Sendt per email: fti@erst.dk

Dok. ansvarlig: CHB
Sekretær:
Sagsnr: s2015-037
Doknr: d2015-294-7.1
19. januar 2015

Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om graveadgang mv., teleloven og konkurrenceloven

Dansk Energi takker for muligheden for at komme med bemærkninger til det fremsendte lovforslag.

Der er tale om et samlelovforslag, som omfatter ændringer af forskellige forhold, i flere love:

- Implementering af dele af direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014, Infrastrukturdirektivet (lov om graveadgang og ekspropriation mv.)
- Udmøntning af Kommissionens henstilling 2013/466/EU (teleloven)
- Indførelse af sektorspecifik fusionskontrol på telemarkedet (teleloven, konkurrenceloven)
- Indførelse af hjemmel til, at kommuner kan udrulle wifi til turismeformål (teleloven)

Dansk Energis interesse retter sig primært mod førstnævnte forhold om implementering af dele af EU's Infrastrukturdirektiv. Afslutningsvis følger bemærkninger til de to sidstnævnte forhold.

Bemærkninger til implementering af dele af Infrastrukturdirektivet

Direktivets formål og intentioner:

Infrastrukturdirektivet var oprindeligt tiltænkt som en forordning, men blev ændret til direktiv i erkendelse af de meget forskellige situationer og udgangspunkter i de enkelte EU-lande. Baggrunden for initiativet var dog et fælles europæisk problem med at opnå reel grave- og etableringsadgang for udbygning af digital højhastighedsinfrastruktur.

Infrastrukturdirektivets formål fremgår af artikel 1(1):

"Dette direktiv har til formål at lette og skabe incitament for etableringen af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation ved at fremme den fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur og muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, således at det bliver billigere at etablere sådanne net."

Dansk Energi bakker op om formål og intentioner med Infrastrukturdirektivet, nemlig, at høste synergier på tværs af forsyningssektorer (el, gas, vand, kloak, varme, transport mv.) ved, at forsynings-selskaber, gennem økonomisk kompensation, kan stille eksisterende fysisk infrastruktur til rådighed, så teleudbydere hurtigere og billigere kan udbygge højhastighedsnet i geografiske områder, hvor højhastighedsbredbånd endnu ikke er tilvejebragt.

Infrastrukturdirektivets præambel indeholder en nærmere beskrivelse af formålet, herunder nr. 13:

”For operatører af elektroniske kommunikationsnet, og navnlig nytilkomne, kan det være langt mere effektivt at genbruge eksisterende fysisk infrastruktur, herunder andre forsyningssektors, til at etablere elektroniske kommunikationsnet, og dette gælder navnlig i områder, hvor der ikke findes et egnet elektronisk kommunikationsnet, eller hvor det ikke er økonomisk overkommeligt at opbygge ny fysisk infrastruktur. Desuden kan synergivirkninger på tværs af sektorer i væsentligt omfang mindske behovet for anlægsarbejder som følge af etableringen af elektroniske kommunikationsnet og dermed også mindske de tilknyttede sociale og miljømæssige omkostninger, f.eks. forurening, gener og trafik overbelastning...”

Infrastrukturdirektivet har således ikke til formål at regulere (fremme) konkurrencen på bredbånd – det sker særskilt i medfør af den sektorspecifikke konkurrenceregulering, jævnfør EU’s teledirektivpakke. Dansk Energi skal på den baggrund henstille til, at Erhvervsstyrelsen i lovbemærkningerne præciserer den overordnede intention med Infrastrukturdirektivet om udbygning højhastighedsnet i områder, hvor højhastighedsdækning endnu ikke er tilvejebragt.

Erhvervsstyrelsen bør samtidigt præcisere hvad der forstås ved ”egnet kommunikationsnet” – særligt i lyset af TDC’s landsdækkende bredbåndsinfrastruktur (fastnet). Erhvervsstyrelsen bør også præcisere, hvem der foretager vurderingen af om hvorvidt der i et givet område mangler et ”egnet kommunikationsnet”.

Dansk Energi finder ovennævnte præciseringer nødvendige for at undgå efterfølgende usikkerhed om den konkrete anvendelse og rækkevidde af de i lovforslaget relevante bestemmelser.

Tilsigtede synergier på tværs af forsyningssektorer

Dansk Energi vurderer, at de nye krav i Infrastrukturdirektivet om fælles udnyttelse af passiv infrastruktur (artikel 3), og oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur (artikel 4), kan få positiv effekt i store dele af EU, da de fleste medlemsstater ikke har tradition for ledningskoordinering og samarbejde på tværs af forsyningssektorer.

Danmark adskiller sig dog markant fra de fleste andre EU-lande ved, at de hjemlige energiselskaber ikke kun er energiselskaber, men også er teleoperatører – navnlig gennem deres omfattende udrulning af fibernet i store dele af landet. Energiselskabernes fiberudrulning har stået på i snart 10 år, og er i vidt omfang sket i sammenhæng med selskabernes kabellægning af luftledninger, hvor andre teleselskaber har haft mulighed for at indgå i fælles graveprojekter (samgravning).

Danmark adskiller sig også fra de fleste andre EU-lande ved, at der i Danmark længe har eksisteret en fornuftig og velfungerende praksis om koordinering af ledningsoplysninger og samgravning, hvor kommunerne som vejmyndighed spiller en aktiv rolle.

Dansk Energi finder på den baggrund, at de i Infrastrukturdirektivet tilsigtede synergier på tværs af sektorer vil være markant mindre i Danmark end i andre EU-lande.

Transportministeriets implementering af dele af Infrastrukturdirektivet:

Infrastrukturdirektivets minimumskrav om koordinering af anlægsarbejder (artikel 5), gennemsigtighed vedrørende planlagte anlægsarbejder (artikel 6) og procedure for udstedelse af tilladelser (artikel 7) fremgår ikke af nærværende lovforslag. Disse bestemmelser er imidlertid allerede implementeret i dansk lov via Transportministeriets forslag til lov om offentlige veje m.v. (vejloven), som blev vedtaget af Folketinget den 19. december 2014.

Transportministeriets lovforslag, som blev udsendt i høring den 7. juli 2014, indeholdt imidlertid ikke ovennævnte direktivbestemmelser, hvorfor Dansk Energi – og alle andre – ikke har haft mulighed for at tage stilling og kommentere herpå.

Det finder Dansk Energi kritisabelt, navnlig fordi, at den gennemførte implementering ikke i tilstrækkelig grad synes at respektere eksisterende praksis, herunder koordinering af ledningsoplysninger og samgravning i kommunalt regi, hvor Ledningsejerregistret (LER) udgør et centralt omdrejningspunkt.

Desuden foreskriver Infrastrukturdirektivet, at direktivets minimumsrettigheder og – forpligtelser ikke bør berøre eksisterende praksis og foranstaltninger, der er vedtaget på nationalt og lokalt plan (nærhedsprincippet), jævnfør præambel 11. Fx er det uklart hvorvidt den forpligtelse, der følger af § 9g i lovforslaget om, at give adgang til oplysninger om eksisterende passiv fysisk infrastruktur, allerede er opfyldt ved at give sådanne oplysninger via en søgning i LER. Umiddelbart synes det ikke hensigtsmæssigt såfremt der skulle være parallelle systemer, til at opfylde de krav der følger hhv. af Lov om Registrering af Ledningsejere (LER) og nærværende lovforslag.

På baggrund af vejlovens vedtagelse er det nu op til vejmyndighederne og ledningsejerne at løse de uløste problemstillinger. Det kan nemt medføre økonomiske og administrative byrder for teleoperatørerne – stik imod intentionerne med Infrastrukturdirektivet.

Generelt står Dansk Energi uforstående overfor Transportministeriets manglende involvering af relevante aktører, herunder Erhvervsstyrelsen, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter samt tele- og energibranchen, i forbindelse med ministeriets implementering af ovennævnte dele af Infrastrukturdirektivet.

Adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, herunder passiv teleinfrastruktur:

Dansk Energi har overfor EU-Kommission, Folketinget og Erhvervsstyrelsen påpeget, at Infrastrukturdirektivets artikel 3 om reguleret adgang til eksisterende fysisk infrastruktur (kabelkanaler, tomrør mv.), som også omfatter passiv teleinfrastruktur, kan få negative konsekvenser for energiselskabernes fiberudrulning – og dermed den generelle konkurrence. Der henvises til Erhvervs- og Vækstministeriets høringsnotat af 15. maj 2013 til Folketingets Europaudvalg, pkt. 4b, og Dansk Energis notat af 26. september 2014, som er fremsendt til hhv. Erhvervsstyrelsen og EU-Kommissionen (**vedlagt som bilag**).

Dansk Energi vurderer, at bestemmelsen åbner op for symmetrisk regulering af passiv teleinfrastruktur, da nye og mindre bredbåndsudbydere, herunder de regionale energiselskaber med fibernet, kan blive pålagt at åbne deres infrastruktur for andre teleudbydere, herunder det tidligere telemonopol. Dansk Energi mener, at der er tale om et paradigmeskifte i forhold til nuværende teleregulering og teleforliget fra 1999. Teleforliget understreger, at asymmetrisk regulering, der pålægger udbydere med en stærk markedsposition (SMP) en række aftalemæssige forpligtelser, har til hensigt at afbalancere en fundamental ubalance eller asymmetri på markedet, som uden regulering ville give det

tidligere telemonopol for omfattende fordele. Det er kernen i både den almindelige konkurrenceregulering og i den nuværende teleregulering.

Dansk Energi deler ikke Erhvervsstyrelsens betragtning om, at bestemmelsen om adgang til passiv teleinfrastruktur kan ansues som en særskilt og parallel regulering, som ikke er målrettet og har betydning for konkurrencen på tv- og bredbåndsmarkedet.

Energiselskabernes etablering af fiber-tomrør udgør 60-80 procent af den samlede fiberinvestering – afhængigt af geografi, boligmasse, samgravning mv. Hertil kommer, at energiselskabernes fiber-tomrør dimensioneres og nedgraves i overensstemmelse med fastsatte forretnings- og udbygningsplaner. Den passive teleinfrastruktur dimensioneres efter det aktuelle behov i forbindelse med etableringen – eventuel overskudskapacitet er typisk reserveret til senere anvendelse, herunder eftertilslutning af homes passed kunder, nyudstyknings, ændring af tidligere erhvervsområde til beboelse mv. Energiselskabernes fiber-tomrør udgør med andre ord en integreret del af den samlede fiberinfrastruktur – både i økonomisk og teknisk henseende.

Dansk Energi vurderer, at lovforslagets bestemmelse om reguleret adgang til passiv teleinfrastruktur kan skabe større økonomisk usikkerhed omkring forretningsgrundlaget for langsigtede fiberinvesteringer. Det gælder ikke mindst i de mere tyndt befolkede landområder, hvor tilbagebetalingstiden for fiberinfrastruktur er længst og investeringsrisikoen størst. Det kan i værste fald betyde, at virksomheder og husstande i landområder kan komme til at vente endnu længere på højhastighedsadgang.

Med TDC's dominerende markedsposition på tv og bredbånd kan konsekvensen med bestemmelsen om reguleret adgang til passiv teleinfrastruktur meget vel blive en yderligere styrkelse af det tidligere telemonopols allerede – i europæisk sammenhæng – unik stærke markedsposition, senest konstateret i Erhvervs- og Vækstministeriets analyse "Konkurrencen på bredbåndsmarkedet". Analysen understreger samtidig, at de enkelte energiselskabers udrulning af fibernet har en vigtig konkurrencemæssig påvirkning af det danske marked, og at energiselskaberne reelt er de eneste aktører, som giver forbrugerne et infrastrukturbaseret alternativ til TDC.

I lyset af ovenstående har det afgørende betydning, at lovforslagets potentielle skadevirkninger for energiselskabernes fibernet, og dermed den fremtidige konkurrence på tv og bredbånd, begrænses mest muligt. Det kan blandt andet ske ved, at der ved fastsættelse af prisen for adgang til passiv teleinfrastruktur tages fuldt hensyn til energiselskabernes forretningsplaner og hensynet til konkurrencen på detailmarkedet for kabelbaseret tv og bredbånd. Det synes gjort i lovbemærkningerne:

"Ved fastsættelse af prisen for adgang skal den adgangsgivende netoperatør endvidere have rimelig mulighed for at få dækket sine omkostninger, herunder en rimelig forrentning af den investerede kapital. I prisfastsættelsen kan der endvidere tages hensyn til, hvordan den adgang, der søges om, vil påvirke den adgangsgivende netoperatørs forretningsplan, herunder de investeringer, som den adgangsgivende netoperatør har foretaget eller vil foretage, navnlig investeringer i den passive fysiske infrastruktur, som der søges om adgang til. For at undgå snylteri på en netoperatørs foretagne investeringer i passiv fysisk infrastruktur, der kan påvirke konkurrencen i efterfølgende led, kan en netoperatør tage fuldt hensyn til sådanne investeringers rentabilitet. Det kan f.eks. være ud fra deres risikoprofil, en tidsplan for investeringsafkastet, adgangens eventuelle påvirkning af konkurrencen i efterfølgende led og som følge heraf af priser og investeringsafkast. Endvidere kan eventuelle afskrivninger på netaktiverne på det tidspunkt, hvor der anmodes om adgang, eventuelle forretningsmodeller, der danner grundlag for investeringen, eventuelle muligheder for fælles etablering, der tidligere er

blevet tilbudt den adgangssøgende netoperatør, varigheden af en eventuel aftalt opsigelsesperiode, indgå i prisfastsættelsen.” [bemærkninger til lovforslagets § 1, s. 29-30].

Lovforslagets ekspropriative karakter:

Erhvervsstyrelsen bemærker i tilknytning til ovenstående, at bestemmelsen om reguleret adgang til passiv fysisk infrastruktur kan have ekspropriativ karakter, men påpeger samtidig, at en netoperatør gennem en (frivillig) aftale om adgang bliver økonomisk kompenseret, og således ikke vil lide noget tab, og dermed heller ikke vil, hvis der i særlige tilfælde måtte være tale om indgreb omfattet af grundlovens § 73, have krav på erstatning.

Dansk Energi finder det ikke relevant at bruge en aftale mellem en netoperatør og en teleudbyder som eksempel til beskrivelse af lovforslagets ekspropriative karakter, da en sådan aftale i sagens natur bygger på enighed mellem parterne om aftalevilkår, herunder pris. Derimod skal Dansk Energi henstille til, at det i lovbemærkningerne præciseres, at afgørelser, som træffes af Erhvervsstyrelsen i forbindelse med eventuel tvist om pris, tager behørigt hensyn til ovennævnte betragtninger, så lovforslagets ekspropriative karakter begrænses mest muligt og unødigt kompromittering af den grundlovssikrede ejendomsret undgås.

Nye administrative og økonomiske byrder overfor energi- og forsyningsselskaber:

Det fremsatte lovforslag pålægger bl.a. energi- og forsyningsselskaber en række administrative forpligtelser, herunder forpligtelse om at skulle besvare skriftlige anmodninger om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, forpligtelse til at udlevere ledningsoplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur samt forpligtelse til at imødekomme anmodninger om udførelse af opmåling af nærmere specificerede elementer i netoperatørens net.

Dansk Energi forudsætter, at omkostningerne, der vil være forbundet med disse forpligtelser, vil blive behandlet i elnetselskabernes økonomiske regulering. De danske elnetselskabers indtjening reguleres overordnet ud fra to regulatoriske bindinger; indtægtsrammen og forrentningsloftet:

- Indtægtsrammen eller prisloftet, som det også benævnes, blev fastsat ved lov nr. 494 af 4. juni 2004, således at elnetselskabernes indtægter/ priser ikke må stige i forhold til 1. januar 2004, regnet i faste priser og ved uændret aktivitetsniveau
- Forrentningsloftet indebærer, at Energitilsynet nedsætter virksomhedens indtægtsramme, såfremt virksomheden opnår en forrentning, der overstiger den lange byggeobligationsrente plus et procentpoint.

Udover ovennævnte bindinger er elnetselskaberne endvidere underlagt Energitilsynets benchmarking af omkostninger og leveringssikkerhed. Energitilsynet gennemfører årligt sammenligninger af elnetselskabernes økonomiske effektivitet og leveringssikkerhed. Resultaterne af Energitilsynets benchmarking offentliggøres årligt på Energitilsynets hjemmeside. Performance under et vist niveau, resulterer i indtægtsrammereduktion. Dansk Energi skal henstille til, at der i lovbemærkninger skabes klarhed om elnetselskabernes økonomiske stilling i forhold til håndtering af de i lovforslaget indeholdte forpligtelser.

Dansk Energi skal også henstille til, at der i lovforslaget skabes mulighed for, at netoperatører med passiv teleinfrastruktur kan opnå fuld omkostningsdækning for de i Infrastrukturdirektivet indeholdte krav om adgangsforespørgsler mv., så særligt nye og mindre udbydere af højhastighedsinfrastruktur,

ikke oplever unødige økonomiske byrder – stik imod intentionerne med Infrastrukturdirektivet. Dette er i øvrigt også kutyme på andre områder, herunder SMP-regulering.

Mulighed for at fritage lejeindtager fra den sektorspecifikke indtægtsregulering:

Det fremsatte lovforslag indeholder ikke den mulighed, som Infrastrukturdirektivets præambel 16 advokerer, nemlig, at fremme forsyningssektors interesse for at indgå i aftaler om deling af eksisterende fysisk infrastruktur ved at fritage lejeindtægter fra disse aftaler fra grundlaget for beregning af slutbrugernes takster for forsyningsvirksomhedernes hovedaktivitet eller – aktiviteter i overensstemmelse med gældende EU-lovgivning. Dansk Energi skal henstille til, at der i lovforslaget skabes denne mulighed, så forsyningsvirksomheder, herunder elnetselskaber, bliver økonomisk motiveret for at indgå aftaler om deling af fysisk infrastruktur – også jævnfør intentionen med direktivet.

Forhastet implementering af Infrastrukturdirektivet:

Dansk Energi finder, at den danske implementering af EU's Infrastrukturdirektiv er underlagt en unødvendig og uhensigtsmæssig forhastet proces, som ikke sker tilsvarende i andre EU-lande. Direktivet skal først (senest) være implementeret i dansk ret den 1. januar 2016, med virkning fra 1. juli 2016. I eksempelvis Sverige er det først planen, at der fremlægges et samlet lovforslag for Riksdagen i efteråret 2015, altså ca. et halvt år senere end planlagt i Danmark. Det giver svenskerne et længere udredningsforløb i forbindelse med deres nationale implementering.

Dansk Energi skal på den baggrund henstille til, at Erhvervsstyrelsen indhenter viden fra andre medlemsstater om implementering af Infrastrukturdirektivet nationalt, og dermed også afventer afklaring af eventuelle spørgsmål som andre medlemsstater måtte forelægge EU-Kommissionen til fortolkning.

Bemærkninger om indførelse af sektorspecifik fusionskontrol

Det fremgår af lovbemærkningerne, at forslaget om indførelse af sektorspecifik fusionskontrol på telemarkedet sker som led i at løse problematikken med potentielt konkurrencehæmmende opkøb.

Dansk Energi anser forslaget som en nødvendig foranstaltning for at undgå yderligere koncentration af bredbåndsinfrastruktur i Danmark, hvor de nuværende regler i konkurrenceloven ikke synes at udgøre et tilstrækkeligt værn.

I Erhvervs- og Vækstministeriets netop offentliggjorte analyse "Konkurrencen på bredbåndsmarkedet", tegnes et klart billede af, at den største udfordring på det danske telemarked er den fortsat begrænsede konkurrence til det selskab, som har en stærk markedsposition, TDC. Den begrænsede konkurrence på bredbånd og tv tilskrives i høj grad TDC's ejerskab af såvel et landsdækkende kablet net, landets største kabel-tv net og et delvist udbygget fibernet, som tilsammen giver TDC en helt unik markedsposition – også i europæisk sammenhæng.

Dansk Energi finder, at Erhvervsstyrelsens forslag kan danne værn mod yderligere koncentration af bredbåndsinfrastruktur, hvilket kan bane vej for et større og vedvarende konkurrencepres på det danske tv- og bredbåndsmarkedet.

Dansk Energi finder det dog uklart om forslaget i praksis vil gøre det sværere og dyrere for de regionale fibernetselskaber at sammenlægge deres fiberinfrastruktur (fusion), herunder i form af betydelige transaktionsomkostninger ved eventuel meddelelse eller ansøgning herom. Det vil i givet fald modarbejde lovforslagets formål om større konkurrence på det danske tv- og bredbåndsmarkedet, da konkurrencen i høj grad tilvejebringes gennem stordrifts- og skalafordele. Dansk Energi skal på

den baggrund henstille til, at lovforslaget ikke skaber (utilsigtede) barrierer for mindre teleselskabers mulighed for sammenlægning af bredbåndsinfrastruktur.

Bemærkninger om indførelse af hjemmel til, at kommuner kan udrulle WiFi til turismeformål

Adgang til hurtigt WiFi er i dag en selvfølge for de fleste turister, og udgør et vigtigt markedsføringsparameter for dansk turismeindustri. Dansk Energi bakker op om forslaget om at skabe hjemmel til, at kommuner kan udrulle WiFi til turismeformål, herunder i tilknytning til seværdigheder og bymidter. Dette vil bringe Danmark op på niveau med en række andre lande, herunder nordiske lande.

Dansk Energi finder, at initiativet kan fremme innovation og nye forretningsmuligheder for dansk turismeindustri, herunder mulighed for nye offentligt/private partnerskaber. Det vil også give kommunerne mulighed for at tage nye innovative løsninger i brug, fx integration af WiFi i gadelygter, som det er set flere steder i landet. Endeligt kan kommunalt WiFi til turismeformål mindske periodiske belastninger i mobile bredbåndsnet – til fordel for både abonnenter og mobiloperatører.

Dansk Energi skal understrege, at det er vigtigt, at etableringen af kommunalt WiFi sker ved udbud på det private marked. Det bør således være markedskræfterne, som leverer det WiFi, som kommunerne ønsker at stille til rådighed for turismeformål.

Afsluttende

Dansk Energi står til rådighed, såfremt der er behov for en uddybning af ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen
Dansk Energi
Christian Berg



**NOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG**

15. maj 2013

Samlenotat vedr. rådsmødet (transport, telekommunikation og energi)
den 6. juni 2013 og den 10. juni 2013

Indholdsfortegnelse:

1. Direktiv om skibsudstyr	2
2. Net- og informationssikkerhedsdirektivet (NIS).....	6
3. E-signatur og elektronisk identifikation.....	14
4a. Retningslinjer for transeuropæiske telenet	32
4b. Infrastrukturforordningen	41
5. Tilgængeligheden af offentlige organers websteder	50
6. Europas Digitale Dagsorden.....	57

4b. Infrastrukturforordningen

Revideret notat. Ændringer er markeret med fed og kursiv.

1. Resumé

Kommissionen har den 26. marts 2013 fremlagt forslag til forordning, der skal sikre en reduktion af omkostningerne (fx graveomkostninger) i forbindelse med udrulning af højhastighedsbredbånd i hele EU. Reduktionen skal blandt andet ske gennem koordineret etablering og anvendelse af kommende og allerede eksisterende infrastruktur, der kan bruges til at udbrede højhastighedsbredbånd.

Tiltagene i forordningen omhandler primært følgende fem hovedområder:

- 1. Bedre overblik over eksisterende fysisk infrastruktur med henblik på deling, eventuelt gennem en central informationstjeneste*
- 2. Koordinering af anlægsarbejder*
- 3. Forenkling af komplekse og tidskrævende tilladelsesprocedurer i forhold til etablering af infrastruktur gennem en central informationstjeneste*
- 4. Nye bygninger og bygninger, der gennemgår renovering, skal forbedres til højhastighedsbredbånd*
- 5. Etablering af nationalt konfliktløsningsorgan*

Forslaget vurderes at have lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget er sat på dagsordenen for Rådsmødet (telekommunikation) den 6. juni 2013 til fremskridtsrapport.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2013) 147 af 26. marts 2013 fremlagt forslag til forordning om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved udbygning af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Forslaget er oversendt til Rådet den 4. april 2013 i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles af Rådet og Europa-Parlamentet i fællesskab efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Med lanceringen af den digitale dagsorden for Europa under Europa 2020-strategien stadfæstede Kommissionen et særligt behov for at reducere omkostningerne forbundet med udrulning af højhastighedsbredbånd i hele EU som forudsætning for at kunne etablere et velfungerende indre marked, herunder det digitale indre marked.

På mødet i Det Europæiske Råd den 1.- 2. marts 2012 blev der opfordret til at gøre en indsats på EU-niveau for at sikre en bedre bredbåndsdækning ved at nedbringe etableringsomkostningerne, og i Akten for Det Indre Marked II blev området udpeget som et af de 12 nøgletiltag, der kan øge væksten, beskæftigelsen og tilliden til det indre marked.

3. Formål og indhold

Forordningens overordnede sigte er at reducere omkostningerne ved udbredelsen af højhastighedsforbindelser på mindst 30 Mbit/s samt gøre udrulningen heraf så effektiv som mulig og dermed forbedre forholdene for et velfungerende indre marked, herunder det digitale indre marked. Forudsætningen er, at det blandt andet kan ske ved at sænke barriererne for markedsadgangen og ved at investere i området.

Redskaberne til dette vil eksempelvis være at åbne yderligere op for deling af eksisterende fysisk infrastruktur og øge koordinering af gravearbejder. Kommissionen vurderer, at de nye regler kan reducere omkostningerne ved udbredelsen af højhastighedsforbindelser med 20-30 procent og dermed give erhvervslivet i EU besparelser på mellem 300 og 450 mia. kr.

Forslaget lægger op til, at der skabes mere åbenhed om eksisterende fysisk infrastruktur, også på tværs af sektorer. Dermed skal der foruden teleområdet også være mulighed for at anvende fysisk infrastruktur inden for gas, el, varme, vand, spildevandshåndtering, kloakering og transport, inklusiv jernbanenet, vejnet, havne og lufthavne til at udbrede højhastighedsforbindelser, hvor det måtte være relevant. Det kunne fx være eksisterende kabelkanaler, rørledninger, mandehuller, gadeskabe, pæle, master, antenneanlæg, tårne og andre støttekonstruktioner. Anvendelsen skal ske på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder hvad angår pris.

Tiltagene i forordningen omhandler primært følgende fem hovedområder:

1. Bedre overblik over eksisterende fysisk infrastruktur med henblik på deling, eventuelt gennem en central informationstjeneste
2. Koordinering af anlægsarbejder
3. Forenkling af komplekse og tidskrævende tilladelsesprocedurer i forhold til etablering af infrastruktur gennem en central informationstjeneste
4. Nye bygninger og bygninger, der gennemgår renovering, skal forbedres til højhastighedsbredbånd
5. Etablering af nationalt konfliktløsningsorgan

Bedre overblik over eksisterende fysisk infrastruktur med henblik på deling (artikel 3+4)

Deling af fysisk infrastruktur (fx kabelkanaler, gadeskabe mv.) kan reducere anlægsudgifterne til etablering af højhastighedsforbindelser og dermed øge

incitamentet til investeringer i øvrig højhastighedsinfrastruktur. Deling forudsætter imidlertid, at der er en tilgængelig viden om, hvor der allerede er eksisterende fysisk infrastruktur. Forslaget lægger op til, at oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur ved anmodning skal udleveres til anden part, evt. via en central informationstjeneste. Oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur kan i følge forslaget dog også overgå til rekvirent direkte fra infrastrukturejer på baggrund af skriftlig anmodning ifølge forslaget.

Koordinering af anlægsarbejder (artikel 5)

Ved etablering af højhastighedsforbindelser er anlægsarbejdet, fx opgravning af veje for at nedlægge fiberkabler, en meget stor udgiftspost. Udgifterne til etablering af højhastighedsforbindelser er forskellige i land- og byområder, men ifølge Kommissionen udgør anlægsarbejde i nogle områder op mod 80 procent af omkostningerne ved at etablere højhastighedsinternettet.

Forslaget lægger op til, at koordinering af anlægsarbejder forbedres, således at netoperatører får mulighed for at forhandle aftaler med andre leverandører af infrastruktur. Det betyder eksempelvis, at flere operatører vil kunne dele udgifterne til gravearbejde mellem sig, hvis de graver sammen. Især virksomheder, som udfører helt eller delvist offentligt finansierede anlægsarbejder, skal være åbne over for at koordinere anlægsarbejder.

Forenkling af komplekse og tidskrævende tilladelsesprocedurer i forhold til etablering af infrastruktur (artikel 6)

Komplekse og tidskrævende procedurer for at få de nødvendige tilladelser til etablering af højhastighedsinfrastruktur kan medvirke til at forsinke og reducere udrulningen af højhastighedsinfrastruktur.

Forslaget lægger op til, at komplekse og tidskrævende tilladelsesprocedurer forenkles. Derudover lægges der op til, at en ansøger skal få en tilladelse eller afslag på denne inden for seks måneder. For at forenkle ansøgningsprocessen yderligere lægger forslaget op til, at det skal være muligt via en central informationstjeneste, dels at få adgang til oplysninger om vilkår og procedurer for bestemte anlægsarbejder, dels at ansøge om tilladelse til etablering af højhastighedsforbindelser, herunder gravetilladelse.

Nye bygninger og bygninger, der gennemgår renovering, skal forberedes til højhastighedsbredbånd (artikel 7+8)

Det kan være meget bekosteligt at etablere højhastighedsforbindelser i eksisterende bygninger. Derfor lægger forslaget op til, at alle nybyggerier og bygninger, der bliver gennemgående renoveret, skal forberedes til højhastighedsforbindelser. Det er dog muligt for medlemslandene at fastsætte undtagelser på dette område, hvis omkostningerne ved at opfylde forpligtelserne er uforholdsmæssige store i forhold til gevinsterne.

Samtidig lægges op til, at udbydere af offentlige kommunikationsnet kan få adgang til eksisterende højhastighedsforberedt fysisk infrastruktur på rimelige vilkår, hvis duplikering er teknisk umulig eller økonomisk ineffektiv.

Etablering af nationalt konfliktløsningsorgan (artikel 9)

Enhver afvisning eller tvist om vilkår for adgang til og gennemsigtighed om eksisterende fysisk infrastruktur samt uenigheder i forbindelse med samgravning overdrages som udgangspunkt til den nationale tilsynsmyndighed på teleområdet.

Forslaget giver også mulighed for nationalt at fastholde de påkrævede tilsynsopgaver hos de myndigheder, der allerede i dag har kompetencen og beføjelserne hertil.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har på nuværende tidspunkt ikke udtalt sig.

5. Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen fremhæver i den forbindelse nødvendigheden af EU-regulering på området, da nationale regler og administrative procedurer hindrer etableringen af et velfungerende indre marked, herunder særligt det digitale indre marked. Manglende bredbåndsadgang i områder af EU udgør en barriere for udvikling og øget vækst blandt europæiske virksomheder, har negativ betydning for Europas konkurrenceevne og begrænser investering og samhandel på tværs af grænser.

Kommissionen bemærker dertil, at forskellig regulering af netudbygningen gør det dyrere at få adgang til de nationale markeder, hindrer at stordriftsfordele på tjeneste- og udstyrsniveau udnyttes og hæmmer fremkomsten af nye tjenester på net med meget høj hastighed, der fungerer gnidningsløst på tværs af grænserne. Udbygningen af abonnentledninger (den del, som forbinder den enkelte kunde til det overordnede net) er ofte reguleret af bestemmelser og procedurer, der forvaltes på lokalt plan, som indirekte kan påvirke den frie udveksling af tjenesteydelser og berettigede indgreb fra EU's side.

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Regeringen har i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, at EU tidligere har lovgivet på området på grundlag af TEUF artikel 114 i forbindelse med forordning nr. 2887/2000 af 18. december 2000 om ubundet adgang til abonnentledninger. I Danmark betød det, at andre end TDC kunne benytte TDC's fysiske kobberledninger til at levere telefoni og bredbånd. Derudover er der lagt vægt på, at medlemsstaterne kan tilrettelægge og fordele de opgaver, som forslaget fastsætter – fx etablering af en central informationstjeneste om udstedelse af tilladelser, tiltag for øget gennemsigtighed samt konfliktløsning – til de myndigheder eller organer, der nationalt anses for de mest kompetente hertil.

6. Gældende dansk ret

Lov nr. 169 af 3. marts 2011 om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, lov nr. 663 af 10. juli 2003 om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., lov nr. 393 af 10. juni 1997 om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål samt lov nr. 1113 af 22. september 2010 om registrering af ledningsejere regulerer store dele af forslaget indhold om samgravning og koordineret anvendelse af infrastruktur i forbindelse med udrulning af IKT-infrastruktur.

Lov nr. 893 af 9. september 2009 om offentlige veje og lov nr. 670 af 19. august 1999 om private fællesveje, som regulerer tilladelser til at grave og råde over vejarealer. Gravetilladelser udstedes i dag af Vejdirektoratet for så vidt angår de nationale veje og af de enkelte kommuner som vejmyndighed for så vidt angår kommunale veje og private veje.

Lovbekendtgørelse nr. 1185 af 14. oktober 2010 med senere ændringer om byggeri, med det primære formål at sikre, at bebyggelse, når den er færdigopført, frembyder tilfredsstillende sikkerhed for dem, som benytter bygningen.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, som skal analyseres nærmere.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslagets statsfinansielle konsekvenser skal analyseres nærmere, men umiddelbart vurderes det, at forslaget vil kunne have visse statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes samlet set at kunne bidrage til en hurtigere udrulning af højhastighedsbredbånd i hele EU og vil dermed kunne forbedre rammerne for etableringen af et velfungerende indre marked, herunder det digitale indre marked. Samlet set forventes forslaget at kunne bidrage til styrket økonomisk vækst og produktivitet i EU.

For de dele af erhvervslivet, der får nemmere ved at forhandle aftaler med infrastrukturere om adgang til eksisterende infrastruktur til udrulning af højhastighedsbredbånd, vurderes forslaget at have en positiv effekt i form af lettere markedsadgang.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vurderes at medføre mindre administrative omkostninger for de omfattede virksomheder, som med forslaget forpligtes til ved anmodning herom fra anden part at oplyse om kapacitet, ledighed, placering mv. af den ejede infrastruktur, samt indgå aftale om adgang hertil på kommercielle vilkår til brug for udrulning af højhastighedsbredbånd.

Udbydere, som foretager udrulning af højhastighedsbredbånd vil tilsvarende opleve administrative lettelser og adgang til information og infrastruktur, som samlet set vil reducere omkostningerne ved investeringen.

For offentlige såvel som private bygherrer kan forslaget medføre mindre administrative konsekvenser i forbindelse med udarbejdelse af byggetilladelse.

10. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne-, Vækst- og Forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 22. april 2013. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Energi, Dansk Erhverv, KL, Landbrug & Fødevarer og Teleindustrien (TI).

Dansk Energi er enig i, at større samordning af anlægsarbejder på tværs af forsyninger kan gøre udbygningen af højhastighedsinfrastruktur mindre omkostningstung.

Dansk Energi understreger, at samordningen ikke må blive en hæmsko for hurtige graveprocesser med fx for lange svartider m.v., og henviser i den forbindelse til, at Ledningsejerregisteret (LER) allerede i vidt omfang i dag løser de opgaver, som forordningen stiller, når det gælder gennemsigtighed og samordning af anlægsarbejder på tværs af forsyningsarter, ligesom der i dag eksisterer et effektivt system for elektronisk ansøgning og indhentelse af tilladelser til anlægsarbejder (gravning) i regi af kommunerne.

Dansk Energi er imod Kommissionens forslag om at pålægge alle netoperatører, defineret som teleudbydere og andre forsyningsvirksomheder, en generel pligt til at imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til deres fysiske infrastruktur på regulerede vilkår, herunder pris, med henblik på installation af digitale højhastighedsnet, og anser forslaget som et fundamentalt opgør med den asymmetriske konkurrenceregulering af telemarkedet, hvor alene teleudbydere med stærk markedsposition kan underlægges krav om tredjepartsadgang på regulerede vilkår og priser.

Dansk Energi bemærker, at Danmark i den forbindelse står i opposition til de fleste andre EU-lande, idet hovedparten af energiselskaberne i Danmark også er teleudbydere via fiberudrulning, og konkurrencehensynet til disse spiller derfor en væsentlig rolle. Energiselskabernes fibernet er i vidt omfang nedlagt i tomrør, modsat TDC's infrastruktur, hvor en ikke ubetydelig

andel af selskabets kobber accessnet er nedlagt uden anvendelse af tomrør, hvormed forpligtelsen om fysisk infrastruktur ikke vil være relevant.

Dansk Energi vurderer, at en generel forpligtelse overfor de regionale energiselskaber om at give konkurrerende teleudbydere adgang til eksisterende fysisk infrastruktur er i strid med såvel proportionalitetsprincippet som ejendomsrettens ukrænkelighed, ligesom forpligtelsen vil skabe stor usikkerhed for energiselskabernes langsigtede fiberinvesteringer, og i værste fald kan betyde, at energiselskaberne neddrogler deres fiberinvesteringer.

Dansk Energi foreslår, at der indarbejdes en klar og utvetydig præcisering i forordningen, hvormed forsyningsvirksomheder, som samtidigt er udbydere af elektroniske kommunikationsnet, ikke vil være omfattet med henvisning til, at der samlet set på EU-plan vil være tale om en begrænset skare.

Dansk Erhverv støtter forslaget med henvisning til, at tidssvarende bredbåndsforbindelser er afgørende for danske virksomheder generelt og ikke kun begrænser sig til eksempelvis it-virksomheder eller e-handlende. Udbredelse af bredbåndsforbindelser i hele EU er fremmende for handel og samarbejder på tværs af unionens lande og betyder, at danske virksomheder potentielt har adgang til et større marked.

KL foreslår, at der i forordningen sikres EU-hjemmel til at pålægge mobiloperatørerne pligt til at anvende andre konkurrerende mobiloperatørers net (national roaming) i de områder, hvor deres eget net ikke dækker. Derved vil danske mobilabonnementer få dækning i de områder af Danmark, hvor det manglende kundegrundlag betyder, at alle fire netoperatører i Danmark ikke finder det attraktivt at etablere egen infrastruktur i form af master og antenner. Endvidere gør KL opmærksom på, at det er kommunerne, som udsteder gravetilladelser, og at EU-krav til sagsbehandlingen dermed også retter sig mod kommunerne.

Landbrug & Fødevarer støtter forslaget med henvisning til, at erhvervslivet inklustv landbruget i høj grad er afhængig af effektive bredbåndsforbindelser, og at behovet for effektive, hurtige bredbåndsforbindelser vil stige kraftigt i de kommende år. Landbrug & Fødevarer henviser særligt til manglen på nødvendige bredbåndsforbindelser i yderområderne. Forslaget vil efter Landbrug & Fødevarers opfattelse medvirke til at skabe bedre fysiske og økonomiske betingelser for bredbåndsudrulning i hele Danmark.

Teleindustrien (TI) finder, at forslaget er et værdifuldt bidrag til regeringens bestræbelser på at fremme udrulning af højhastighedsbredbånd gennem omkostningsreduktion med henvisning til den markedsbaserede danske bredbåndsstrategi, og at forslaget skal støttes fra dansk side.

For så vidt angår forslagets bestemmelser om symmetrisk adgang til alle netoperatørers infrastruktur på rimelige vilkår, finder TI, at bestemmelserne er

hensigtsmæssige, og udgør et proportionalt supplement til bestemmelserne i de relevante teledirektiver om adgang til passiv infrastruktur.

For så vidt angår forslaget om bestemmelser om adgang til relevante oplysninger via en central dokumentationstjeneste indenfor fastlagte frister, finder TI, at forslaget i tilstrækkeligt omfang tager hensyn til tilstedeværelsen af allerede eksisterende nationale informationssystemer- og procedurer, således at dobbeltarbejde undgås.

For så vidt angår forpligtelsen til, at der i nybyggeri og i forbindelse med større renovationsarbejde skal etableres 'bygningssinternt udstyr' samt symmetrisk adgangsforpligtigelser for udbydere af elektroniske kommunikationsnet på rimelige vilkår, vurderer TI, at det er et proportionalt og hensigtsmæssigt krav, der vil understøtte fremtidig udrulning af bredbånd både fastnet og mobil, men at enkelte komponenter bør tydeliggøres.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forhandlingen af forslaget er endnu i det helt tidlige stadie, men det forventes, at flere lande vil være positive over for forslagets overordnede formål.

Der forventes bekymring fra flere medlemslande over omkostninger, der kan være forbundet med forslaget i forbindelse med efterlevelse af forordningen.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen har som målsætning, at alle husstande og virksomheder skal have god adgang til bredbåndsforbindelser på mindst 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload i 2020. Denne målsætning skal bidrage til at skabe god adgang til den digitale infrastruktur, uanset hvor man bor.

Regeringen støtter generelt initiativer, der har til formål at reducere omkostningerne ved udrulning af højhastighedsbredbånd. Der er et stort potentiale for besparelser på dette område, og der kan høstes flere fordele via hurtigere udrulning og mindre besvær. Deling af eksisterende infrastruktur er en måde at spare en stor del af anlægsudgifterne på. Herunder er det vigtigt at sikre gennemsigtighed, koordination af gravearbejder samt fælles udnyttelse af infrastruktur i forbindelse med udrulning af bredbånd, og Regeringen har senest med udspil om *Bedre bredbånd og mobildækning i hele Danmark* foreslået initiativer, som på flere måder er i tråd med Kommissionens forslag.

Ydermere støtter regeringen, at der nationalt gives mulighed for at fastholde fx tilsynsopgaver og procedurer for konfliktløsning hos de myndigheder, der allerede i dag har kompetencen og beføjelserne hertil. Herunder at der ved udpegning af organ til afgørelse af tvister er fleksibilitet.

Den danske bredbåndsstrategi er markedsbaseret med efterspørgsel som drivkraft. Initiativer til forbedring af udrulning af højhastighedsbredbånd

bør ikke begrænse eller ødelægge kommende eller allerede eksisterende konkurrencemarkeder. Endvidere bør der sikres en rimelig balance mellem tredjeparts adgang til infrastruktur mv. over for almenvellets interesser.

Det er regeringens foreløbige generelle holdning, at forslaget bør gennemføres via omkostningseffektive løsninger. Samtidig er det vurderingen, at der skal skabes større klarhed om de konkrete elementer fra Kommissionens side, herunder tiltag i forbindelse med byggeri og renovering, før der kan fastlægges en endelig dansk holdning. For så vidt angår tiltag i byggeriet finder regeringen endvidere, at der er behov for, at der foretages en nøjere vurdering af, hvorvidt de samfundsøkonomiske gevinster opvejer de formodede fordyrende forhold for nybyggeri og byggeri, der gennemgår renovering.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Erhvervsstyrelsen
Att.: Benjamin Overvad
Sendt pr. e-mail: benove@erst.dk



Dok. ansvarlig: CHB
Sekretær:
Sagsnr: s2014-679
Doknr: d2014-13211-1.0
26. september 2014

Implementering af Infrastrukturdirektivet

Erhvervsstyrelsen har i september 2014 igangsat en proces for implementering af Infrastrukturdirektivet (Direktiv 2014/61), og planlægger at fremsætte et samlet lovforslag allerede i februar 2015. Erhvervsstyrelsen har endvidere på møder først i september skitseret sin planlagte udformning af lovforslaget, herunder pendanten til Artikel 3(2).

Dansk Energi har erfaret, at Erhvervsstyrelsen umiddelbart er af den opfattelse, at Artikel 3(2) åbner for at alle selskaber, omfattet af direktivet, kan anmode om, og blive pålagt at give, adgang til fysiske infrastruktur, fx brønde, kabler og bygninger, såfremt det er nødvendigt for etableringen af ny telekommunikationsinfrastruktur. I modsætning til i dag, hvor en sådan anmodning alene kan fremsættes i forbindelse med infrastrukturejerens egne etableringer, dvs. som "samgravning".

Dansk Energi er uenig i Erhvervsstyrelsens læsning af Artikel 3(2) i forhold til adgang til infrastrukturfaciliteter, *efter etablering*, og anbefaler det præciseret, at adgang alene kan indrømmes under selve *etableringen*, dvs. parallelt med ejerens egen gravning således som praksis er i dag.

Det er Dansk Energi opfattelse at Erhvervsstyrelsens umiddelbare tolkning af Artikel 3(2) mangler støtte i Infrastrukturdirektivet, og er i direkte konflikt med såvel ordlyden som intentionerne bag EU' øvrige teleregulering, herunder navnlig Direktiv 2002/21 (rammedirektivet), Direktiv 2002/19 (adgangsdirektivet) og EU-NGA henstillingen samt teleforliget fra 1999.

Navnlig kan det fremhæves at:

- Det har ikke været intentionen at Infrastrukturdirektivet skulle regulere *efterfølgende* adgang men alene *parallel* adgang.
- Der er allerede optaget bestemmelser om efterfølgende adgang, primært overfor SMP selskaber, men reelt også andre, såfremt det anses nødvendigt i telelovgivningen.
- Efterfølgende adgang, som foreslået af Erhvervsstyrelsen vil konflikte med centrale mål i hele reguleringen, herunder både NGA henstillingen og 1999 teleforliget, in casu udrulningen af alternativ infrastruktur ved at underminere evnen til at opnå en forrentning på den etablerede infrastruktur.

Dertil kommer diverse overvejelser vedrørende initiativets ekspropriative dimension, som ikke synes adresseret i notaterne til Folketinget eller Specialudvalgene.

DANSK ENERGI

Rosenørns Alle 9 | DK-1970 Frederiksberg C | +45 35 300 400 | info@danskenergi.dk | www.danskenergi.dk

Bekymringerne kan dog adresseres ved at præcisere bestemmelsens anvendelsesområde, således at denne ikke giver selvstændig adgang til (etableret) infrastrukturfaciliteter, men alene fælles nedgravning i forbindelse med nyetableringer. Dette bør endvidere præciseres i lovbemærkningerne for at undgå fremadrettet tvivl.

Grundet en presset tidsfrist er det ikke muligt at give en fuldstændig gennemgang af konflikterne, hvorfor ovenstående alene er en opsummering af den i forvejen koncentreret gennemgang nedenfor. Dansk Energi står dog selvfølgelig til rådighed for uddybninger heraf, og skal, som allerede nævnt, anbefale en præcisering.

Konsekvenserne er, at direktivets formål ikke opnås ved denne fejlagtige danske implementering.

Som reaktion på at den asymmetriske konkurrenceregulering undergraves, vil energiselskaberne, der anlægger infrastruktur i konkurrence med TDC, naturligt være mere tilbageholdende med fremtidige investeringer i fibernet. Det gælder ikke mindst i de mere tyndt befolkede landområder, hvor tilbagebetalingstiden for fiberinfrastruktur er længst og investeringsrisikoen størst. Som ovenfor nævnt, kan der dog nemt korrigeres herfor, så direktivets formål hermed opfyldes.

Dansk Energi finder, at implementeringen af Infrastrukturdirektivet er underlagt en unødvendig og uhensigtsmæssig forhastet proces, som Dansk Energi ikke har kendskab til sker tilsvarende i andre EU-lande. I eksempelvis Sverige er det hensigten, at der fremlægges et lovforslag for Riksdagen i efteråret 2015, altså cirka et halvt år senere end planlagt i Danmark. Det giver svenskerne mulighed for at vende hver en sten i implementeringen, som anses for meget omfattende.

Dansk Energi opfordrer derfor til, at en implementering af direktivet foretages i efteråret 2015.

Infrastrukturdirektivets baggrund og formål

I maj 2014 godkendte Europa-Parlamentet og Ministerrådet direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostninger ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation (Infrastrukturdirektivet). Infrastrukturdirektivet skal implementeres senest 1. januar 2016, med virkning fra 1. juli 2016.

Infrastrukturdirektivet var oprindeligt tiltænkt som en forordning, men blev ændret til direktiv i erkendelse af de meget forskellige situationer og udgangspunkter i de enkelte EU-lande. Baggrunden for initiativet var dog et fælles europæisk problem med at opnå reel grave- og etableringsadgang. Bl.a. grundet uklar kompetencefordeling mellem regionale og lokale myndigheder.

Infrastrukturdirektivets formål fremgår af artikel 1(1):

”Dette direktiv har til formål at lette og skabe incitament for etableringen af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation ved at fremme den fælles udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur og muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, således at det bliver billigere at etablere sådanne net.”

Infrastrukturdirektivets præambel indeholder en nærmere beskrivelse af formålet, herunder præambel 13:

”For operatører af elektroniske kommunikationsnet, og navnlig nyttilkomne, kan det være langt mere effektivt at genbruge eksisterende fysisk infrastruktur, herunder andre forsyningsselskabers, til at etablere elektroniske kommunikationsnet, og dette gælder navnlig i områder, hvor der ikke findes et egnet elektronisk kommunikationsnet, eller hvor det ikke er økonomisk overkommeligt at opbygge ny fysisk infrastruktur. Desuden kan synergivirkninger på tværs af sektorer i væsentligt omfang mindske behovet for anlægsarbejder som følge af etableringen af elektroniske kommuni-

kationsnet og dermed også mindske de tilknyttede sociale og miljømæssige omkostninger, f.eks. forurening, gener og trafikal overbelastning...".

Formålet er således at høste synergier på tværs af sektorer, blandt andet ved, at energi- og transportsektoren kan stille eksisterende fysisk infrastruktur (kabelkanaler, rør, bygning mv.) til rådighed, så teleudbydere hurtigere, og billigere, kan udrulle fibernet til opgradering/udbygning af højhastighedsnet. Og det er naturligtvis i områder, hvor der i forvejen ikke er NGA-parat infrastruktur i forvejen.

Den overordnede intention med Infrastrukturdirektivet fremgår af de indledende betragtninger i præambelen; at forbedre bredbåndsdækningen i EU til fremme af innovation, vækst og jobskabelse.

Selvom situationen i Danmark er anderledes, kan Dansk Energi godt genkende "udfordringerne" med at opnå graveadgang grundet fx uklar kompetencefordeling og støttede derfor Kommissions tiltag. I sit hørings svar vedr. Kommissions forslag af 22. april 2013 bemærkede Dansk Energi dog to centrale forhold:

1. I de fleste medlemsstater er forsynings- og energiselskaber ikke aktive på telemarkedet, hvorfor der kan opnås betydelige synergier ved koordineret nedgravninger, samt efter omstændighederne efterfølgende adgang til forsynings- og energiselskaber bygninger og rør. Der er således ikke noget konkurrencehensyn at varetage, og som følge heraf, heller ikke nogen iboende konflikt mellem åbningen herfor og andre hensyn i telereguleringen, fx den langsigtede etablering af infrastruktur eller opgraderingen til NGA-net.
2. I Danmark derimod er forsynings- og energiselskaber (særdeles) aktive på telemarkedet, hvor der allerede sker en ganske omfattende koordinering mellem telesektoren og energisektoren via samgravning, ledningskoordinering (LER) og kommercielle aftaler. Synergierne er derfor mindre i Danmark end i andre lande. Langt mere afgørende dog at konkurrencesituationen fordrer nogle andre afvejsler, da hovedparten af de danske energiselskaber også er teleudbydere (fiber).

Navnlig det andet punkt har betydning for Dansk Energi, og det var egentlig Dansk Energis opfattelse, at elementet var medtaget, idet det ikke synes nævnt i nogle af notaterne til Folketinget og Specialudvalgene. Endvidere læser Dansk Energi selve Infrastrukturdirektivet, jf. nedenfor, som affattet under skyldig respekt herfor.

Infrastrukturdirektivets anvendelsesområde

Erhvervsstyrelsen har på møder med Dansk Energi tilkendegivet, at Infrastrukturdirektivets Artikel 3(2) vedr. anmodning om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, herunder tomrør, vil finde anvendelse på energiselskabernes fiberinfrastruktur.

Dansk Energi forstår endvidere at Erhvervsstyrelsen vurderer, at Infrastrukturdirektivet skal betragtes som et selvstændigt regelsæt, som skal køre parallelt med den sektorspecifikke konkurrenceregulering, og at de indeholdte rettigheder og pligter i Infrastrukturdirektivet ikke har (negativ) betydning for konkurrencen.

Dansk Energi deler ikke Erhvervsstyrelsens fortolkning.

For det første er Dansk Energi skeptisk over Erhvervsstyrelsens fortolkning af Infrastrukturdirektivets Artikel 3(2). Jvf. denne bestemmelse skal:

"Medlemsstaterne sikrer, at alle netoperatører har pligt til at imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til deres fysiske infrastruktur på retfærdige og rimelige vilkår og betingelser, herunder pris, med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation efter skriftlig anmodning fra en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde

offentlige kommunikationsnet. Denne skriftlige anmodning skal angive elementerne i det projekt, for hvilket der anmodes om adgang, herunder en specifik tidsramme."

Bestemmelsen bør dog læses i forening med Infrastrukturdirektivets præambel, hvoraf navnlig skal fremhæves 7. til 9. betragtning (understregninger er tilføjet af Dansk Energi):

- (7) *"Etableringen af faste og trådløse højhastighedsnet til elektronisk kommunikation i hele Unionen kræver betydelige investeringer, hvoraf en væsentlig andel udgøres af omkostningerne i forbindelse med anlægsarbejdet. Begrænsning af nogle af de omkostningskrævende anlægsarbejder vil gøre bredbåndsetableringen mere effektiv.*
- (8) *En stor del af disse omkostninger opstår på grund af manglende effektivitet i etableringsprocessen; dette gælder udnyttelsen af eksisterende passiv infrastruktur (f.eks. kabelkanaler, ledningskanaler, mandehuller, gadeskabe, pæle, master, antenneanlæg, tårne og andre støttekonstruktioner), flaskehalse i koordineringen af anlægsarbejder, tyngende administrative procedurer for udstedelse af tilladelser og flaskehalse i forbindelse med etablering af net i bygninger, der fører til store finansielle hindringer, navnlig i landområder.*
- (9) *Foranstaltninger, der tager sigte på at udnytte eksisterende infrastruktur mere effektivt og reducere omkostninger og hindringer i forbindelse med nye anlægsarbejder, forventes at yde et betydeligt bidrag til at sikre en hurtig og omfattende etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, samtidig med at der opretholdes en effektiv konkurrence, uden at det har en ugunstig virkning på den eksisterende offentlige infrastrukturens sikkerhed, og på at den fungerer tilfredsstillende."*

Det følger således ganske klart fra præambelen, at Infrastrukturdirektivets formål er at koordinere anlægsarbejdet når der alligevel graves, og derved at Artikel 3(2) er tiltænkt som en bestemmelse om samgravning, der reelt minder om det som allerede er etableret i Danmark.

Notater til Folketinget og Specialudvalgene synes også at have givet indtryk heraf.

For det andet stemmer Erhvervsstyrelsens umiddelbare fortolkning ikke overens med principperne i EU' øvrige teleregulering, herunder navnlig Direktiv 2002/21 (rammedirektivet), Direktiv 2002/19 (adgangsdirektivet) og NGA-henstillingen samt teleforliget fra 1999.

Infrastrukturdirektivet foregriber reelt allerede den situation ved at fremhæve, at foranstaltninger, fastsat i medfør af den sektorspecifikke konkurrenceregulering (teledirektivpakken), har forrang i forhold til det som følger fra Infrastrukturdirektivet. Af Infrastrukturdirektivets Artikel 1(4) følger at:

"Hvis en bestemmelse i dette direktiv er i modstrid med en bestemmelse i direktiv 2002/21/EF, direktiv 2002/19/EF, direktiv 2002/20/EF, direktiv 2002/22/EF eller direktiv 2002/77/EF, har de relevante bestemmelser i disse direktiver forrang."

Endvidere fremhæver Infrastrukturdirektivets præambel 12, at:

"I lyset af lex specialis-princippet gælder det, at når mere specifikke lovgivningsforanstaltninger i overensstemmelse med EU-retten finder anvendelse, bør disse have forrang frem for de minimumsrettigheder og -forpligtelser, der fastsættes i henhold til dette direktiv. Dette direktiv bør derfor ikke berøre Unionens regelsæt for elektronisk kommunikation, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF (1), samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF (2), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF (3), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF (4) og Kommissionens direktiv 2002/77/EF (5), herunder nationale foranstaltninger, der vedtages i henhold til dette regelsæt, såsom symmetriske eller asymmetriske specifikke lovgivningsforanstaltninger."

DANSK ENERGI

Rosenørns Alle 9 | DK-1970 Frederiksberg C | +45 35 300 400 | info@danskeenergi.dk | www.danskeenergi.dk

Samtidig med at præambel 17, slår fast:

"... Samtidig gælder det, at hvis der er indført forpligtelser angående adgang til fysisk infrastruktur efter Unionens regelsæt for elektronisk kommunikation, såsom forpligtelser for virksomheder med en stærk markedsposition, er dette område allerede omfattet af specifikke forpligtelser, som ikke bør berøres af dette direktiv."

Adgang til fysisk infrastruktur er allerede omfattet den danske teleregulering, jævnfør engrosmarkedet for fysisk netværksinfrastrukturadgang (marked 4) som også bygger på Kommissionens henstilling fra 2010 om reguleret adgang til næste generation af accessnet (NGA-net). Ved netadgang til anlægsinfrastruktur forstås adgang til TDC's kabelkanaler, dvs. tomrør.

Marked 4 afgørelsen er fastsat i 2012 på grundlag af gennemført markedsanalyseprocedure og indebærer, at TDC som udpeget SMP-udbyder, skal tilbyde netadgang til anlægsinfrastruktur til alternative teleselskaber, så længe der er tilgængelig kapacitet. Netadgangsforpligtelsen til anlægsinfrastrukturen vedrører dog kun den del af anlægsinfrastrukturen, der går fra et fremskudt indkoblingspunkt eller tilsvarende til slutbrugerens nettermineringspunkt.

Direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet), artikel 12(2), giver mulighed for at pålægge alle teleudbydere delt brug af faciliteter, herunder tomrør, i særlige tilfælde, der nærmere konkretiseres til:

"Medlemsstaterne kan, navnlig når virksomhederne ikke har adgang til realistiske alternativer af hensyn til miljø, folkesundhed eller den offentlige sikkerhed eller til byplanlægnings- eller fysiske planlægningsmål, pålægge en virksomhed, som driver et elektronisk kommunikationsnet, delt brug af faciliteter eller ejendom (herunder fysisk samhusning) eller træffe foranstaltninger til at lette koordineringen af offentlige arbejder, dog først efter en offentlig høring af passende varighed, hvor alle berørte parter har haft mulighed for at fremlægge deres synspunkter. Sådanne ordninger for delt brug eller koordinering kan også omfatte bestemmelser om fordeling af omkostningerne ved delt brug af faciliteter eller ejendom."

Bestemmelsen fremgår af den danske telelov, § 58, og der er således allerede i den danske telelov hjemmel til at pålægge adgang til infrastruktur udenfor SMP kredsen hvis relevant. Bestemmelsen har dog endnu ikke været anvendt.

Det er således Dansk Energis opfattelse at Erhvervsstyrelsens umiddelbare fortolkning af Infrastrukturdirektivet Artikel 3(2) ikke er korrekt, og at det aldrig har været intentionen at lade det omfatte adgang til infrastrukturfaciliteter efter etableringen på vilkår, der minder om quasi SMP regulering. Og slet ikke i en konkurrencesituation, som den der hersker i Danmark, hvor forsynings- og energiselskaber er det eneste seriøse alternativ til TDC etableret infrastruktur.

Forholdet til det danske teleforlig og dansk bredbåndspolitik

Dansk Energi ser også en betydelig konflikt i forhold til teleforliget fra 1999. Heraf fremgår det, at den danske telepolitik skal sikre en afbalanceret konkurrence mellem tjeneste- og infrastrukturudbydere, der ikke hæmmer nødvendige infrastrukturinvesteringer. Forliget fra 1999 henviser samtidig til den på fastnettet "stort set totale mangel på konkurrence på etablering af accessnet".

Den manglende konkurrence på etablering af accessnet har navnlig energiselskaberne været med til at ændre, men det er langt fra i mål. Erhvervsstyrelsen har talrige gange påpeget, at TDC's ejerskab af både kobbernet og kabel-tv net sætter TDC i en unik markedsposition på bredbåndsmarkedet. En markedsituation der også er unik i forhold til andre EU-lande, hvor kabel tv nettet er solgt fra, og som betyder, at tre ud af fire bredbåndstilslutninger leveres via et accessnet, som enten ejes eller drives af TDC.

DANSK ENERGI

Rosenørns Alle 9 | OK-1970 Frederiksberg C | +45 35 300 400 | info@danskeenergi.dk | www.danskeenergi.dk

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har konkluderet, at TDC, med 1,5 mio. betalingskunder på tv, indtager en meget stærk køberstilling på tv-markedet, hvilket betyder væsentlige fordele i de priser og vilkår, som TDC kan opnå ved køb af tv-kanaler hos tv-stationerne – set i forhold til andre tv- og bredbåndsudbydere. Prisforskellen skønnes at være helt op til 50 procent. TDC's stærke position på tv-markedet har direkte gennemslagskraft på bredbåndsmarkedet.

Den ringe konkurrence på bredbånd er også en af årsagerne til, at Erhvervsstyrelsen, på baggrund af regeringens bredbåndsplan fra marts 2013, har iværksat en omfattende undersøgelse af konkurrencesituationen på det danske bredbåndsmarked. Danmark har i en årrække indtaget en bundplacering i EU's måling af konkurrencen på fastnet bredbånd, som bygger på nye aktørers markedsandele (kobber, kabeinet, fiber).

Med Erhvervsstyrelsens fortolkning af Infrastrukturdirektivet lægges der op til en symmetrisk regulering af det danske bredbåndsmarked, som er langt mere vidtgående end – og i stort omfang overflødig – den nuværende samtrafikregulering. Dermed tillægges selv små, og nyetablerede, bredbåndsudbydere en de facto SMP-status, da Erhvervsstyrelsens fortolkning af Infrastrukturdirektivet vil åbne op for, at de små, og nyetablerede, bredbåndsudbydere skal åbne deres infrastruktur for det tidligere telemonopol. Med TDC's køberstilling og position på tv-markedet kan en konsekvens heraf ikke blive andet end en yderligere styrkelse af det tidligere telemonopols allerede – i europæisk sammenhæng – unik, stærke markedsposition på bredbånd.

Teleforliget fra 1999 understreger imidlertid, at asymmetrisk regulering, der pålægger udbydere med en stærk markedsposition en række aftalemæssige forpligtelser, har til hensigt at afbalancere en fundamental ubalance eller asymmetri på markedet, som uden regulering ville give det tidligere monopolistisk for omfattende fordele. Det er kernen i både den almindelige konkurrenceregulering og i den nuværende samtrafikregulering. Erhvervsstyrelsens fortolkning af Infrastrukturdirektivet anses ikke at stemme overens med teleforliget.

Konsekvenserne for konkurrence ved en fastholdelse af Erhvervsministeriets læsning af Artikel 3(2)

Dansk Energi deler ikke Erhvervsstyrelsens betragtning om, at Infrastrukturdirektivet kan anskues som en særskilt og parallel regulering, som ikke er målrettet og har betydning for konkurrencen.

Energiselskabernes etablering af fiber-tomrør udgør i størrelsesorden 60-80 % af den samlede investering i fibernet – afhængigt af geografi, boligmasse, samgravning mv. Hertil kommer, at fiber-tomrør dimensioneres og nedgraves i overensstemmelse med fastsatte forretnings- og udbygningsplaner, hvor hensynet til konkurrence spiller en afgørende rolle.

Energiselskabernes fiber-tomrør udgør med andre ord en integreret del af den samlede fiberinfrastruktur – både i økonomisk og teknisk henseende. En reguleret adgang til energiselskabernes fiber-tomrør, der enten indeholder aktiv fiber til slutbrugere eller er projekteret til senere aktivering, vil i sagens natur have direkte betydning for konkurrencen.

Konsekvenserne er også, at direktivets formål ikke opnås ved denne fejlagtige danske implementering. Som reaktion på, at den asymmetriske konkurrenceregulering undergraves, vil energiselskabernes, der anlægger infrastruktur i konkurrence med TDC, være mere tilbageholdende med fremtidige investeringer i fibernet. Det gælder ikke mindst i de mere tyndt befolkede landområder, hvor tilbagebetalingstiden for fiberinfrastruktur er længst og investeringsrisikoen størst.

Derved vil den af Erhvervsministeriet skitseret læsning af Artikel 3(2) også få betydning for forsynings- og energiselskabernes fremadrettede investeringer. I første omgang ved at ramme evnen til at opnå en forrentning på de allerede foretagne investeringer, og på sigt, hele processen med at opgradere infrastrukturen til NGA net.

Derudover kan der rejses en række overvejelser vedrørende initiativets ekspropriative dimension, som ikke synes adresseret i notaterne til Folketinget eller Specialudvalgene.

Som nævnt tillader tiden ikke en fuldstændig gennemgang af konflikterne. Dansk Energi står dog selvfølgelig til rådighed for uddybninger heraf, men skal, som allerede nævnt, anbefale en præcisering således, at loven alene omfatter samgravning.

Med venlig hilsen
Dansk Energi
Christian Berg



18-01-2015

Sag nr. 13/728

Dokumentnr. 3040/15

Malte Harbou Thyssen

Tel.

E-mail:

Danske Regioners svar på høring over forslag til lov om ændring af graveloven, teleloven og konkurrenceloven

Erhvervs- og vækstministeriet har sendt lovforslag i høring, der har til formål at gøre det nemmere, billigere og mere effektivt at etablere elektroniske kommunikationsnet for derigennem at forbedre investeringsmiljøet for bredbånd.

Lovforslagets væsentligste forslag i forhold til at sænke barrieren for udbredelse af bredbånd (trådet og trådløs) omfatter principper og processer for fælles udnyttelse af passiv infrastruktur sådan, at netoperatører har mulighed for at efterspørge ledig passiv infrastruktur kapacitet hos andre netoperatører, der allerede har etableret passiv infrastruktur.

Danske Regioner finder det positivt, at der nu tages initiativ til at gøre det nemmere, billigere og mere effektivt at etablere elektroniske kommunikationsnet.

Danske Regioner vil fremsætte følgende bemærkninger til § 9 i lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål

- I lovforslaget fokuseres på netoperatørers fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur. Danske Regioner mener, at kommuner og regioners planlægningsafdelinger ligeledes bør få rettigheder til at efterspørge information om allerede etableret og planlagt passiv infrastruktur sådan, at der ikke foretages offentlige investeringer i passiv infrastruktur på samme strækninger, hvor der allerede er kapacitet til rådighed.

I forhold til lovforslagets turismeformål stiller Danske Regioner sig generelt positiv over for, at forslaget åbner op for, at kommuner kan stille elektroniske kommunikationstjenester gratis til rådighed for turister. Det er af-

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E regioner@regioner.dk

gørende for især de udenlandske turisternes oplevelse af Danmark som rejsemål, at de har adgang til nemt, billigt og hurtigt internet i hele landet. Derfor er dette et vigtigt skridt på vej mod at højne serviceniveauet for turister, hvilket vil være til gavn for turismeerhvervet generelt.

Danske Regioner vil dog gerne fremsætte følgende bemærkninger til § 60 b:

- Danske Regioner finder, at den fastsatte begrænsning på en times gratis adgang til elektroniske kommunikationstjenester pr. døgn ikke stemmer overens med det behov, som en turist kan forventes at have til netadgang på en aktivitet. Danske Regioner opfordrer derfor Erhvervsstyrelsen til at undersøge mulighederne for at udvide den tidsmæssige adgang til elektroniske kommunikationstjenester inden for de øvrigt fastsatte afgrænsninger og under hensyntagen til statsstøttereglerne. Alternativt vil Danske Regioner gerne opfordre til, at der i lovforslaget tages hensyn til, at turister sikres anden nem adgang til elektroniske kommunikationstjenester til en rimelig pris efter den ene times gratis adgang er opbrugt. Endeligt ser Danske Regioner gerne, at ordningen bliver udformet så fleksibelt, at det er muligt at justere den, hvis det viser sig, at ordningen ikke dækker turisternes behov for adgang til elektroniske kommunikationstjenester i områder med turistaktiviteter.
- Danske Regioner vil gerne henstille til, at adgangen til elektroniske kommunikationstjenester bliver tilgængelig for aktiviteter rettet mod international turisme i alle egne af landet. Det overordnede formål om at forbedre kvaliteten i dansk turisme bl.a. i kraft af bedre service i forhold til adgangen til turistinformation skal både være gældende for storbyturisterne og for de mange turister langs de danske kyster. Derfor skal lovforslaget følges op af en fortsat udrolning af initiativer for at sikre tilgængelige og hurtige elektroniske kommunikationstjenester i hele landet.

Med venlig hilsen

Lotte Holten-Møller

Kontorchef
Danske Regioner

fti@erst.dk

Danish ICT and Electronics Federation

Hørings svar - DI ITEK - telelov, gravelov mm

Erhvervsstyrelsen har den 16. december iværksat høring over udkast til lovforslag. Det drejer sig om forslag til lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven. Lovforslaget har til hensigt dels at gøre det nemmere, billigere og mere effektivt at etablere elektroniske kommunikationsnet, dels at indføre særlige regler om fusionskontrol, og dels at give kommunerne mulighed for at stille elektroniske kommunikationsnet, fx wifi, gratis til rådighed til turismeformål.

DI ITEK takker for invitationen til at afgive høringssvar.

Indledningsvist skal DI ITEK kvittere for den forudgående dialog, som Erhvervsstyrelsen har faciliteret om de pågældende lovforslag. Det er af stor betydning for branchen, at der udvises lydhørhed fra myndighedernes side om implementering af vidtrækkende initiativer som f.eks. direktiver og lignende.

Endvidere vil DI ITEK fastslå, at det i lovforslagene skal sikres, at der i videst muligt omfang fremmes private investeringer i digital infrastruktur. Dette er nødvendigt for at fremme udrulningen af den digitale infrastruktur, der skal sikre et produktivt og innovativt samfund.

Nødvendigheden af investeringsfremme på teleområdet understreges af, at investeringerne er faldet drastisk igennem længere tid og nu har nået sit laveste niveau i 10 år.

Specifikke bemærkninger

Fælles udnyttelse af infrastruktur

På baggrund af de faldende teleinvesteringer finder DI ITEK det vigtigt at sikre, at digital infrastruktur kan udrulles med så få omkostninger som muligt. Derfor er det hensigtsmæssigt at fremme fælles anvendelse af passiv infrastruktur.

Det er vigtigt, at lovforslaget søger at sikre, at investeringer i digital infrastruktur fremmes og ikke hæmmes som følge af eventuelle konkurrencemæssige implikationer af lovforslaget.

På den ene side skal der således sikres mulighed for at udnytte disponibel infrastruktur effektivt og på den anden side samtidig sikre, at de konkurrerende selskaber bevarer

incitamentet til at investere i infrastruktur, således at ny infrastruktur ikke blot kan udnyttes af andre konkurrerende selskaber og nye investeringer stopper.

DI ITEK vil derfor opfordre til, at der i lovforslaget bør lægges vægt på den kommercielle frihed ved aftaler om udnyttelse af infrastruktur.

Det fremgår, at implementering af infrastrukturdirektivet vil være forbundet med visse administrative byrder for erhvervslivet i forbindelse med at skulle besvare skriftlige anmodninger samt udlevere oplysninger om eksisterende passiv fysisk infrastruktur.

Tvistløsning

DI ITEK støtter, at Erhvervsstyrelsen fungerer som uafhængig instans i forhold til at træffe afgørelser i forbindelse med konkrete tvister. med udgangspunkt i Erhvervsstyrelsens rolle som uafhængig regulator m.m. på teleområdet. Disse afgørelser bør kunne indbringes til Teleklagenævnet.

Fusionskontrol

Med hensyn til fusionskontrol noterer DI sig, at der er flertal i Folketinget for indførelse af skærpede regler på teleområdet.

Generelt skal DI dog bemærke, at det ikke er hensigtsmæssigt at lave særregulering for enkelte områder. DI er således betænkelige ved, hvorvidt en branchefragmenteret fusionskontrol kan danne præcedens for andre områder.

Wifi til turismeformål

DI ITEK er enig med målsætningen om i vækstplan for turisme om at skabe internetadgang til turister. Internetadgang er et særdeles vigtigt værktøj for turister. Det er imidlertid vigtigt, at internetadgang til turister sker på teknologineutral og markedsbaseret vis uden at forvride konkurrencen.

I den forbindelse har DI ITEK over for Erhvervsstyrelsen tidligere ytret bekymring for, om initiativet med gratis wifi kunne være en del af en glidebane i retning af et opgør med den markedsbaserede og teknologineutrale telepolitik.

Denne bekymring har ikke kun haft udgangspunkt i kommunalt wifi, men også i tildelingen af offentlige midler til bredbånd på Bornholm. Disse ændrede politiske signaler skaber usikkerhed om fremtidige investeringer i såvel udkantsområderne som i de indre byer og er derfor stærkt skadelige for investeringerne i digital infrastruktur.

DI ITEK finder dog, at der i høringsudkastet er taget fornuftige hensyn, således at eventuelle konkurrence- og teknologiforvridende effekter mindskes.

Især er det vigtigt, at det understreges i bemærkningerne, at lovforslaget er målrettet international turisme, at der kun udbydes gratis adgang til elektroniske kommunikationstjenester, fx wifi, en time pr. døgn udendørs og ikke i sammenhængende net men ved en punktvis mulighed for adgang.

DI ITEK finder dog, at det kan være svært teknisk at afgrænse mellem almindelige borger og internationale turister.

Endvidere bemærkes det, at punktvis wifi bør defineres nærmere. Parker er således nævnt som et eksempel på punktvis wifi, dvs. at Københavns Kommune f.eks. må tilbyde gratis wifi i Fælledparken. DI ITEK vil opfordre til, at så store områder ikke bør falde ind under lovgivningen.

Ydermere vil DI ITEK opfordre til, at der skabes klarhed over, hvordan interferens med eksisterende wifi i private boliger kan undgås.

Afslutningsvist hilser DI ITEK det velkomment, at lovforslaget erindrer om det grundlæggende forhold, at kommunerne ikke selv skal drive telenet, men skal købe netadgangen af en privat udbyder af kommunikationsnet- og tjenester til markedspris

DI ITEK stiller sig gerne til rådighed for uddybning af ovennævnte.

Med venlig hilsen

Christian Hannibal
Chefkonsulent

Erhvervsstyrelsen
- fremsendt på mail til fti@erst.dk

DONG Energy
Sales & Distribution A/S
Teknikerbyen 25
2830 Virum
Danmark

Tlf. +45 99 56 11 11
Fax +45 99 55 00 11

www.dongenergy.dk
CVR-nr. 20 21 44 14

Høringsvar - Forslag til Lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og- tjenester og konkurrenceloven

19. januar 2015

Vores ref. memaj

memaj@dongenergy.dk
Tlf. 9955 9188

DONG Energy har modtaget forslag til Lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og- tjenester og konkurrenceloven i høring, og ønsker på den baggrund at fremkomme med bemærkninger her til.

Lovforslaget implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/61/EU af 15. maj 2014 (Infrastrukturdirektivet). Der er således tale om en meget kort implementeringsproces, hvilket lovforslaget visse steder bærer præg af. Der pålægges "netoperatører" en række forpligtelser i det fremsatte lovforslag, uden der konkret er taget stilling til, hvorledes disse forpligtelser fremover vil kunne løftes af "netoperatøren". DONG Energy har noteret sig at loven for den del der primært berører DONG Energy, i henhold til lovforslaget træder i kraft 1. juli 2016.

DONG Energy finder helt overordnet hensigten med infrastrukturdirektivet anerkendelsesværdig, og er indstillet på at indgå som en del af løsningen på, at sænke barriererne for at deltage på markedet for højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.

DONG Energy EI-distribution A/S er i henhold til lovforslaget omfattet af definitionen "netoperatør", og ejer af "passiv fysisk infrastruktur". DONG Energy Eldistribution A/S er desuden omfattet af den regulering, der er af elnetselskaber i Danmark, herunder en økonomisk regulering, idet selskabet finansieres af de el-kunder der er bosiddende i selskabets forsyningsområde.

Ved det fremsatte lovforslag pålægges DONG Energy Eldistribution en række real og administrative forpligtelser, og det er uklart hvorledes de omkostninger, der vil være forbundet med løsningen af disse forpligtelser, vil blive behandlet i selskabets økonomiske regulering.

Elnetselskabernes indtjening reguleres overordnet set ud fra to regulatoriske bindinger; indtægtsrammen og forrentningsloftet.

Vores ref. nummer

- **Indtægtsrammen** eller prisloftet, som det også benævnes, blev fastsat ved lov nr. 494 af 4. juni 2004, således at elnetselskabernes indtægter/priser ikke må stige i forhold til 1. januar 2004, regnet i faste priser og ved uændret aktivitetsniveau.
- **Forrentningsloftet** indebærer, at Energitilsynet nedsætter virksomhedens indtægtsramme, såfremt virksomheden opnår en forrentning, der overstiger den lange byggeobligationsrente plus et procentpoint.

Udover ovennævnte bindinger er elnetselskaberne endvidere underlagt Energitilsynets benchmarking af omkostninger og leveringssikkerhed. Energitilsynet gennemfører årligt sammenligninger af elnetselskabernes økonomiske effektivitet og leveringssikkerhed. Resultaterne af Energitilsynets benchmarking offentliggøres årligt på Energitilsynets hjemmeside. Performance under et vist niveau, resulterer i indtægtsrammereduktion.

Erhvervsstyrelsen bør indgå i en dialog med Energistyrelsen, således at der i lovgivningen vil blive taget højde for ovennævnte.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser:

§ 9e, stk. 2, nr. 1

Definitionen af "Netoperatør". Det er noteret at vejmyndigheder og Banedanmark er omfattet af dette begreb, men det er uklart hvilken betydning dette har, da veje og jernbaner ikke umiddelbart er omtalt andre steder i lovforslaget.

§ 9f:

Netoperatøren forpligtes i henhold til lovforslagets §9f, stk. 1 til at stille passiv fysisk infrastruktur, defineret i § 9e, stk. 2, nr. 2 til rådighed på anmodning fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet samt enhver anden netoperatør, som defineret i § 9e, stk. 2, nr. 1. Tilladelsen til denne brug skal gives på "rimelige vilkår og betingelser".

Forholdet skal dermed reguleres i et aftaleretligt regi mellem to erhvervsdrivende, hvor der i dansk ret sædvanligvis er en høj grad af aftalefrihed. I henhold til lovforslaget vil aftalens vilkår imidlertid kunne påklages til Erhvervsstyrelsen, og eventuelt forfølges i retssystemet.

I lovens bemærkninger har Erhvervsstyrelsen nogle betragtninger om rammerne for, hvad der må anses for rimeligt. Disse betragtninger tager hovedsageligt udgangspunkt i de interesser, en ejer af elektroniske kommunikationsnet måtte have, eksempelvis afskrivning på investeringen,

hvorledes benyttelsen af infrastrukturen indgår et det samlede net for elektronisk kommunikation osv.

Vores ref. memo

DONG Energy EI-distribution har ved etablering af passiv fysisk infrastruktur, foretaget investeringer ud fra en forventning om, at udnytte denne infrastruktur på et senere tidspunkt. Et behov for el-forsyning eller udvidelse af et eksisterende forsyningsbehov kan opstå med kort varsel, eksempelvis ved ændring af et tidligere erhvervsområde til beboelse og/eller øget produktion på en virksomhed. Herudover kan DONG Energy EIdistribution blive mødt med krav om at flytte sin infrastruktur på baggrund af eksempelvis vejændringer. EI-distribution vil i sådanne situationer have behov for at kunne opsig en benyttelse med meget kort varsel, uden yderligere omkostninger forbundet hermed. Udfordres et opsigelsesvarsel i henhold til denne lov, vil det reelt betyde, at DONG Energy EI-distribution ikke kan råde over egen infrastruktur.

Herudover fremgår det af bestemmelsen, at Erhvervs- og Vækstministeren kan fastsætte nærmere regler om vilkår og betingelser. Måtte ministeren ønske at gøre brug af denne mulighed, skal ministeren gøre sig klart, at dette vil være et væsentligt indgreb i den aftalefrihed der almindeligvis er i dansk ret, og derfor skal tage behørigt hensyn til samtlige de interesser og forpligtelser i øvrigt, der måtte være til de parter der skal indgå en sådan aftale.

Under afsnittet "Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser", til § 9f (side 31 i det fremsendte lovforslag med bemærkninger), fremgår i afsnittet startende med "Vilkårene i en aftale skal ses i sammenhæng med hinanden." videre "...herunder eksempelvis pris, varighed og vilkår for ophævelse af aftalen." DONG Energy antager at "ophævelse" retteligt skal ændres til "opsigelse".

§ 9g:

Det er uklart hvorvidt den forpligtelse, der følger af bestemmelsen til at give adgang til oplysninger om eksisterende passiv fysisk infrastruktur, allerede er opfyldt ved at give sådanne oplysninger via en søgning i Ledningsejerregistret (LER). Umiddelbart synes det ikke hensigtsmæssigt såfremt der skulle være parallelle systemer, til at opfylde de krav der følger hhv. af Lov om Registrering af Ledningsejere (LER-loven) og nærværende lovforslag.

§9h:

Den forpligtelse der følger af denne bestemmelse til at imødekomme anmodninger om udførelse af opmåling af nærmere specificerede elementer i netoperatørens net, vil uanset at denne udføres af anmoderen, påføre netoperatøren en omkostning. Det er uklart om netoperatøren vil kunne kræve denne omkostning dækket, af den der anmoder om udførelse af sådanne arbejder.

Endelig synes det i denne forbindelse ligeledes relevant at bemærke, at der i den vejlov (L20) der blev vedtaget i december 2014, var tilføjet bestemmelser om samgravning og koordinering (lovens § 74), hvilket ikke har været sendt i høring forinden vejlovens vedtagelse. Bestemmelsen er tilføjet, som en del af implementeringen af infrastrukturdirektivet, men lider i samme grad som nærværende lovforslag af, ikke at fremstå tilstrækkeligt gennemarbejdet. På baggrund af vejlovens vedtagelse, er det nu op til vejmyndighederne og ledningsejerne, at løse lovens uløste problemstillinger, hvilket ikke alene udgør en økonomisk og administrativ byrde, men også en risiko for at fortolkningen af de forpligtelser der følger af loven, vil være forskellig for de forskellige vejmyndigheder.

DONG Energy står til rådighed, såfremt der er behov for en uddybning af ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen
DONG Energy


Mette-Marie Joensen
Senior Legal Counsel



Erhvervsstyrelsen
Langelinie Allé 17
2100 København Ø
Fremsendt pr email til fti@erst.dk

19. januar 2015

Vedr: Høring om telelov gravelov mm.

Hi3G Denmark ApS (herefter Hi3G) har den 16. december 2014 modtaget høring omkring ændring af lov om graveadgang og ekspropriation mv. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven. Hi3G fremsender her vores bemærkninger til høringen.

Bemærkninger

Ifølge §9i skal alle nyopførte bygninger med byggetilladelse efter 31. december 2016, være udstyret med fysisk infrastruktur til højhastighedsnet. Hi3G finder det i denne sammenhæng vigtigt at sikring af netneutralitet i den fysiske infrastruktur skal være et krav. Hi3G finder det positivt, at der foreslås indførelse af pligt for bygherrer til ved nybygning eller ved reovering at forberede for højhastighedstilgang.

Det fremgår dog ikke helt, hvilket krav der ønskes indført i bygningerne. Er det "kun" at bygningerne forberedes til installering af ledningstræk, eller er der tale om passivt udstyr der skal kunne tilsluttes direkte til en udbyder ved det omtalte "tilslutningspunkt"? Der er forskel på, om det er fiber, kabel, xDSL eller trådløs teknologi man vil installere. Desuden bør det ligeledes være et krav, at installationerne skal forberedes for, at flere operatører kan tilslutte sig end blot én operatør.

Mht. brugen af infrastrukturen i bygninger forstår Hi3G bestemmelsen i § 9j som om at man som udbyder kan anmode om at få adgang til infrastrukturen på fornuftige vilkår. Men prissætningen reguleres ikke. Hi3G finder det derfor formålstjenligt, om Erhvervsstyrelsen regulerede prissætningen med udgangspunkt i den offentlige vurdering eller svarende til "Ringstedsmodellen". Således undgår vi fremadrettet samme udfordringer som der er og har været på masteområdet.

Den sektorspecifikke fusionskontrol som er beskrevet i kapitel 16a mener Hi3G ikke er hensigtsmæssig, da de nuværende fusionsregler i konkurrenceloven til fulde dækker teleområdet.




WiFi til International turisme

Hi3G har ikke noget imod at kommunerne stiller gratis WiFi til rådighed på f.eks Kronborg eller andre turistattraktioner, som købes hos private virksomheder på markedsmaessige vilkår. Dog finder vi det vanskeligt at se, hvordan der teknisk kan skelnes mellem danske borgere og internationale turister, og det er Hi3G meget bekymrede for. Desuden mener Hi3G at kommunerne alene må tilbyde gratis adgang til turistrelaterede sider på internettet. Hi3G finder, at bemærkningerne går for vidt i forhold til "punktvis wifi". Parker er nævnt som et eksempel på "punktvis wifi", dvs. at man fra lovgivers side vil acceptere, at kommunen må tilbyde gratis Wifi i eks. fælledparken. Så store områder bør ikke falde ind under lovgivningen.

Herudover er der en lang række spørgsmål, som er ubesvarede: 1) Hvordan har Erhvervsstyrelsen tænkt sig at sikre, at der ikke skabes interferens med eksisterende WiFi i private boliger – borgerne som bruger WiFi udsættes for en risiko for en ringere oplevelse på deres eget WiFi. 2) Hvordan tænkes styring af adgang til websteder at skulle foregå – frit eller begrænset?. 3) Hvordan vil man sikre, at adgangen på én time ikke kan omgås 4) Hvordan vil man begrænse adgangen til alene at omfatte turister, da adgang for borgere vil være helt uacceptabelt set fra Hi3G's side.

Med venlig hilsen



Anne Louise Vogensen
Hi3G Denmark ApS
31200948

Erhvervsstyrelsen
fti@erst.dk

Bestyrelsessekretariat & Jura
Direkte tlf. 2795 2077
E-mail jtc@hofor.dk
Dato 19.01.2015

Høring over forslag til lov om ændring af graveloven, teleloven og konkurrenceloven

Under henvisning til Erhvervs- og Vækstministeriets høringsbrev af 16. december 2014 om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation ("graveloven") m.fl. fremsætter HOFOR hermed sine bemærkninger.

Indledningsvis ønsker HOFOR at udtrykke, at man hilser lovforslaget velkomment som et godt og positivt bidrag til at fremme udbredningen af højhastigheds internet i Danmark. Denne udvikling deltager HOFOR gerne i, når det som her forekommer hensigtsmæssigt for et bæredygtigt hovedstadsområde. HOFOR ser dog væsentlige udfordringer ved lovforslaget, og særligt samspillet med den øvrige forsyningsregulering, bør afklares yderligere.

HOFOR har herefter overordnede bemærkninger til rent lovtekniske og retssikkerhedsmæssige forhold, de redskaber, som lovforslaget anviser, og samspillet med den øvrige forsyningsregulering. Bemærkningerne er som følger:

Lovtekniske og retssikkerhedsmæssige forhold

DEFINITIONEN AF "NETOPERATØR"

"Netoperatør" er i § 1, nr. 7 (lovens nye § 9 e, stk. 2, nr. 1) i udkastet til lovforslag defineret, så udtrykket både omfatter den (teleudbyder), der udbyder elektroniske kommunikationsnet, og den (forsyningsvirksomhed) der stiller passiv fysisk infrastruktur til rådighed.

Af hensyn til at sikre klarhed over rettigheder og pligter bør der etableres én definition, der omfatter den, der udbyder elektroniske kommunikationsnet (fx "teleudbydere"), og en anden definition, der omfatter den, der stiller den passive fysiske infrastruktur til rådighed (fx "forsyningsvirksomheden"). Se som eksempel fx forslaget til ny § 9, stk. 1.

En sikker fastlæggelse af rettigheder og pligter er særligt vigtig, da reguleringen ifølge bemærkningerne kan have ekspropriativ karakter.

I det følgende anvendes hhv. udtrykket "teleudbydere" og "forsyningsvirksomheden".

EKSPPROPRIATION

Det bemærkes at det, udover erstatning, også er en betingelse for at ekspropriere, at indgrebet er "nødvendigt". Dette forholder lovforslaget sig ikke umiddelbart til, hvilket kan være uhensigtsmæssigt.

UAFHÆNGIGHED

Det fremgår af lovforslaget, at Erhvervsstyrelsens afgørelser ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Dette omfatter pålæg om, at en forsyningsvirksomhed skal give adgang til overkapacitet i infrastrukturen til en bestemt teleudbyder. Baggrunden er at sikre, at der er et tvistløsningsorgan, som kan træffe afgørelser uafhængigt af anden myndighed.

Erhvervsstyrelsen hører organisatorisk under Erhvervs- og Vækstministeriet, der er politisk ledet og har instruktionsbeføjelse over styrelsen. Erhvervsstyrelsen kan allerede af den grund ikke betegnes som et uafhængigt tvistløsningsorgan.

Det er herudover en ganske indgribende afgørelse at pålægge en forsyningsvirksomhed at indgå en privatretlig aftale på nogle nærmere fastsatte vilkår. En sådan afgørelse, der som det også anføres i forslaget kan have ekspropriativ karakter, bør af retssikkerhedsmæssige grunde kunne efterprøves af en anden administrativ myndighed eller – som det mindste – behandles af et uafhængigt organ, der ikke er underlagt politiske instrukser (fx et nævn med en juridisk dommer som formand).

De anviste redskaber

VALG AF TELEUDBYDER

Det fremgår af lovforslaget, at forsyningsvirksomhederne er forpligtet til at imødekomme enhver rimelig anmodning fra teleudbydere om adgang til overkapacitet i infrastrukturen. Hvis flere teleudbydere anmoder om adgang, gælder først til mølle-princippet – og hvis flere anmoder samtidig, vælges teleudbyderen ved lodtrækning.

Det er efter HOFORs opfattelse ikke fornødent at fastsætte regler om, hvordan forsyningsvirksomhederne "vælger" blandt flere teleudbydere. Som tidligere anført bør det derimod fremgå, at aftaler skal indgås på markedsvilkår. En forsyningsvirksomhed vil være forpligtet til at opnå den bedst mulige pris (og øvrige vilkår), og kan således ikke forpligtes til at sælge til førstbydende alene under henvisning til, at denne virksomhed var først i tid.

Såfremt Erhvervs- og Vækstministeriet finder, at en bestemt udvælgelsesmetode skal fremgå af lovforslaget, bør denne fastsættes til auktionslignende udvælgelsesmetode, hvor den højeste bydende teleudbyder lejer overkapaciteten.

TIDSPERSPEKTIV FOR UDNYTTELSEN

HOFOR driver forsyningsvirksomhed med en, i forhold til kommercielle aktører på IT- og Telemarkedet, usædvanlig lang investeringshorisont. HOFOR ønsker i den forbindelse mulighed for, at kunne stille rimelige krav til udnyttelsen af den overskydende kapacitet, således at forsyningssselskaber ikke tvinges til at udleje til "den første", når dette ikke samtidig er "den bedste" på langt sigt i forhold til planlægge og sikre høj udnyttelsesgrad af den overskydende kapacitet, og således at HOFORs aktiviteter kan foregå med en afstemt og koordineret investeringshorisont.

PRÆCISERING AF OMFANG

HOFOR har både større rør med mulighed for overkapacitet, men står også for en væsentlig del gravearbejde, hvor der ikke nedlægges rør med overkapacitet. Det er dog muligt ved ethvert arbejde samtidig at nedlægge ekstra trækrør. Såfremt lovforslaget giver hjemmel til denne aktivitet vil det medføre en forbedring af mulighederne for udnyttelse af overkapaciteten. Der

henvises i den forbindelse særligt til bemærkningerne nedenfor om samspillet med den øvrige forsyningsregulering.

Samspillet med den øvrige forsyningsregulering

VAND- OG SPILDEVAND

Hjemmelsgrundlaget for vand- og spildevandsselskabers udlejning af kapacitet

Ifølge § 1, pkt. 7, i udkastet til lovforslag (lovens nye § 9 f), skal forsyningsvirksomheder give teleudbydere adgang til eksisterende overkapacitet i forsyningsvirksomhedens infrastruktur med henblik på etablering af elektroniske kommunikationsnet.

Det fremgår af lovforslaget (de særlige bemærkninger til den nye § 9 f, side 32), at adgangen ikke påvirker ejerforholdet af infrastrukturen. Vi anbefaler, at det udtrykkeligt anføres, at loven alene indebærer, at forsyningsvirksomheder skal give teleudbydere adgang til infrastrukturen gennem udlejning af overkapaciteten.

Det bemærkes i den forbindelse, at vand- og spildevandsselskabers mulighed for at udleje overkapacitet er udtømmende reguleret i bekendtgørelse om vandselskabers deltagelse i anden virksomhed ("TA-bekendtgørelsen", bekendtgørelse nr. 1195 af 14. oktober 2010 med senere ændring). Bekendtgørelsen indeholder en udtømmende liste over, hvilke aktiviteter – ud over vand- og spildevandsforsyning – vand- og spildevandsselskaber lovligt kan varetage.

Udlejning af overkapacitet i vand- og spildevandsledninger er ikke nævnt i bekendtgørelsen. Det er derfor nødvendigt, at der i forbindelse med en vedtagelse af lovforslaget sikres overensstemmelse med TA-bekendtgørelsen, så vand- og spildevandsselskaberne får hjemmel til at deltage i de aktiviteter, som følger af lovforslaget.

Det bør derfor præciseres, at der parallelt med vedtagelsen af loven vil blive skabt hjemmel til, at vand- og spildevandsselskaber fremover kan udleje overkapacitet i vand- og spildevandsledninger. Der må i den forbindelse – enten i graveloven eller i den lovgivning, der gælder for vand- og spildevandsselskaber – tages stilling til, om udlejningen i så fald sker som hovedaktivitet eller som tilknyttet aktivitet.

Der må i den forbindelse gennemføres de relevante konsekvensændringer i vandsektorlovgivningen, herunder i fornødent omfang i prisloftreguleringen, jf. også nedenfor.

Etablering og drift af den fysiske løsning

Det fremgår ikke af lovforslaget, om forsyningsvirksomheden må udføre opgaven med at etablere de foranstaltninger, der er nødvendige for, at overkapaciteten kan udnyttes, fx etablere trækrør i en eksisterende ledning.

Vand- og spildevandsselskaber kan – som en lovlig tilknyttet aktivitet – udnytte en uundgåelig fysisk, driftsmæssig og administrativ overkapacitet, der er nødvendig af hensyn til selskabets sikring af forsyningsikkerhed og af hensyn til øvrige lovkrav.

Efter TA-bekendtgørelsen forudsætter dette, at etableringen af fx trækrør kan ske ved at benytte eksisterende drifts- og personalemæssige ressourcer. Vand- og spildevandsselskaberne vil derfor kun i disse tilfælde selv kunne varetage de anlægs- og driftsmæssige opgaver, som vil være nødvendige efter lovforslaget. Det bør – enten i lovforslaget eller i vandsektorlovgivningen – sikres, at vand- og spildevandsselskaberne har mulighed for selv at varetage de opgaver anlægs- og driftsmæssige opgaver, som følger af lovforslaget.

Økonomiske forhold

Vand- og spildevandsselskaber er underlagt hvile i sig selv-princippet, der indebærer, at selskabernes indtægter og udgifter over en kortere årrække skal balancere.

Sideløbende med hvile i sig selv-princippet indeholder vandsektorloven og prisloftbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 122 af 8. februar 2013 med senere ændringer) en prisloftregulering af vand- og spildevandsselskaberne, herunder bestemmelser om, hvordan der skal korrigeres for en eventuel over- eller underdækning i vand- og spildevandsselskabernes prislofter, og hvordan et eventuelt overskud skal anvendes.

Hertil kommer, at det er en forudsætning for, at vand- og spildevandsselskaber kan varetage tilknyttede aktiviteter, at omfanget af selskabets samlede tilknyttede aktiviteter er væsentligt mindre end hovedaktiviteten.

TA-bekendtgørelsen indeholder omsætningsgrænser for omfanget af vand- og spildevandsselskabers tilknyttede aktiviteter. Det betyder bl.a., at der skal ske selskabsmæssig udskillelse af de samlede tilknyttede aktiviteter, herunder etablering af trækrør (og eventuel udleje af trækrøret), hvis omsætningen overstiger 2 mio. kr. (2010-tal).

Endvidere er der absolutte grænser for selskabernes samlede omsætning på tilknyttede aktiviteter, afhængig af omsætningen på hovedaktiviteten. Hvis udlejning af overkapacitet i en vand- eller spildevandsledning skal ses som en tilknyttet aktivitet for vand- og spildevandsselskaberne, kan indtægterne opnået ved aktiviteten meget vel indebære, at nogle vand- og spildevandsselskaber vil overskride omsætningsgrænserne for tilknyttede aktiviteter i vandsektorlovgivningen, når de opfylder kravene i graveloven. Dette vil kunne medføre, at selskaberne pålægges at udskille de tilknyttede aktiviteter til et særskilt selskab, eller at de helt overskrider omsætningsgrænserne for lovlige tilknyttede aktiviteter. Det bemærkes, at en sådan overskridelse vil kunne være forbundet med modregning i ejerkommunernes bloktilskud i medfør af stoploven (lovbekendtgørelse nr. 634 af 7. juni 2010). Det er således nødvendigt med koordination mellem lovforslaget og de gældende regler om tilknyttet aktivitet.

Lovforslaget bør desuden forholde sig til, hvordan en eventuel fortjeneste eller et tab ved udlejning af overkapacitet i en vand- eller spildevandsledning skal håndteres i relation til den gældende prisloftregulering og hvile i sig selv-reglerne, herunder om fortjenesten skal betales tilbage til forbrugerne gennem nedsættelse af taksterne, kan opspares i selskaberne mv.

Endelig bemærkes, at vand- og spildevandsselskaber i henhold til vandsektorlovens § 19, stk. 5, er forpligtede til at indgå aftaler på markedsvilkår. Herudover vil det kunne udgøre statsstøtte, hvis faciliteten stilles til rådighed på vilkår, der er mere fordelagtige end markedsvilkår. Det bør derfor udtrykkeligt fremgå af lovtæksten, at vilkårene for at stille fysisk infrastruktur til rådighed skal svare til markedsvilkår.

VARMEFORSYNING

Hjemmelsgrundlaget for varmeselskabers udlejning af kapacitet

Varmeforsyningsloven indeholder i dag ingen regulering af varmforsyningsvirksomheders generelle adgang til at udøve andre aktiviteter end varmforsyningsaktiviteten.

Bestemmelserne i varmforsyningslovens § 23 m, stk. 1, jf. stk. 2, begrænser dog kommunale varmforsyningsvirksomheders mulighed for at påbegynde *væsentlige nye aktiviteter*, som ikke er el-, varme-, geotermi-, naturgas-, vandforsynings-, spildevands- eller affaldshåndteringsaktiviteter. Påbegyndelse af sådanne nye aktiviteter kræver klima- og energiministerens forudgående tilladelse.

Det kan ikke udelukkes, at udlejning af overkapacitet i varmforsyningsinfrastrukturen vil kunne blive anset som en væsentlig ny aktivitet i henhold til § 23 m, stk. 1.

Hjemmelsgrundlaget for kommuners deltagelse i varmforsyningsvirksomhed findes i dag i kommunalfuldmagten. De kommunalt ejede varmforsyningsvirksomheders udlejning af overkapacitet i varmforsyningsinfrastrukturen vil derfor – foruden begrænsningerne i varmforsyningslovens § 23 m - efter HOFOR's opfattelse som udgangspunkt alene kunne ske inden for rammerne af kommunalfuldmagtens principper om salg eller udnyttelse af lovlig opstået overkapacitet. Det er tvivlsomt, om denne hjemmel vil være tilstrækkelig til, at vandselskaberne kan varetage de opgaver, som er forudsat i lovforslaget.

På baggrund af ovenstående finder HOFOR, at der med lovforslaget bør skabes et klart retligt grundlag for de kommunale varmforsyningsvirksomheders deltagelse i de aktiviteter, som følger af lovforslaget.

Økonomiske forhold

Lovforslaget bør – i lighed med det om vand- og spildevandsselskaber anførte – også forholde sig til, hvordan en eventuel fortjeneste eller et tab ved salg eller udlejning af overkapacitet i varmforsyningsinfrastrukturen skal håndteres i relation til varmforsyningslovens prisregulering mv.

BYGASFORSYNING

Hjemmelsgrundlaget for bygasselskabers udlejning af kapacitet

Hjemmelsgrundlaget for kommuners aktiviteter vedrørende forsyning med bygas findes ligeledes i kommunalfuldmagten. De kommunale bygasforsyninger er derfor underlagt de samme kommunalretlige begrænsninger som varmforsyningsvirksomhederne.

Lovforslaget bør derfor også sikre, at der skabes et klart retligt grundlag for kommunale bygasforsyningsvirksomheders deltagelse i de aktiviteter, som følger af lovforslaget.

Sammenfatning

Samlet set er det HOFORs opfattelse, at lovforslaget er positivt og konstruktivt. HOFOR foreslår på baggrund af ovenstående, at den efterfølgende proces i højere grad inddrager de relevante ressortmyndigheder, særligt Økonomi- og Indenrigsministeriet, Naturstyrelsen, og Energistyrelsen.

HOFOR ser frem til at følge lovarbejdet og står i øvrigt til rådighed såfremt, der er spørgsmål til ovenstående eller hvis der ønskes en uddybning af HOFORs bemærkninger. HOFOR deltager meget gerne i den videre dialog.

Med venlig hilsen

Jakob Thor Christensen
Advokat, Bestyrelsessekretariat & Jura
Tlf. 27 95 20 77



Høringsvar til forslag om ændring af lov om lov om graveadgang m.m.

Hermed KLs svar på horing om: Lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven

Adgang til oplysninger om netoperatorens eksisterende passive fysiske infrastruktur
Med lovforslaget foreslås, at netoperatører skal imødekomme rimelige anmodninger om adgang til oplysninger om netoperatorens eksisterende passive fysiske infrastruktur (fx tomrør). Den passive infrastruktur kan bringes i anvendelse af nye aktører, der er i gang med at forbedre it-infrastrukturen. KL er positiv overfor, at det på den måde sikres, at eksisterende it-infrastruktur der ikke udnyttes optimalt kan nyttiggøres. KL er imidlertid af den opfattelse, at dette skridt ikke er tilstrækkeligt. Der er brug for, at lovforslaget stiller krav om, at netoperatører skal indberette til et statsligt register, hvor den eksisterende passive fysiske infrastruktur ligger, samt fastlægger nærmere om, hvor et sådan register skal etableres i staten.

KL har ved tidligere lejlighed prøvet at skabe sig klarhed over, hvor i landet, der er tomrør der kan udnyttes til at forbedre it-infrastrukturen. Vi har imidlertid erkendt, at datastruktur og lagring af disse vigtige informationer er så spredt og mangfoldig i standarder og indhold, at der er brug for en fælles statslig rammesætning som forudsætning for at oplysningerne kan nyttiggøres.

Det bør være sådan, at nye aktører, der er i gang med at forbedre it-infrastrukturen i et lokalområde har et – og kun et sted – at gå hen og hente oplysninger om, hvor der er passiv infrastruktur, der kan bringes i spil. Det er en fornuftig måde at få skabt mere samfundsværdi. Det fremgår af lovforslaget, at det pålægger visse administrative byrder for erhvervslivet når der skal besvares skriftlige anmodninger og udleveres oplysninger om eksisterende passiv fysisk infrastruktur. Problemet med denne model er, at

Den 19. december 2014

Sags ID: SAG-2014-07278

Dok.ID: 1957203

MIH@kl.dk

Direkte 3370 3349

Mobil 4027 9888

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Slettet: 3

den administrative byrde for erhvervslivet vil være der ved enhver forespørgsel, hvorimod erhvervslivet med et fælles statsligt register kan nøjes med at indberette en gang initialt – og derefter kun ved ændringer.

Sagsbehandlingstid ved tvister

KL's sekretariat foreslår, at det af lovbemærkningerne fremgår, at sagsbehandlingstiden for Erhvervsstyrelsens afgørelser af tvister tilstræbes at ske indenfor en fastsat frist, fx 20 dage, så den nødvendige smidighed der er brug for i forbindelse med kommunernes arbejde med udbud mv. tilgodeses. Sager om tvister kan i øvrigt reduceres, ved etablering af et statsligt register over passiv infrastruktur, som alle har pligt til at indrapportere i og alle har adgang til at se i.

Wi-fi i byrum

Det er positivt, at der med lovforslaget lægges op til, at kommunerne kan etablere wifi ved turistdestinationer mv.

Fastsættelse af maksimalgrænsen på 1 times adgang/dogn findes ikke at være fastlagt ud fra objektive kriterier. Det foreslås, at lovforslaget tilpasses, så der ikke fremgår en fast grænse i lovforslaget, men at en evt. grænse fastsættes ved bekendtgørelse. Det vil gøre forslaget enklere, i det omfang man senere finder det hensigtsmæssigt at tilpasse begrænsningerne. Det er således KL's vurdering, at adgangen for turister bør være mere fleksibel så den evt. kan variere fra turistdestination til turistdestination og de forskellige behov de forskellige seværdigheder har. En kanotur på Gudenåen tager lang tid, mens mange andre seværdigheder formentlig kan overstås på kortere tid. Derfor bør der være mulighed for, at den meget rigide fastsættelse på 1 time/dogn kan justeres op, hvis der viser sig behov herfor. Endvidere er kravet om at netadgangen skal købes hos en ekstern udbyder uhensigtsmæssigt. På mange lokaliteter har kommunerne eksisterende trådløse netværk (skoler, biblioteker, kontorer osv.) der vil kunne anvendes og evt. tilpasses for begrænsede midler i forhold til at købe ydelserne på markedet. Det bør derfor være op til den enkelte kommune, at vurdere hvilken løsning der er økonomisk hensigtsmæssig.

Kommunaløkonomiske konsekvenser

Det er KL's opfattelse, at lovforslaget kan indebære merudgifter for kommunerne. Med lovgivningen fastsættes således en kan-bestemmelse i forhold til etablering af mobil og bredbånd, som skal ses i forhold til et turisterhverv, borgere og erhvervsliv, der formentlig har stærke forventninger til, at kommunerne i høj grad benytter sig af denne kan-bestemmelse. KL lægger derfor vægt på, at der er tale om en mulighed, som kommunerne kan vælge at gøre brug af, og at det ikke i præsentation eller omtaler fremstår som noget kommunerne bør gøre.

I modsat fald forbeholder KL sig ret til at stille krav om økonomisk kompensation.

Med venlig hilsen

Underskrift nr. 1 – Skift linje for indrykket underskrift nr. 2

Erhvervsstyrelsen
Dahlerup Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Att.: Benjamin Overvad

Sendt pr. e-mail til: fi@erst.dk

HØRING OVER UDKAST TIL SEKTORSPECIFIK KONKURRENCEREGULERING I TELESEKTOREN

ADVOKATFIRMA
WWW.KROMANNREUMERT.COM
CVR-NR. DK 62 60 67 11

16 JANUAR 2015
SAGSNR. 6703 TW/TW
DOK. NR. 21946837-3

Erhvervs- og Vækstministeriet har den 16. december 2014 sendt udkast til lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven i høring.

Kromann Reumert har nedenstående bemærkninger til udkastets § 2, nr. 3.

Generelle bemærkninger:

Lovudkastets § 2, nr. 3 indeholder en ændring af konkurrencereguleringen på teleområdet, således at der indføres en sektorspecifik fusionskontrol, hvorefter tærskelværdien på 100 mio. kr. i henhold til den almindelige konkurrenceregulering ikke finder anvendelse på teleområdet.

Konkurrencelovgivningen er på nuværende tidspunkt ens for alle brancher og sektorer, og Kromann Reumert finder ikke, at eventuelle konsolideringer på teleområdet er påvist at have medført en forringet priskonkurrence, som kan begrunde særregulering. Forholdet er snarere det modsatte.

Helt generelt anser vi det for betænkeligt at forlade det generelle nuværende princip om, at reglerne om fusionskontrol gælder lige for alle brancher og sektorer. Hertil kommer, at konkurrenceloven allerede i dag indeholder de fornødne indgrebsmuligheder i det omfang, der rent faktisk måtte kunne påvises konkurrenceskadelige virkninger af konsolideringer.

Specifikke teleretlige bemærkninger:

Det vil i Kromann Reumerts optik være skadeligt for innovationen på telemarkedet, såfremt der indføres en strengere konkurrenceregulering i telesektoren.

Det skyldes især, at der er kommet betydelige nyudviklinger og innovative tiltag i telesektoren fra mindre selskaber så som Fullrate, Telmore og Onfone. For alle disse selskaber gælder det, at det fra start var en nærliggende mulighed for at selskabet kunne blive solgt til

en af de større spillere på det danske telemarked. Den mulighed var med til at gøre disse selskaber værdifulde og dermed attraktive at gå ind i for både iværksættere og investorer.

Når den mulighed for et salg (en exit) gøres usikker, bliver hele forretningsplanen for en investering også usikker, ligesom at muligheden for at tiltrække yderligere kapital for eksisterende mindre televirksomheder (B eller C runder) også forringes betydeligt.

Når der ses på de væsentlige overdragelser der har været af sådanne nye og innovative televirksomheder, så er de alle foregået som salg til industrielle køber - dvs. andre teleselskaber. Børsnoteringer har ikke været anvendt og står heller ikke attraktivt i markedet pt., ligesom kapitalfonde først har set på teleselskaber, når de er veletablerede.

Investerings- og finansieringsvilligheden i telebranchen risikerer således at blive mindsket betydeligt, da bare usikkerheden omkring exitmulighederne kan være tilstrækkelig til, at investorerne vælger en anden investeringsmulighed.

Samtidig bør det nævnes, at disse mindre selskaber, samt deres produkter, generelt er forblevet på markedet også efter at være blevet opkøbt af en større spiller, og således på en kontinuerlig basis har bidraget til innovationen og konkurrenceskærpelsen på markedet.

Ren teknisk rummer lovudkastet også en del usikkerheder, særligt for så vidt angår definitionen af, hvilke fusioner der vil være omfattet af det nye regelsæt og følgelig skal anmeldes til Erhvervsstyrelsen. Det fremgår således af de almindelige bemærkninger til lovudkastet, pkt. 3.2.2:

"Lovforslaget giver Erhvervsstyrelsen mulighed for at henvise fusioner, hvor to eller flere af de fusionerende selskaber er erhvervs-mæssige udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og fusionen er knyttet til et marked, der er underlagt regulering i henhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering i teleloven, til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med henblik på fusionskontrol efter de almindelige regler herom i konkurrenceloven"

Rækkevidden af anvendelsesområdet er efter formuleringen meget vidtgående og uklar, hvilket i sig selv er et retssikkerhedsmæssigt problem.

Virksomheder med en samlet omsætning på mindst DKK 900 mio., skal således vurdere, hvorvidt de begge er omfattet af begrebet *Erhvervs-mæssig udbyder*, jf. Telelovens § 2, stk. 1, nr. 2, som lyder:

"En udbyder som med et kommercielt formål udbyder produkter, elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester omfattet af denne lov som sin hovedydelse eller som en ikke accessorisk del af virksomheden."

Denne terminologi er stadig relativt ny i teleretten, og der vil i de fleste situationer skulle foretages en skønsmæssig vurdering.

Dette risikerer at skabe usikkerhed og i kombination med, at der er foreslået et implementeringsforbud i lovudkastet, også en strafmæssig risiko. Dette er ud fra et retssikkerhedsmæssigt perspektiv ikke rimeligt, særligt under hensyntagen til "problemets" omfang. Selv hvis der måtte skulle skabes den pågældende mulighed for fusionskontrol, bør henvisningsmuligheden kvalificeres, således at det af myndighederne skal påvises, at den påtænkte konsolidering indebærer fare for at påvirke konkurrencen betydeligt, før en henvisning kan ske, jf. herved princippet i EU fusionskontrollforordningens artikel 22.

Ganske vist fremgår det af udkastet, at der kan gives en dispensationsadgang mht. implementeringsforbuddet. I praksis er dette imidlertid utilstrækkeligt til at afbøde de negative virkninger af forslaget, eftersom adgangen hertil er restriktiv, og fordi en stillingtagen til en sådan dispensation både kræver en betydelig sagsoplysning og er tidskrævende i processen. Det skaber med andre ord ikke transaktionssikkerhed. Hertil kommer, at den administrative sagsbehandling endvidere kan medføre en del omkostninger for disse små virksomheder. Nogle af disse virksomheder kan, netop på grund af den i lovudkastet nævnte uforholdsmæssig lave omsætning, være i økonomiske vanskeligheder – det var f.eks. tilfældet med Onfone, som næppe havde overlevet en 3 måneders konkurrenceproces.

Afsluttende bemærkninger:

Efter vores opfattelse fører ovenstående til, at det bør genovervejes, om det foreslåede instrument overhovedet er rigtigt og relevant. Hvis det mod vores opfattelse skulle være tilfældet, bør ovenstående give anledning til ændringer/præciseringer af udkastet, således at det bliver mere klart og afgrænset i anvendelsesområdet, og at adgangen til at anvende reglerne kvalificeres mere specifikt.

Såfremt der måtte være spørgsmål til det ovenstående, kan spørgsmål stilles til undertegnede.

Med venlig hilsen
Kromann Reumert


Torben Waage

Benjamin Overvad

Fra: 1 - ERST FTI Enhedspostkassen
Sendt: 19. januar 2015 14:29
Til: Lars Ole Bjørn; Benjamin Overvad; Anders Lønvig; Rikke Rosenmejer
Emne: VS: Høringssvar

Fra: Hanne-Marie Sieg Sørensen [<mailto:Hanne-Marie.Soerensen@RU.RM.DK>]
Sendt: 19. januar 2015 13:12
Til: 1 - ERST FTI Enhedspostkassen
Emne: Høringssvar

Høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven

Region Midtjylland har modtaget ovennævnte lovforslag i høring.

Region Midtjylland lægger vægt på, at det bliver lettere at etablere elektroniske kommunikationsnet, især til gavn for landområder m.v. Desuden er det vigtigt for turismen, at der kan tilbydes Wi-Fi fx i sommerhusområder. Det vil være med til at gøre områderne mere attraktive og vil kunne styrke turismen i regionen. Endelig kan en udbygning af det elektroniske kommunikationsnet være med til at skabe bedre muligheder for brugen af telemedicin, hvilket betyder, at mange patienter kan behandles i eget hjem.

På den baggrund ser Region Midtjylland de tiltag, som fremgår af lovforslaget, som et skridt i den rigtige retning og har derfor ikke yderligere kommentarer til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Hanne-Marie Sieg Sørensen
Specialkonsulent

Telefon: +45 7841 1816
Mobil: +45 2929 0189
E-mail: hanne-marie.soerensen@ru.rm.dk

Regional Udvikling • Region Midtjylland
Skottenborg 26 • DK-8800 Viborg

Høring – lov om graveadgang samt etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål mv.

Erhvervs- og vækstministeriet har sendt lovforslag i høring, der har til formål at gøre det nemmere, billigere og mere effektivt at etablere elektroniske kommunikationsnet for derigennem at forbedre investeringsmiljøet for bredbånd.

Lovforslagets væsentligste forslag i forhold til at sænke barrieren for udbredelse af bredbånd (trådet og trådløs) omfatter principper og processer for fælles udnyttelse af passiv infrastruktur sådan, at netoperatører har mulighed for at efterspørge ledig passiv infrastruktur kapacitet hos andre netoperatører, der allerede har etableret passiv infrastruktur.

Alle kommuner i Nordjylland, Aalborg Universitet og Region Nordjylland har igangsat et initiativ, der har som formål at sænke barrieren for udbredelse af trådet og trådløs bredbånd i Nordjylland, og dette initiativ planlægger at investere i passiv infrastruktur, der på rimelige vilkår tilrådighedsstilles til netoperatører, der udbyder bredbåndstjenester i regionen.

Dette høringssvar giver kommentarer til lovforslaget ud fra Bredbåndsiniciativet i Nordjyllands perspektiv – fremmer loven Bredbåndsiniciativets muligheder, bremser forslaget muligheder, og er der elementer, som med fordel kan indarbejdes i forslaget.

Det forslås,

- at netoperatører udvides til at omfatte kommuner, regioners planlægningsafdelinger og Bredbåndsiniciativet i Nordjylland (og lignende), der netop er dannet med det formål at fremme tilgængeligheden af bredbånd
- at principper og processer for fælles udnyttelse af bredbånd udvides fra ikke kun at omfatte efterspørgsel af passiv infrastruktur, men også at omfatte muligheden for at udbyde ledig passiv infrastruktur
- at der skabes øget åbenhed omkring tilgængelig passiv infrastruktur sådan, at netoperatører meget nemt kan identificere passiv infrastruktur og sådan, at planlægningsfunktioner har mulighed for at analysere muligheder og mangler

Netoperatører – hvem er netoperatør, der kan drage fordel af fælles udnyttelse af passiv infrastruktur?

Netoperatører falder i tre kategorier

- Netoperatører, der direkte udbyder elektroniske kommunikationsnet – det drejer sig om Global Connect, nianet, Bredbånd Nord, TDC mv.
- Netoperatører, der har elektronisk kommunikationsnet i forbindelse med levering af forsyningstjenester som gas, varme, el og vand. Elektronisk kommunikationsnet er ikke den primære ydelse, men nødvendig for at levere, producere og levere forsyningstjenester

- Netoperatører, der har elektronisk kommunikationsnet i forbindelse med levering af transportinfrastruktur som jernbaner, veje, havne og lufthavne. Kommuner er således netoperatør i forhold til kommunale veje, staten er netoperatør i forhold til statslige veje og Banedanmark i forhold til jernbaner. Elektronisk kommunikationsnet er ikke den primære ydelse, men nødvendig for at anlægge og drive transportinfrastruktur

Netoperatører har mulighed for at tilrådighedsstille, og for fælles at udnytte passiv infrastruktur.

Pligter og rettigheder i forhold til fælles udnyttelse af fælles passiv infrastruktur er således i lovforslaget nøje afgrænset til netoperatører – altså de infrastrukturejere, der producerer og udnytter elektroniske kommunikationsnet direkte som en del af deres ydelse.

Kommunerne har det primære lokale ansvar for udvikling, og tilgængeligheden af bredbåndstilbud, der er på vej til at blive anerkendt som en lige så væsentlig vækst- og udviklingsfaktor som andre forsyningsinfrastrukturer som vand, el og varme.

Derfor har Region Udvikling i Region Nordjylland sammen med kommunerne igangsat et initiativ til fremme af bredbånd i Nordjylland, og dette initiativ planlægger at investere i passiv infrastruktur i de områder, hvor der ikke allerede er etableret infrastruktur, der kan fællesudnyttes.

Dette Bredbåndsiniciativ driver ikke selv elektronisk kommunikationsnet, det leverer ikke forsyningstjenester og driver ikke veje. Dvs. at Bredbåndsiniciativet er ikke en netoperatør i lovforslagets definition, men alligevel forventes Bredbåndsiniciativet at få en markant betydning for tilgængeligheden af bredbånd, da iniciativet vil tilrådighedsstille passiv infrastruktur for andre netoperatører.

Det forslås derfor, at Bredbåndsiniciativet, kommuner og regioners planlægningsafdelinger og andre tilsvarende initiativer, får rettigheder til at efterspørge information om allerede etableret og planlagt passiv infrastruktur sådan, at der ikke foretages offentlige investeringer i passiv infrastruktur på samme strækninger, hvor der allerede er kapacitet til rådighed.

Endvidere at Bredbåndsiniciativet, kommuner og regioners planlægningsafdelinger og andre tilsvarende initiativer får mulighed for at offentliggøre muligheden for at fælles udnytte allerede etableret og planlagt passiv infrastruktur, som Bredbåndsiniciativet har investeret i eller planlægger investering i.

Åbenhed om passiv infrastruktur

Lovforslaget fokuserer ensidigt på, hvordan man som netoperatør får adgang til passiv infrastruktur, der allerede er etableret, ved skriftligt at henvende sig til andre netoperatører. Der er ingen principper og mekanismer for, hvordan man som netoperatør udbyder passiv infrastruktur, og heller ingen anvisninger på, hvordan man som netoperatør får kendskab til, hvilken netoperatør, der har passiv infrastruktur i et geografisk område.

Når man som netoperatør har behov for passiv infrastruktur, kan man efterspørge information om ledig kapacitet hos andre netoperatører. Der er dog ingen anvisninger på, hvordan man som netoperatør finder ud af, hvilke andre netoperatører, der har passiv infrastruktur i interessante områder. Med få netoperatører i spil, der kender hinandens netværk, er det sikkert ikke et problem,



men lovforslaget giver rettigheder og pligter til mange mindre forsyningsvirksomheder, og vi taler potentielt om flere hundrede netoperatører på landsplan.

Hertil kommer alle kommuners planlægningsafdelinger, der har en reel interesse og forpligtigelse til at analysere, vurdere og planlægge tiltag, der forbedrer tilgængeligheden af bredbånd i kommunen med henblik på befolknings- og erhvervsudvikling. Kommuner har som Bredbåndsiniciativet behov for at få information om, hvor der er mangler i passiv infrastruktur med henblik på at kunne foreslå og gennemføre forbedringstiltag.

Der er således et reelt og for konkurrencen gavnligt behov for at kunne synliggøre tilgængeligheden af passiv infrastruktur.

Øget synlighed og gennemsigtighed harmonerer også godt med, at der ikke kun er brug for at efterspørge adgang til passiv infrastruktur, der er omvendt også behov for at kunne tilbyde andre adgang til passiv infrastruktur. Så fremfor at kommunikationen er mellem to netoperatører, kunne det være en fordel, at informationer om passiv infrastruktur havde en mere børsagtig struktur, hvor overskudskapacitet bliver tilbudt, og underskudskapacitet efterspurgt.

Det foreslås, at der tænkes i åbenhed omkring passiv infrastruktur, der både tjener netoperatører (i lovforslagets forstand), kommuner og regioners planlægningsafdelinger og Universiteter mv., der forsker i sammenhæng mellem tilgængeligheden af bredbånd og regional udvikling.

Det foreslås konkret, at man tænker i samme baner som mastedatabasen, hvor man på oversigtskort og på adresser har mulighed for at finde aktuelle mastepositioner – i dette tilfælde drejer det sig i stedet om at finde ledig passiv infrastruktur. Det burde være muligt at finde et fornuftigt kompromis mellem at synliggøre tilgængelig infrastruktur og på den anden side beskytte fortrolige oplysninger.

Thomas Meyer Balle, Anycom A/S &
Jørn Winfred Rasmussen, Koncern-It, Region Nordjylland

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Høringssvar til lovforslag om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål

Dette høringssvar fremsendes med forbehold for Regionsrådets godkendelse d. 5. februar 2015.

Regionsrådet finder det positivt, at hensigten med lovforslaget blandt andet er at gøre det nemmere billigere og mere effektivt at etablere elektroniske kommunikationsnet. Lovforslaget er i tråd med Regionsrådets og de 17 kommuner i regionens fælles indspil på området, og vi ser derfor frem til den konkrete implementering af lovgivning.

Regionsrådet anerkender, at regeringen med lovforslaget tager skridt i retning af at gøre det muligt at indfri regeringens målsætninger for bredbånd, hvor *"alle husstande og virksomheder skal have adgang til bredbåndsforbindelser på mindst 100 Mbit/s i 2020. Denne målsætning skal bidrage til at skabe god adgang til den digitale infrastruktur, uanset hvor man bor"*.

Det er en målsætning som Regionsrådet er fuldstændig enige med regeringen i. Derfor har Regionsrådet også i den kommende regionale vækst og udviklingsstrategi opstillet det samme politiske mål som regeringen suppleret med, at alle husstande og virksomheder har 100 % mobil-dækning i 2020.

Det er dog Regionsrådets klare overbevisning, at der skal flere og mere vidtrækkende tiltag til for at sikre, at alle borgere og virksomheder får lige muligheder for at opnå den målsætning, som der er for bredbånds-dækningen i 2020. Det gælder i alle områder af regionen, men der er i særlig grad behov for at arbejde med forbedring af dækningen i de områder, hvor markedet ikke har et økonomisk incitament til at sikre dækning.

Region Sjælland er et af de områder i Danmark, hvor der både er den ringeste mobildækning og den dårligste dækning med højhastighedsbredbånd. Derfor vil Regionsrådet gerne bruge høringen af lovforslaget som anledning til at gøre opmærksom på, at det er særdeles vigtigt for regionen, at der er en velfungerende digital infrastruktur. En velfungerende digital infrastruktur er et nødvendigt grundvilkår for at skabe vækst og udvikling helt på linje med et veludbygget vejnet og stabil el- og vandforsyning. Et højproduktivt og konkurrencedygtigt erhvervsliv og en effektiv offentlig service har behov for stabil og hurtig mobil- og

Dato: 7. januar 2015

Brevid: 2455158

Alléen 15
4180 Sorø

Tlf: 70 15 50 00

Ledelsessekretariatet
@regionsjaelland.dk

www.regionsjælland.dk

bredbåndsteknologi.

Desværre er virkeligheden, at mange borgere, erhvervsvirksomheder og turister samt offentlige ansatte og myndigheder i Region Sjælland oplever at være helt eller delvist afskåret fra at benytte både private og offentlige digitale services.

Staten, KL og Danske Regioner har i fællesskab udarbejdet ambitiøse digitale målsætninger inden for blandt andet sundheds-, ældre- og uddannelsesområdet. Under de nuværende vilkår kan de planer ikke blive gennemført, og der bliver skabt digital ulighed i forhold til offentlige serviceydelser. Manglende udbygning af den digitale infrastruktur er en alvorlig og helt uacceptabel stopklods for vækst og udvikling særligt der, hvor hensynet til fri konkurrence og markedsudvikling forhindrer, at der opstår den nødvendige dækning.

Som en konsekvens af dette er Region Sjælland og de 17 kommuner i regionen gået ind i et samarbejde for at opnå lige adgang til mobiltelefoni og højhastighedsbredbånd – uanset, hvor man bor eller driver virksomhed i regionen.

I forbindelse med vækstpartnerskab 2014 mellem regeringen og Vækstforum Sjælland indgår arbejdet med at forbedre mobil- og bredbåndsdækningen også. De to parter har forpligtiget sig til, at foretage en kortlægning af de lokale udfordringer med bredbånd- og mobildækningen i regionen. På den baggrund vil parterne drøfte konkrete muligheder, der kan bidrage til at løse udfordringerne i disse områder med inddragelse af relevante kommuner, Region Sjælland og tele- og bredbåndsselskaber.

Regeringen kommer i sin vækstplan for digitalisering i Danmark med forslag til, at der kan gennemføres forsøgsordninger med roaming i bestemte områder. Mobildækningen er særlig dårlig i den sydlige del af regionen. I takt med, at der kommer flere og flere arbejdspladser i forbindelse med byggeriet af Femern Tunnellen er der et klart behov for at forbedre dækningen i området. Uden god mobildækning er det vanskeligt at få så stort et byggeri til at fungere. Derfor bør Region Sjælland være testområde for roaming - og vi stiller gerne hele geografien Region Sjælland til rådighed.

Region Sjælland vil gerne drøfte yderligere løsningsmuligheder med staten for at forbedre mobil- og bredbåndsdækningen i regionen. Lovforslaget er et skridt på vejen, men det er langt fra tilstrækkeligt til at opnå de målsætninger som både regeringen og Region Sjælland har sat sig om at forbedre mobil- og bredbåndsdækningen.

Regionsrådet vil derfor i februar 2015 komme med konkrete initiativer, der også kan medvirke til at forbedre mobil- og bredbåndsdækningen i regionen. Disse initiativer kan danne grundlag for en fortsat konstruktiv dialog om, hvordan vi i fællesskab får løftet en af de største samfundsudfordringer.

Venlig hilsen



Per Bennetsen
Koncerndirektør

Til Erhvervsstyrelsen

Ringkøbing-Skjern
Kommune

Ved Fjorden 6
6950 Ringkøbing

Tlf. 9974 2424
E-mail post@rksk.dk

www.rksk.dk

Høringssvar til forslag til Lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven

En lov der peger fremad for et digitalt Danmark i verdensklasse
Ringkøbing-Skjern Kommune ønsker at rose regeringen for dette lovforslag. Særligt lovforslagets del om *adgang til og fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur*, er fremadskuende og tidsvarende.

Hvis vi ønsker et Danmark, hvor digitaliseringen fungerer som vækstdriver og forandringskraft i dansk økonomi, kræver det en digital infrastruktur, der understøtter målsætningen – i hele Danmark. Markedet for udrulning af NGA-net i Danmark er karakteriseret af få aktører. Det skyldes i høj grad områdets adgangsbarrierer, herunder de høje etableringsomkostninger, der er ved nedgravning af tomrør og kabler. Samtidig er der overalt i Danmark etableret passiv infrastruktur, der enten ligger ubenyttet eller kun halvt udnyttet hen, og som aktørerne kun svært kan drage nytte af. Det er en uholdbar situation.

I Ringkøbing-Skjern Kommunes optik vil det nye lovforslag åbne op for et mere sundt marked, der sikrer borgere og virksomheder de bredbåndsløsninger, der igen sikrer, at de kan bidrage til samfundets vækst på bedste vis.

Lovforslaget bør dog også omfatte en forpligtelse til at registrere nedgravede tomrør og kabler.

Kommunernes mulighed for at etablere wifi mv.

I forhold til lovforslaget fokus i forhold til *Kommunal tilrådighedsstillelse af gratis elektroniske kommunikationstjenester*, ser Ringkøbing-Skjern Kommune gerne, at lovforslaget gøres mindre restriktivt.

For mange kommuner i Danmark er den nuværende og fremtidige turisme aldeles afgørende for områdernes vækstmuligheder. Her bør kommunerne få mulighed for at stille wifi til rådighed for turister, borgere og gæster i eksempelvis bycentre og ved turistattraktioner. Det er services, der i dag

ikke tilbydes af private, og som er en mangelvare. I dags turister er i høj grad digitale og forventer en digital service.

Lovforslaget nuværende udformning på dette område indfører bureaukratiske barrierer, der i værste fald betyder, at der aldrig etableres velfungerende wifi-løsninger.

Venlig hilsen

Niels Erik Kjærgaard
Kommunaldirektør i Ringkøbing-Skjern Kommune

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Alle 17
2100 København Ø
Sendt per mail til: postmar@erst.dk

19. januar 2015

Høringsvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation mv til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven

Erhvervsstyrelsen har den 16. december 2014 udsendt høring vedrørende lovforslag om lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven.

SE/Stofa skal hermed fremkomme med en række bemærkninger hertil.

Vedr. § 1 »Lov om graveadgang samt etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål m.v.«

Generelle bemærkninger.

SE/Stofa støtter formålet om at nedbringe etableringsomkostningerne for højhastighedsbredbånd. Netop etableringsomkostningerne udgør op til 80 % af de samlede omkostninger ved ny-etablering, hvorfor det giver god mening at fokusere på at nedbringe netop denne del.

Samtidig skal det siges, at lovforslaget indebærer bestemmelser af ekspropriativ karakter, der kan medføre risiko for, at incitamentet til at investere i ny passiv infrastruktur mindskes. I øjeblikket er investeringerne i telebranchen på det laveste niveau i 10 år, så der skal udvises stor varsomhed med yderligere at svække investeringsincitamentet.

Konkrete bemærkninger

Fælles udnyttelse af infrastruktur § 9f.

Generelt er det formålstjenligt, at netoperatører kan få adgang til andre selskabers fysiske/passive infrastruktur, dvs. rørføring til vand, varme, gas osv. Herved sikres der mulighed for en bedre udnyttelse af denne eksisterende infrastruktur.

I forhold til netoperatørers adgang til konkurrerende selskabers infrastruktur opstår der med forslaget en ny dimension, der kan medføre, at den eksisterende konkurrenceregulering på markedet undermineres. Lovforslaget indebærer lige adgang for alle selskaber til hinandens passive infrastruktur (symmetri), mens telekonkurrencereguleringen hviler på et asymmetrisk princip, hvor virksomheder med en stærk markedsposition er forpligtet til at

give adgang på regulerede vilkår, men kun selv har adgang til andres infrastruktur gennem kommercielle forhandlinger. Det betyder, at der nu bliver symmetrisk adgang til aktiver, der står for op til 80 % af de samlede omkostninger til nyetablering af infrastruktur.

Det asymmetriske princip er indført for at sikre konkurrence på markedet, men der er med lovforslaget risiko for, at det hensyn til investeringsincitament, der også bør være en del af reguleringen svækkes. Det er essentielt at adressere dette forhold.

På den ene side skal der således sikres mulighed for at udnytte disponibel infrastruktur effektivt og på den anden side samtidig sikre, at de konkurrerende selskaber bevarer incitamentet til at investere i infrastruktur, således at ny passiv infrastruktur ikke blot kan udnyttes af andre konkurrerende selskaber og nye investeringer stopper. Erhvervs- og Vækstministeriet konkurrenceanalyse dokumenterer fx, at i områder hvor TDC har adgang til alternativ infrastruktur, stopper deres nye investeringer i disse områder.

Lovbemærkningerne i lovforslaget anerkender således også, at der er tale om en bestemmelse med en ekspropriativ karakter.

SE/Stofa foreslår, at der for at sikre fortsat investeringsincitament bør lægges vægt på den kommercielle frihed ved aftaler om udnyttelse af infrastruktur. Det bør derfor fremgå af lovbetragtningerne og af linjen i den kommende bekendtgørelse på området, at "det klare udgangspunkt for indgåelse af aftaler om udnyttelse af disponibel infrastruktur i vidt omfang skal være baseret på kommerciel frihed, og at endelige afgørelser fra Erhvervsstyrelsen, der pålægger adgang til eller vilkårene for adgang til disponibel infrastruktur, skal tage dette i betragtning."

Videre foreslås det, at ved vurdering af om infrastrukturen rent faktisk er disponibel, lægges der op til, at man i vid udstrækning lader det bero på det adgangsgivende selskabs egen vurdering, med sparsomme krav til dokumentation, idet denne dokumentation oftest er forretningshemmeligheder.

Transparens § 9 g

Lovforslaget får næppe effekt, hvis ikke der er tilstrækkelig transparens i forhold til indsigt i den eksisterende tomrørsinfrastruktur. Samtidig er det vigtigt at beskytte virksomhederne mod en uoverstigelig mur af henvendelser fra andre virksomheder og dermed øgede administrative byrder, der potentielt kan følge af bestemmelsen. Det foreslås derfor, at der gøres yderligere tanker i lovforslaget om hvordan de administrative byrder med lovforslaget begrænses mest muligt.

Videre bør man også i vidt omfang anerkende at planlægning og etablering af nye net i høj grad er at betragte som forretningshemmeligheder, idet udformningen af et net kan give et indtryk af hvordan nettet videre skal udbygges til nye områder. Det bør derfor være mulighed

for i stor udstrækning, at sikre selskabernes ret til forretningshemmeligheder, for at kunne bevare konkurrencen.

Bygningsintern kabling §§ 9 i til l

Det er særdeles vigtigt, at det nu anerkendes at nye bygninger og renoverede bygninger skal være forberedt til højhastighedsbredbånd, og der med loven etableres rammer for, at netoperatører kan få adgang til bygningerne. Selvom det kan fordyre byggeri og renoveringsarbejde, er det fortsat langt mere økonomisk rentabelt at etablere adgang til denne type infrastruktur fra start og ved renoveringer, end at skulle gøre det efterfølgende på ad hoc basis. SE/Stofastøtter således forslaget om bedre muligheder for bygningsintern kabling.

Tvisløsning §§ 9 m til q

SE/Stofa støtter, at Erhvervsstyrelsen er uafhængig instans i forhold til at træffe afgørelser i forbindelse med konkrete tvister.

Sektorspecifik fusionskontrol

Erhvervs- og Vækstministeriets konkurrenceanalyse, det netop er i høring, giver al mulig dokumentation for rigtigheden af dette forslag. Der er således ikke længere tvivl om, at TDC's opkøb af Com-X og DONG-nettet har haft klare negative konkurrenceeffekter, i form af et begrænset udbud til skade for kunderne. Det er fx dokumenteret ved, at TDC har oplevet en kundenedgang i deres DONG-net fra 15.000 i 2010 til 11.150 i 2013, mens tilgangen af fiberkunder i samme periode på landsplan har ligget på mellem 20 til 28 % pr. år. Det fortæller en klar historie om, at der i høj grad er tale om et defensivt opkøb, hvor man taber kunder.

Et indgreb er derfor helt på sin plads og måden hvormed man giver Erhvervsstyrelsen mulighed for at indstille til fusionskontrol er en rigtig måde, givet Erhvervsstyrelsens indgående detailkendskab til konkurrenceforholdene i telebranchen.

I den forbindelse skal SE/Stofa foreslå, at når Erhvervsstyrelsen indstiller fusioner til fusionskontrol lægger vægt på, at skabe flere selskaber med større skalafordele, som alternativ til situationen med en meget stor nr. 1, og hvor resten af markedet er små og ikke høster stordriftsfordele. Hermed kan opnås den mest optimale infrastrukturbaserede konkurrence.

Wi-Fi til turismeformål

Helt generelt støtter SE/Stofa ikke at det offentlige udbyder gratis bredbåndstjenester i konkurrence med det private marked.

Når det er sagt, skal det samtidig siges, at vigtigheden af at stille nødvendige digitale tjenester til rådighed for turister samtidig er med til at sikre vækst og dynamik ikke mindst i yderdistrikter.

Videre er den konkrete indhegning af det kommunale udbud tilstrækkeligt til ikke i nævneværdigt omfang at konkurrere med private tjenester for ikke-turister. Det vurderes derfor konkret, at forslaget ikke synes at have nævneværdige konsekvenser for det private marked.

På den baggrund kan SE/Stofa støtte forslaget.

SE/Stofa skal afslutningsvis konstatere, at der er en diskrepans imellem teleforligets princip om markedsbaseret udrulning af bredbåndsinfrastruktur og nærværende forslag om gratis skatteborgerbetalt Wi-Fi. Det udgør således endnu en grund til at se på, om man bør modernisere teleforliget, således at man opnår en form for overensstemmelse mellem forliget og den faktisk førte politik.

Afsluttende

SE/Stofa står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

SE/Stofa

Jes B. Christensen

16. januar 2015

Høring vedr. ændring af lov om graveadgang, teleloven og konkurrenceloven

Erhvervsstyrelsen har den 16. december 2014 sendt et lovforslag i høring, som omfatter ændringer i ovennævnte love.

Ændringerne implementerer dele af direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 samt Kommissionens Henstilling 2013/466/EU af 11. september 2013. Endvidere gennemfører udkastet dele af regeringens Vækstplan for digitalisering fra december 2014 samt dele af den vækstplan for dansk turisme, som regeringen og en række partier indgik den 20. juni 2014.

TDC fremsender herved sine bemærkninger til lovforslaget.

Bemærkninger til ændringerne i graveloven.

TDC finder, at det overordnet er positivt, at mulighederne for at etablere højhastighedsnet til elektronisk kommunikation understøttes ved implementering af Direktiv 2014/61/EU (Infrastrukturdirektivet) og kvitterer for, at det fremlagte lovforslag afspejler de indledende drøftelser med branchen om implementeringen, der har fundet sted hos Erhvervsstyrelsen efteråret 2014.

TDC finder dog, at fastlæggelse af vilkår for den centrale del af Infrastrukturdirektivet, - den symmetriske adgang til passiv infrastruktur - kan gøres tydeligere.

I relation til lovforslagets nye § 9 f, stk. 2, sammenholdt med den nye § 9 m, stk. 2, samt § 9 n, stk. 1, foreslår TDC direkte at gengive teksten i Infrastrukturdirektivets artikel 3.2 og 3.4.

Forslagets § 9 f, stk. 2, fastlægger, at en rimelig adgang til passiv fysisk infrastruktur skal gives på *"rimelige vilkår og betingelser"*, og videre fremgår det af § 9 m, stk. 2, at Erhvervsstyrelsen behandler sager baseret på: *"at der ikke inden for to måneder efter modtagelsen af anmodningen om adgang til eksisterende passiv fysisk infrastruktur er indgået aftale om adgang, jf. § 9 f, stk. 1 og 2"*

Dernæst fremgår det af §9 n, stk. 1:

§ 9n. Erhvervsstyrelsen kan i sager, jf. § 9 m, stk. 1, træffe afgørelse om, at pålægge en netoperatør at give adgang til sin eksisterende passive fysiske infrastruktur, jf. § 9 f og § 9 m, stk. 1, nr. 1 og 2, herunder fastsætte vilkår og betingelser.

TDC vil foreslå, at direktivets mere entydige formulering i Artikel 3, stk. 4 anvendes direkte:

"Hvis der nægtes adgang, eller hvis der senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen om adgang ikke er indgået en aftale om specifikke vilkår og betingelser, bl.a. pris, sikrer medlemsstaterne, at hver part har ret til at henvise spørgsmålet til det kompetente nationale tvistbilæggesorgan"

Dermed gøres det klart, dels at de specifikke vilkår og pris i forbindelse med manglende adgang fremhæves og dels at det er entydigt, at adgangssøger aktivt og direkte kan henvise uenighed bl.a. om pris til Erhvervsstyrelsens afgørelse.

TDC finder endvidere, at der ikke er fuld overensstemmelse mellem indholdet i den nye § 9 k, stk. 4, og de tilhørende lovbemærkninger. I lovtæksten afgrænses muligheden for at få adgang til bygningsintern infrastruktur, hvis adgang til et eksisterende net, som er egnet til udbud af elektroniske højhastighedstjenester over højhastighedsnet (TDC's understregning) til elektronisk kommunikation er sikret på forskellig vis.

I de tilhørende lovbemærkninger understreges, at afgrænsningen baseres på, at der er adgang til et eksisterende net, som er egnet til udbud af elektroniske kommunikationstjenester. Her tales der altså ikke om højhastighedsnet.

Det fremgår specifikt af Direktivets betragtning nr. 31, at det en betingelse for adgang, at der er tale om et højhastighedsnet, hvorfor lovbemærkningerne bør indrettes i overensstemmelse hermed.

Bemærkninger til ændringerne i teleloven.

Ændringerne i teleloven omfatter dels implementering af Kommissionens Henstilling – bestemmelsen om teknisk replikerbarhed, dels forslaget om sektorspecifik fusionskontrol, som var indeholdt i regeringens Vækstplan samt endelig forslaget om kommuners adgang til at tilbyde gratis adgang til elektroniske kommunikationstjenester i områder med aktiviteter rettet mod international turisme.

1. Teknisk replikerbarhed

TDC har ingen bemærkninger til forslaget, som synes at være en regelret implementering af Henstillingen.

2. Sektorspecifik fusionskontrol

2.1. TDC's generelle bemærkninger

Det følger af forslag til lov om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester § 2, stk. 3, at Erhvervsstyrelsen får mulighed for at henvise fusioner til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, hvor to eller flere af de fusionerende selskaber er erhvervmæssige udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, samt i tilfælde hvor fusionen er knyttet til et marked, der er underlagt regulering i henhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering i teleloven, med henblik på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens fusionskontrol efter de almindelige regler herom i konkurrenceloven.

Det følger desuden af lovforslaget, at en fusion bliver genstand for fusionskontrol, selvom fusionen ikke er underlagt konkurrencelovens omsætningsgrænser, idet en fusion på teleområdet fremover vil blive underlagt fusionskontrol, hvis de deltagende virksomheders samlede årlige omsætning i Danmark for samtlige deltagende virksomheder er på 900 mio. kr. eller derover.

Med lovforslaget er omsætningsgrænserne for de fusionerede virksomheder således nedsat ligesom Erhvervsstyrelsen gives en *diskretionær* beføjelse til at henvise fusioner til behandling hos Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Kombinationen af de nedsatte omsætningstærskler og kompetenceafgivelse til Erhvervsstyrelsen er dermed et *afgørende* brud med den nuværende fusionskontrol-regulering, der således alene er baseret på omsætningstærskler og som gælder på tværs af sektorer og markeder.

2.2. Manglende behov for sektorspecifik fusionskontrol

Det følger af lovforslagets side 21, at der med lovforslaget indføres regler i teleloven om sektorspecifik fusionskontrol på teleområdet med det formål at gøre fusionskontrolreglerne i konkurrenceloven mere *effektive*, set i forhold til de særlige konkurrencemæssige forhold der gør sig gældende på telemarkedet.

Det fremhæves yderligere i lovforslaget, side 21, at:

*"Det vurderes, at lovforslaget om indførelse af en sektorspecifik fusionskontrol på teleområdet samlet set vil medføre gevinster i form af bedre konkurrence på teleområdet, der vil være til gavn for virksomheder og forbrugere. Gevinsten afspejler, at flere fusioner på teleområdet vil blive underlagt konkurrencelovens bestemmelser om fusionskontrol. **Nogle af disse fusioner vil være konkurrencehæmmende og ville uden fusionskontrol kunne give anledning til mærkbare begrænsninger af konkurrencen i form af bl.a. stigende priser og færre valgmuligheder.** [TDC's fremhævnin^g]"*

TDC skal indledningsvis bemærke, at der mangler eksempler i lovforslaget på fusioner, som har været under omsætningsgrænserne, og som samtidig har medført mærkbare begrænsninger af konkurrencen til skade for virksomheder og forbrugere.

Således følger det fx af konkurrenceanalysen side 71, at:

"(...) de strukturelle forhold ikke på nuværende tidspunkt ser ud til at have påvirket konkurrencen på detailmarkedet negativt. WIK konstaterer således, at det danske marked er præget af høj dækning med infrastruktur og lave detailpriser.¹⁰⁷ [TDC's fremhævnin]g"

Der er således på teleområdet tale om en skærpet konkurrencen både på pris og udbud, hvorfor gevinsterne ved at indføre dette indgribende lovforslag synes at være yderst begrænsede.

Det er desuden TDC's opfattelse, at lovforslaget om sektorspecifik fusionskontrol ikke er et velegnet redskab til at nå målet om den påståede *"bedre konkurrence på teleområdet"*, idet lovforslaget indfører en diskretionær beføjelse til Erhvervsstyrelsen, som i mangel af klare retningslinjer, vil skabe uforudsigelighed omkring henvisning og godkendelsen af indgåede fusioner på teleområdet, jf. nedenfor.

Det fremhæves desuden i konkurrenceanalysen side 69, at der generelt er tegn på øget konsolidering på bredbåndsmarkedet, der samtidig anses for at være nødvendigt i forhold til den fremtidige investering i infrastruktur.

Således følger det af analysen side 124:

"På den anden side er muligheden for, at succesfulde og innovative opstartsvirksomheder bliver opkøbt og muligvis til en høj pris, vigtig for at øge incitamentet til at innovere og investere i et marked. En udvidet adgang til fusionskontrol skal derfor ikke risikere at underminere incitamentet til at investere og innovere på markedet. Det skal alene sikre en kontrol af de opkøb, der potentielt kan være skadelige for konkurrencen eller strategiske opkøb planlagt for at undgå fusionskontrolreglerne efter de nuværende omsætningstærskler."

Det er TDC's opfattelse, at indførelsen af sektorspecifik fusionskontrol synes at være modstridende med behovet for denne øgede konsolidering. Hertil skal TDC bemærke, at de nuværende omsætningstærskler netop er valgt, fordi fusioner under dette omsætningsniveau ikke vurderes at have en skadelig virkning på konkurrencen.

TDC skal desuden bemærke, at telemarkedet allerede på nuværende tidspunkt er præget af et varieret udbud, innovation og skarp priskonkurrence, jf. rapportens side 122.

TDC bemærker yderligere, at spørgsmålet om nedsættelse af omsætnings-tærsklerne allerede blev behandlet af fusionsudvalget fra 2008, jf. Erhvervs- og Vækstministeriets rapport om konkurrencen på bredbåndsmarkedet af december 2014, side 121 (herefter benævnt "rapporten"), der således bemærkede, at:

"(...) at anbefalingen om ét sæt nedsatte omsætningsgrænser på 900 mio. kr. for den øvre grænse og 100 mio. kr. for den nedre grænse ikke umiddelbart ville omfatte store virksomheders opkøb af mindre konkurrenter. En sænkning af omsætningsgrænserne til dette niveau

*ville imidlertid efter udvalgets opfattelse medføre anmeldelsespligt for **den væsentligste del af de fusioner, som ville kunne skabe konkurrenceproblemer, herunder fusioner mellem store virksomheder og mindre konkurrenter** [TDC's fremhævnin]."*

Det er TDC's opfattelse, at de konkurrenceretlige forhold på tidspunktet, hvor fusionsudvalget kom med deres anbefaling om nedsættelse af omsætningsgrænserne - der sidenhen blev implementeret i konkurrenceloven - ikke afgørende har ændret sig, hvorfor der ikke har vist sig et fornyet behov for at skærpe fusionskontrolregler på teleområdet yderligere.

I rapportens side 120 fremhæves en række ikke-anmeldelsespligtige fusioner indgået fra 2009, hvor TDC har opkøbt (dele af) virksomheder (DONG, A+ og ComX) og det følger af rapportens side 121, at:

"På baggrund af blandt andet disse eksempler har det været overvejet at ændre reglerne for fusionskontrol, så der fremadrettet gælder særlige regler om fusionskontrol på telemarkedet."

Det er TDC's opfattelse, at der mangler en *kvalificering* af den konkurrencemæssige skadelige virkning af disse ovennævnte fusioner, der kan begrunde forslaget om at indføre sektorspecifik fusionskontrol på telemarkedet.

I den forbindelse udtaler Erhvervs- og Vækstministeriet yderligere (rapportens side 123), at:

*"På telemarkedet kan det på baggrund af de tidligere nævnte fusioner **antages**, at en stor virksomhed vil have en væsentlig interesse i at opkøbe de mindre virksomheder, herunder den store virksomheds konkurrenter, og at den store virksomhed ofte vil være villig til at betale en høj pris for at fjerne den nævnte konkurrencetrussel. Dette understøtter sandsynligheden for, at der på koncentrerede markeder som telemarkedet vil være stor sandsynlighed for, at små virksomheder før eller siden vil blive opkøbt, og at konkurrencen som følge heraf **potentielt** kan blive hæmmet. [TDC's fremhævnin]"*

Det er TDC's opfattelse, at der lægges antagelser og hypoteser til grund for Erhvervs- og Vækstministeriets konklusioner i rapporten i forhold til konkurrencen på telemarkedet, der samtidig danner grundlag for lovforslaget, og som ikke kan begrunde en indførelse af skærpede fusionskontrolregler.

Derimod er det ganske normalt på et konkurrencepræget marked, at større virksomheder vil forsøge at opkøbe mindre virksomheder, hvilket som oftest ikke medfører konkurrenceproblemer, jf. rapportens side 122.

2.3. Nuværende regulering er tilstrækkelig

Det er TDC's opfattelse, at den nuværende regulering, som udmøntes af henholdsvis Erhvervsstyrelsen og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, er tilstrækkelig til at imødegå de eventuelle konkurrenceretlige infrastrukturelle udfordringer, som telemarkedet måtte stå overfor.

Dette har efter TDC's opfattelse sammenhæng med den vurdering, der blev foretaget af fusionsudvalget i forbindelse med nedsættelse af de oprindelige omsætningstærskler, hvoraf følger, at fusioner under tærskelværdierne som oftest må anses for *ikke* at have skadelige konkurrencebegrænsninger til følge.

Det følger bl.a. af lovforslaget side 53, at:

*"De konkurrencefremmende forpligtelser, som Erhvervsstyrelsen i henhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering kan pålægge, er ikke i alle tilfælde tilstrækkelig til at adressere langsigtede strukturelle konkurrenceproblemer, der fx er forbundet med **en øget koncentration af infrastruktur** på markeder for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. [TDC's fremhævnin]g"*

TDC's opkøb af DONG's fibernet i 2009 fremhæves som et afgørende eksempel på, at der er behov for at indføre sektorspecifik fusionskontrol, idet fusionen dengang gav anledning til at overveje, om fusionskontrol inden for teleområdet burde skærpes.

Hertil bemærkes, at fx TDC's opkøb af DONG's fibernet i 2009 efterfølgende medførte, at Erhvervsstyrelsen pålagde TDC i medfør af SMP-reguleringen at give alternative operatører adgang til selskabets fibernet på regulerede vilkår, hvilket således var med til at imødegå de eventuelle konkurrencemæssige problemer, som fusionen måtte have givet anledning til. Lovforslaget ændrer ikke ved Erhvervsstyrelsens efterfølgende kompetencer til at pålægge en SMP-operatør konkurrencefremmende forpligtelser fx i forbindelse med infrastrukturopkøb.

Det er samtidig TDC's opfattelse, at Erhvervsstyrelsen nuværende mulighed for regulering af konkurrencen er langt mere forudsigelig og ikke-vilkårlig end forslaget om sektorspecifik fusionskontrol på telemarkedet vil være, jf. afsnittet nedenfor, ligesom denne regulering, hvor der er i nogen grad er kompetenceoverlap mellem Erhvervsstyrelsen og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, i tilstrækkelig grad imødekommer de konkurrencemæssige udfordringer, der måtte opstå - eller har været konstateret - på teleområdet.

TDC bemærker desuden, at også Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen efterfølgende har mulighed for at imødegå nogle af de problemer en fusion eventuelt måtte skabe.

Det fremhæves i rapporten, at der er en række skadevirkninger, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke vil kunne gribe ind over for, men som det menes vil kunne imødegås med den sektorspecifikke fusionskontrol:

"Dette kunne være tilfældet, hvor fusionen har medført højere priser, som dog ikke nødvendigvis er urimelige, eller hvor fusionen fører til et mindre varieret tjenesteudbud eller lavere innovation på længere sigt, fordi virksomhederne på markedet efter fusionen ikke længere er underlagt tilstrækkeligt konkurrencepres."

TDC skal i den sammenhæng endnu engang bemærke, at der ikke konkret er konstateret konkurrencebegrænsende effekter på telemarkedet, der kan begrunde de skærpede fusionskontrolregler.

Derimod vil et udvidet anvendelsesområde for fusionskontrollen stadig kræve, at et indgreb fra konkurrencemyndighedens side er begrundet i, at fusionen påviseligt hæmmer den effektive konkurrence på markedet betydeligt.

Det er i den sammenhæng TDC's opfattelse, at der er en betydelig risiko for, at der ligger en forudindtaget stillingtagen til grund for de fusioner, der vil blive omfattet af den sektorspecifikke fusionskontrol, idet disse vurderes at have en skadelig konkurrencemæssig effekt på markedet alene på baggrund af, at disse er blevet henvist fra Erhvervsstyrelsen til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. TDC frygter desuden, at de skærpede fusionskontrolregler med mulighed for henvisning vil have en afsmittende, præjudicerende effekt på den vurdering, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal foretage af konkurrencesituationen på det relevante marked og som der ikke er risiko for ved den nuværende regulering.

Sammenfattende er det TDC's opfattelse, at begrundelsen og argumentationen i lovforslaget – og i rapporten – *ikke* synes at kunne begrunde, at der indføres sektorspecifik fusionskontrol på teleområdet, ligesom der ikke er kvalificeret eller konstateret egentlige konkurrencemæssige skadelige virkninger af de fremhævede fusioner, der indikerer et behov for yderligere fusionskontrol på teleområdet.

2.4. Erhvervsstyrelsen overlades en diskretionær beføjelse

Det følger af lovforslaget, at Erhvervsstyrelsen som uafhængig telemyndighed gives kompetence til efter nærmere fastsatte kriterier at henvise sager om fusioner på markeder knyttet til *telemarkedet generelt* til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med henblik på fusionskontrol efter de almindelige regler herom i konkurrenceloven.

I forlængelse heraf fremgår det af lovforslagets side 54, at:

*“Erhvervsstyrelsens bemyndigelse angår således **muligheden** for at henvise en konkret fusion til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen uanset omsætningsgrænserne i konkurrenceloven. Erhvervsstyrelsens henvisning af en fusion indeholder **ingen materiel stillingtagen** til, om fusionen faktisk hæmmer den effektive konkurrence betydeligt efter reglerne i konkurrenceloven (...) [TDC's fremhævnin]”*

Det er TDC's opfattelse, at Erhvervsstyrelsen med lovforslaget overlades en *diskretionær* beføjelse til at oversende fusioner til behandling hos Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Dette understøttes af det ovenfor citerede, hvoraf følger, at det er en *mulighed* for Erhvervsstyrelsen, ligesom det af lovforslagets § 51a, stk. 3 fremgår, at Erhvervsstyrelsen *kan* henvise en fusion til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Derudover har Erhvervsstyrelsen mulighed for at *dispensere* fra reglerne, hvilket underbygger det forhold, at der overlades skønsmæssige beføjelser til Erhvervsstyrelsen.

Erhvervs- og Vækstministeriet er selv opmærksom på denne problemstilling, jf. rapportens side 125:

"En diskretionær sektorspecifik fusionskontrol inden for telesektoren reducerer i nogen grad forudsigelighed for virksomhederne på markedet om, hvorvidt fusionen vil blive underkastet fusionskontrol"

Det er TDC's opfattelse, at denne uforudsigelighed skal tilskrives en langt større betydning end tilfældet er i lovforslaget. TDC finder det ganske uhenigtsmæssigt, at Erhvervsstyrelsen overlades en sådan skønsmæssig beføjelse til at foretage en konkret vurdering ud fra de i lovforslaget fastsatte kriterier af, om der skal ske henvisning af fusioner til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Det er således TDC's opfattelse, at der ikke er klare retningslinjer for, hvornår en fusion vil blive oversendt til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, hvilket skaber uforudsigelighed og risiko for vilkårlighed.

Derudover er det TDC's opfattelse, at der implicit er tale om en *materiel vurdering* og en forudindtaget holdning om, at alle fusioner, der vil være omfattet af ovennævnte kriterier samtidig vil være konkurrenceskadelige.

Det er derfor TDC's opfattelse, at forpligtelsen til at oversende en fusion bør være *absolut* for Erhvervsstyrelsen, såfremt der foreligger en fusion, som vedrører et marked omfattet af SMP-reguleringen. Lovforslagets "*kan*" bør således ændres til et "*skal*".

TDC's bekymring skal ses i sammenhæng med de udtalelser om overlades af en diskretionær beføjelse til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som det tidligere fusionsudvalg kom med.

Således følger det af rapportens side 121, at:

"Fusionsudvalget fandt imidlertid, at en diskretionær kontrolbeføjelse ville skabe for stor uforudsigelighed for virksomhederne og anbefalede i stedet nedsættelsen af omsætningsgrænserne for de fusioner, som skal anmeldes og behandles af konkurrencemyndigheden."

Forholdet har således - dog i en anden form - været behandlet tidligere i udvalg, hvor det var fusionsudvalgets anbefaling, at der *ikke* indførte en sådan diskretionær beføjelse. Denne vurdering synes stadig at gøre sig gældende.

Det er i den forbindelse TDC's opfattelse, at der med nuværende lovforslag mangler en begrundelse for, at tildeling af kompetence til Erhvervsstyrelsen, skal anses for at være særlig hensigtsmæssig i forhold til at forhindre potentielle konkurrenceskadelige virkninger, når der omvendt henses til den diskretionære beføjelse, der bliver overdraget og den usikkerhed det skaber for virksomhederne på teleområdet med de deraf afledte konsekvenser i forhold til bl.a. investering og konsolidering.

2.5. Lovforslagets omfattende anvendelsesområde

TDC bemærker, at lovforslaget har et langt bredere anvendelsesområde end lovforslagets bemærkninger og rapportens konklusioner kan tages til indtægt for.

Således følger det af rapporten, at fusionskontrollen alene burde omfatte fusioner vedrørende infrastrukturopkøb. Imidlertid følger det af lovforslaget, at den sektorspecifikke fusionskontrol skal omfatte *teleområdet generelt*.

TDC skal i den forbindelse fremhæve, at rapporten (jf. rapportens side 68) primært fokuserer på de opkøb af infrastruktur, som TDC har foretaget, og som opfattes som *potentielt* konkurrenceskadelige.

Således følger det af rapportens side 70, at der er betragtelig fokus på området for opkøb af infrastruktur:

"Ved vurderingen af de konkurrencemæssige konsekvenser af et koncentreret marked med en høj grad af konsolidering er det væsentligt at have for øje, at den opkøbte teleinfrastruktur kan have langt større værdi end de opkøbte virksomheders omsætning. Baggrunden herfor er, at det er meget bekosteligt at etablere accessinfrastruktur, og ved opkøb erhverves adgang til de aktuelle og potentielle kunder, som den allerede etablerede infrastruktur giver adgang til."

Det er derfor TDC's opfattelse, at lovforslagets anvendelsesområde burde afgrænses til *alene* at omfatte fusioner, hvormed der sker en koncentration af *access infrastruktur*, der kan anses for at have konkurrenceskadelig virkning.

Opretholdes lovforslagets nuværende anvendelsesområde, så vil lovforslaget desuden omfatte samtlige fusioner, der har tilknytning til telekommunikationsmarkedet samt afledte markeder, som er underlagt Erhvervsstyrelsens SMP-regulering. Dette indebærer fx, at fusioner på detailmarkedet for mobiltelefoni, der er et marked med betydelig konkurrence, vil være omfattet af den sektorspecifikke fusionskontrol, hvilket umuligt kan være et marked det har været hensigten at regulere med det fremsatte lovforslag.

Der henvises i den forbindelse til lovforslagets side 55, hvoraf følger, at:

"På mobilområdet kan nævnes engrosmarkedet for terminering af taleopkald i individuelle mobilnet, hvor der er udpeget en række udbydere med stærk markedsposition, og pålagt forpligtelser. Her vil det tilknyttede marked i efterfølgende omsætningsled være detailmarked for salg af mobile taleopkald til slutbrugere."

Heraf følger således samtidig, at tilknyttede markeder også som udgangspunkt vil være omfattet af Erhvervsstyrelsens henvisningskompetence.

Derudover er det TDC's opfattelse, at lovforslaget vil ramme fusioner mellem virksomheder på telekommunikationsområdet i bred forstand, hvilket omfatter virksomheder som ikke opfatter sig selv som udbydere af telekommunikationstjenester, herunder fx udbydere af IP-telefoni løsninger så som Microsoft Lync.

Det er på den baggrund TDC's opfattelse, at lovforslagets anvendelsesområde ikke er proportionalt med de konkurrenceskadelige effekter på teleområdet, som fusioner under de nuværende omsætningstærskler påstås at have.

3. Kommunal adgang til at udbyde gratis adgang til elektroniske kommunikationstjenester til internationale turister.

Grundlæggende finder TDC det problematisk, at kommuner får udvidet adgang til at udbyde gratis adgang til elektroniske kommunikationstjenester, idet det vil spille ind på forholdene for de kommercielle udbydere, som betjener markedet med elektroniske kommunikationstjenester.

TDC anerkender dog, at lovforslaget er søgt udformet, så det ikke strider mod reglerne om statsstøtte og med begrænsninger, som søger at tilgodese det angivne formål.

Der er imidlertid fortsat en række uklarheder, som bør imødegås med klare præciseringer, som angivet i det følgende.

3.1 Afgrænsningen af området er for upræcis.

I § 60 b er anført, at det drejer sig om områder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme.

Dette begreb er ganske uklart. Vender man sig mod lovforslagets bemærkninger, bliver beskrivelsen endnu mere uklar, idet det her fremføres, at der *"ved aktiviteter rettet mod international turisme forstås fx turistattraktioner og centrale pladser i byrummet og andre områder, hvor der forventes at være udenlandske turister. Det udelukker dog ikke, at andre, der opholder sig i området, kan benytte sig af den tilbudte gratis adgang."*

Efter TDC's opfattelse kan det blive svært at finde et sted i Danmark, som ikke vil kunne påberåbe sig at være dækket ind af denne bestemmelse.

Der er derfor behov for en meget mere præcis afgrænsning, som understreger og afgrænser formålet.

3.2 Elektroniske kommunikationstjenester er et omfattende begreb.

Elektroniske kommunikationstjenester er et ganske bredt begreb, som omfatter såvel fastnet som mobil og andre trådløse tjenester. Da sigtet med den foreslåede lovbestemmelse efter ordlyden flere steder i bemærkningerne og også i vækstplanen er adgang til wi-fi – baserede løsninger, foreslås det, at man direkte i lovforslaget anfører, at det drejer sig om gratis adgang til trådløse wi-fi hotspots.

3.3 Der bør kræves registrering af brugerne.

Med sigte på bl.a. at sikre, at begrænsningen på den gratis adgang på 1 time pr. døgn følges, bør det præciseres, at der ved tilslutning til hotspottet sker en hensigtsmæssig registrering af brugerne.

3.4 Der skal sikres korrekt udbudsform

Mht. stk. 2. *"Kommunen skal købe den i stk. 1 nævnte tjeneste af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester"* bør det præcise-

res, at indkøb **"skal"** ske i form af offentligt udbud og ikke kun som **"fx"**, som det fremgår af lovbemærkningerne.

Bemærkninger til ændringerne i konkurrenceloven

Ændringerne i konkurrenceloven er alene konsekvensrettelser affødt af forslaget om sektorspecifik fusionskontrol, og giver ikke TDC anledning til bemærkninger.



**TELE
INDUSTRIEN**
Telekommunikation
Teleinfrastruktur

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Sendt pr. e-mail: fti@erst.dk

15. januar 2015

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation mv til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven

Erhvervsstyrelsen har den 16. december 2014 udsendt høring vedrørende lovforslag om lov om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven.

Teleindustrien skal hermed fremkomme med en række bemærkninger hertil.

Vedr. § 1 »Lov om graveadgang samt etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål m.v.«

Generelle bemærkninger

TI støtter formålet om at nedbringe etableringsomkostningerne for højhastighedsbredbånd. Netop etableringsomkostningerne udgør op til 80 % af de samlede omkostninger ved ny-etablering, hvorfor det giver god mening at fokusere på at nedbringe netop denne del.

Samtidig skal det siges, at lovforslaget indebærer bestemmelser af ekspropriativ karakter, der kan medføre risiko for, at incitamentet til at investere i ny passiv infrastruktur mindskes. I øjeblikket er investeringerne i telebranchen på det laveste niveau i 10 år, så der skal udvises stor varsomhed med yderligere at svække investeringsincitamentet.

Konkrete bemærkninger

Fælles udnyttelse af infrastruktur § 9f

Generelt er det formålstjenstligt, at netoperatører kan få adgang til andre selskabers fysiske/passive infrastruktur, dvs. rørføring til vand, varme, gas osv. Herved sikres der mulighed for en bedre udnyttelse af denne eksisterende infrastruktur.

I forhold til netoperatørers adgang til konkurrerende selskabers infrastruktur opstår der med forslaget en ny dimension, der kan medføre, at den eksisterende konkurrenceregulering på markedet udvandes. Lovforslaget indebærer lige adgang for alle selskaber til hinandens passive infrastruktur (symmetri), mens telekonkurrencereguleringen hviler på et asymmetrisk princip, hvor virksomheder med en stærk markedsposition er forpligtet til at give adgang på regulerede vilkår, men kun selv har adgang til andres infrastruktur gennem almindelige kommercielle forhandlinger. Det asymmetriske princip er indført for at sikre konkurrence på markedet, men der er med lovforslaget risiko for, at det hensyn til investeringsincitament, der også bør være en del af reguleringen svækkes. Det er essentielt at adressere dette forhold. På den ene side skal der således sikres mulighed for at udnytte disponibel infrastruktur effektivt og på den anden side samtidig sikre, at de konkurrerende selskaber bevarer incitamentet til at investere i infrastruktur, således at ny passiv infrastruktur ikke blot kan udnyttes af andre konkurrerende selskaber og nye investeringer stopper.

Lovbemærkningerne i lovforslaget anerkender således også, at der er tale om en bestemmelse med en ekspropriativ karakter. TI foreslår, at der for at sikre fortsat investeringsincitament bør lægges vægt på den kommercielle frihed ved aftaler om udnyttelse af infrastruktur. Det bør derfor fremgå af lovbemærkningerne og af linjen i den kommende bekendtgørelse på området, at "det klare udgangspunkt for indgåelse af aftaler om udnyttelse af disponibel infrastruktur i vidt omfang skal være baseret på kommerciel frihed, og at endelige afgørelser fra Erhvervsstyrelsen, der pålægger adgang til eller vilkårene for adgang til disponibel infrastruktur, skal tage dette i betragtning."

Transparens § 9 g

Lovforslaget får næppe effekt, hvis ikke der er tilstrækkelig transparens i forhold til indsigt i den eksisterende tomrørsinfrastruktur. Samtidig er det vigtigt at beskytte virksomhederne mod en uoverstigelig mur af henvendelser fra andre virksomheder og dermed øgede administrative byrder, der potentielt kan følge af bestemmelsen. Det foreslås derfor, at der gøres yderligere tanker i lovforslaget om hvordan de administrative byrder med lovforslaget begrænses mest muligt.

Bygningsintern kabling §§ 9 i til l

Det er særdeles vigtigt, at det nu anerkendes at nye bygninger og renoverede bygninger skal være forberedt til højhastighedsbredbånd, og der med loven etableres rammer for, at netoperatører kan få adgang til bygningerne. Selvom det kan fordyre byggeri og renoveringsarbejde, er det fortsat langt mere økonomisk rentabelt at etablere adgang til denne type infrastruktur fra start og ved renoveringer, end at skulle gøre det efterfølgende på ad hoc basis. TI støtter således forslaget om bedre muligheder for bygningsintern kabling.

Tvisløsning §§ 9 m til q

TI støtter, at Erhvervsstyrelsen er uafhængig instans i forhold til at træffe afgørelser i forbindelse med konkrete tvister.

Til § 2, stk.4. ny §60 b

TI skal anerkende, at det fremlagte forslag angående øgede muligheder for offentlige detail udbud af elektroniske kommunikationstjenester uden betaling er udformet under iagttagelse af EU's regler for statsstøtte, og således at forslaget

TI finder ikke desto mindre:

- Principielt, at øgede muligheder for offentlige detail udbud af elektroniske kommunikationstjenester uden betaling er et direkte og problematiske indgreb i en markeds- og konkurrencedrevet sektor. Uanset bestræbelserne på at indhegne omfanget af sådanne offentlige tjenester undergraver forslaget rentabiliteten af de investeringer, der af private virksomheder foretages i danske telenet, i dette tilfælde specielt mobilnet

Samtidig efterlader forslagens ordlyd og lovbemærkninger fortsat fortolkningsmuligheder, der potentielt kan betyde, at omfanget bliver større end tilsigtet.

Det drejer sig om følgende:

'60 b. Kommuner kan, i områder hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme, udbyde gratis adgang til elektroniske kommunikationstjenester, når...:' som TI derfor foreslår præciseret:

- i. Det bør præciseres, at omfang og begrænsninger ikke kun gælder selve kommunen, men også for kommunalt ejede virksomheder. Eksempelvis vil kommunalt ejede havne sammen med andre af lovforslaget omfattede områder kunne komme til at udgøre et samlet større område med et sammenhængende net, der således dækker bredere end tilsigtet (jf. forslagens b og c: '... henblik på udendørsdækning, og der ikke er tale om sammenhængende net i større områder')
 - ii. 'Elektroniske kommunikationstjenester' er et omfattende begreb, der inkluderer både mobil og fastnet. I lyset af at forslaget i Vækstplanen for dansk turisme er begrundet i hensyn til at undgå roamingafgifter, må sigtet antages at være trådløse forbindelser, dvs. forslaget kan med fordel afgrænses til, at der konkret er tale om WiFi baserede løsninger og således ikke omfatter eksempelvis kapacitet i en af kommunen indgået aftale om mobiltrafik endsige fastnet
- a) der maksimalt gives gratis adgang en time pr. døgn,
- iii. For at sikre at denne betingelse overholdes og også af hensyn til mulige (kommende) relevante logningsbestemmelser, bør det præciseres, at adgang forudsætte en registrering af brugeren, da tilbuddet ellers ville

kunne bruges til at omgå logningsbestemmelserne, og det vil vanskeliggøre overholdelse af 'en time' begrænsningen

4

b) den tilbudte gratis adgang sker med henblik på udendørsdækning, og

c) der ikke er tale om sammenhængende net i større områder, herunder hele kommunen.


- iv. Uanset at sigtet med en (typisk WiFi) tjeneste er at dække et udendørsområde, så vil indendørsdækning uundgåeligt følge med. Det kan derfor med henvisning til Vækstplanen i teksten præciseres, at det drejer sig om udendørsdækning i tilknytning til turistbureauer, seværdigheder og bymidter.

Stk. 2. Kommunen skal købe den i stk. 1 nævnte tjeneste af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.«

- v. Det bør tilføjes 'i henhold til gældende udbudsregler for offentlige virksomheder'

TI står naturligvis til rådighed for uddybning af ovennævnte.

Med venlig hilsen



Jakob Willer
Direktør

Høringsvar vedr. "Forslag om ændring af lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og konkurrenceloven"

Erhvervs- og Vækstministeriet har i december sendt et lovforslag i høring, som bl.a. foreslår en ny §60b i Lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Den foreslåede §60b giver kommuner under en række betingelser mulighed for at stille WiFi-net til rådighed for turister m.fl. Forslaget er en udmøntning af et punkt i den turismepolitiske handlingsplan fra sidste år.

På Öresundskomiteens (herefter ÖK) møde i november 2014 blev det besluttet at se nærmere på betydningen af den digitale infrastruktur i kommunerne som et led i rammevilkårene for vækst og beskæftigelse. ÖK er derfor gået i gang med at tilvejebringe grundlaget for en benchmark mellem udvalgte danske og svenske kommuner på dette område.

ÖK foreslår, at ministeriet fjerner to af de betingelser, som lovforslaget stiller for, at kommuner kan tilbyde åbne WiFi-net på gadeplan. Lovforslaget foreslår således, at offentlige WiFi-net højst må være tilgængeligt for den enkelte bruger 1 time i døgnet, og for det andet, at kommunen ikke må eje WiFi-udstyret, men skal købe tjenesterne af en privat udbyder. Lovforslaget begrunder ikke disse to restriktioner.

Der har i den offentlige debat været en vis usikkerhed om, hvorvidt det vil være i overensstemmelse med EU-retten – nærmere bestemt reglerne om konkurrence og statsstøtte – hvis kommuner kan tilbyde adgang til WiFi-net på gadeplan uden betaling. Der har også været en debat om, hvorvidt et sådant skridt ville betyde, at mobiloperatørerne ville holde sig tilbage med at investere i udbygninger af mobilnettet.

Det er derfor interessant, at flere svenske kommuner har gode erfaringer med at stille WiFi til rådighed på gadeplan. Da analysen endnu ikke er lavet, har ÖK ikke noget dækkende overblik, men vi kan pege på bla. Helsingborgs WiFi-net som et godt eksempel. Helsingborg har gennem de sidste år etableret et WiFi-net, som ikke dækker hele kommunen, og som ikke kan bruges indendørs, men som pt omfatter ca 15 WiFi-zoner i byen af varierende størrelse.

Der synes at være betydelig tilfredshed med dette net hos brugerne. Der er endvidere ingen tegn på, at mobiloperatørerne på nogen måde har reduceret deres indsats for gradvist at udbygge kvaliteten og kapaciteten i mobilnettene – tværtimod er denne steget gennem de seneste år. Der er heller ingen tegn på, at helsingborgere har opsagt deres mobilabonnement for at nøjes med adgangen til internettet via WiFi-zonerne. WiFi-nettet drives i øvrigt af byens elselskab, som kommunen ejer, uden tilskud fra kommunen og meget lave driftsomkostninger (i størrelsesordenen 100.000 SEK om året).

Som nævnt har det været drøftet, om der er EU-retlige grunde til at stille snævre restriktioner for kommunernes handlemåder på dette område. Os bekendt har EU-Kommissionen ikke tilkendegivet, at de nævnte restriktioner skulle være nødvendige for et sikre, at WiFi-nettene er EU-medholdelige. Den svenske konkurrencemyndighed, Konkurrensverket, undersøger pt netop Helsingborgs WiFi-net og ventes at komme med en konkurrence- og statsstøtteretlig vurdering til marts.

Det kan endvidere nævnes, at mange andre byer – både i EU og i resten af verden – i disse år udvikler offentlige WiFi-net, som stilles til rådighed for alle. Os bekendt er der ingen eller yderst få eksempler på, at adgangen til disse net er begrænset på samme måde som efter det danske lovforslag.

Også kravet om, at kommunerne skal købe WiFi-dækningen af en ekstern, privat leverandør, er uhensigtsmæssigt. For Helsingborg ville et sådant krav have fordyret WiFi-nettet betydeligt. I en del situationer kan det være den bedste og billigste løsning for en kommune at købe ydelsen eksternt, men i andre situationer kan et sådan krav give de private netudbydere en stor markedsmagt, som fordyrer projektet for kommunen. Der kan også være situationer, hvor kommunen af andre grunde vil etablere et WiFi-net til kommunens eget brug, som hensigtsmæssigt også kunne bruges af turister.

Erhvervs- og Vækstministeriet skal derfor opfordres til at fjerne disse to krav. Ministeriet bør endvidere undersøge, om WiFi-net i andre europæiske byer har givet EU-retlige problemer. For så vidt angår de svenske eksempler vil ÖK gerne stille analysen heraf til rådighed for ministeriet, så snart analysen foreligger.